

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΕ
ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΠΗΓΗ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ

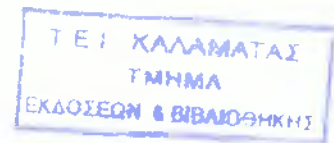
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία δεν θα ήταν δυνατό να πραγματοποιηθεί χωρίς τη συνδρομή και την διάθεση των προσωπικών αρχείων, τοπικών παραγόντων της περιοχής.

Στο εξώφυλλο απεικονίζεται η κάτοψη της περιοχής της Δραπετσώνας και οριοθετείται με την κόκκινη γραμμή. Η φωτογραφία έχει τραβηχτεί από την Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	07

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....</u>	09
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	09
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.4: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	15
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ.....</u>	18
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.....</u>	20

ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΤΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....</u>	22
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΕΚΤΑΣΗ, Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.....</u>	23
<u>5.1: ΣΥΝΟΡΑ, ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ.....</u>	23

5.2: ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΔΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	26
5.3: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	28
5.4: ΟΜΟΔΗΜΟΤΕΣ, ΕΤΕΡΟΔΗΜΟΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ.....	30
5.5: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	31
5.6: ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ.....	34
5.7: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	36
5.8: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ.....	41
6.1: ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....	41
6.2: Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	49
6.3: ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	50
6.4: ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΖΩΝΗ.....	50
6.5: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ.....	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	54
7.1: ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ.....	54
7.2: Η ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ.....	57
7.3: ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ.....	58
7.4: Η ΥΔΡΕΥΣΗ, Η ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ.....	59

<u>7.5:</u> ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	60
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8:</u> ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	62
<u>8.1:</u> ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	62
<u>8.2:</u> ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	65
<u>8.3:</u> ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ.....	68
<u>8.4:</u> ΟΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ.....	70
<u>8.5:</u> SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	71
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9:</u> ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ.....	72

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10:</u> Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	74
<u>10.1:</u> ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ, ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	74
<u>10.2:</u> ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	81
<u>10.3:</u> ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ.....	83
<u>10.4:</u> ΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ.....	84
<u>10.5:</u> ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ.....	87
<u>10.6:</u> ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ, ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΔΟΜΗΣΗΣ.....	93
<u>10.7:</u> Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ.....	95

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΥΤΗΣ</u>	97
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ</u>	104
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u> :.....	108

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Στη παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια να τεθούν οι προϋποθέσεις και οι ευκαιρίες για ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα θα αναλυθούν οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζονται στην περίπτωση του δήμου της Δραπετσώνας. Στο πρώτο μέρος εξετάζετε πως και για ποιούς λόγους δημιουργήθηκε ο όρος με τη μορφή που τον συναντάμε σήμερα και με πιο τρόπο διαμορφώθηκε στο πέρας των ετών. Προσδιορίζεται τι ακριβώς εννοούμε χρησιμοποιώντας τον όρο και πόσες και ποιες έννοιες εμπεριέχει. Έννοιες οι οποίες μετατρέπονται σε προϋποθέσεις αν στοχεύουμε στην πραγματική ανάπτυξη.

Βέβαια επειδή όπως προλόγισα αναπτύσσονται οι ιδέες με γνώμονα την ανάπτυξη, αλλά σε τοπικό επίπεδο, πρέπει να δούμε και να εξετάσουμε πώς η ανάπτυξη μπορεί να υφίσταται στους οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, πράγμα το οποίο επιχειρείται στο κεφάλαιο 1.3 πρώτου μέρους. Τις προϋποθέσεις που γενικώς τίθενται για την εφαρμογή του όρου αλλά και πώς αυτές οι προϋποθέσεις διαμορφώνονται στο πλαίσιο των δήμων. Αυτό στο δεύτερο μέρος φιλτράρεται με τις ιδιαίτερες καταστάσεις που επικρατούν στον δήμο της Δραπετσώνας όπου εκεί αναλύονται και παρατίθενται όλες οι ευκαιρίες αλλά και οι αδυναμίες του οργανισμού ώστε να δημιουργηθεί μια συνεκτική εικόνα του, από την οποία βγαίνουν χρήσιμα και όσο το δυνατόν ασφαλή συμπεράσματα, στο τρίτο και τελευταίο μέρος της εργασίας. Έτσι και έχοντας φτάσει σε αυτό το σημείο υπάρχει η δυνατότητα για να γίνουν προτάσεις, πράγμα που επιχειρείται στο 12^ο κεφάλαιο, βασισμένες σε στοιχεία και όχι τόσο σε προσωπικές πεποιθήσεις αποφεύγοντας με αυτό τον τρόπο, στο μέτρο του δυνατού, τις λανθασμένες και αμφισβητούμενες αποφάσεις.

Βεβαίως όπως θα αναφερθεί και στη συνέχεια η ανάπτυξη είναι ένας όρος ο οποίος αποτελείται από πολλούς δείκτες που πρέπει να ευδοκμούν παράλληλα. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι αποτελείται (η ανάπτυξη), από οποιοδήποτε παράγοντα μπορεί να αλλάξει σε μια άλλη κατάσταση και φυσικά προς το καλύτερο, ώστε να υφίσταται και ο όρος. Οι παράγοντες αυτοί στην περίπτωσή μας υπάρχουν στο δήμο. Έτσι όταν κάποιος μιλάει για ανάπτυξη ενός δήμου θα πρέπει

να θέσει όλες τις δυνατότητες που υπάρχουν ή που θα μπορούσαν να υπάρξουν, να τις αναλύσει εκτενώς και αφού διαπιστωθεί το κόστος της κάθε επιλογής, να υλοποιηθούν οι επιτακτικές ανάγκες του οργανισμού και στη συνέχεια να αναδειχτούν οι δυνατότητες για περεταίρω ρίσκο ή η επέκταση του ρόλου του δήμου, πάντα προς το κοινό συμφέρον και την επέκταση της κοινωνικής πολιτικής. Μετά είναι η στιγμή για γενναίες αποφάσεις, ισχυρές τομές, οι οποίες με βάση τις εντατικές και επικαιροποιημένες έρευνες αναμένεται να είναι και οι πιο ορθολογικές.

Η εργασία καταλήγει με τις προτάσεις για ανάπτυξη, για τον δήμο της Δραπετσώνας οι οποίες προκύπτουν με βάση την έρευνα που λαμβάνει χώρα. Αφού βεβαίως πρωτίτερα έχουν παρουσιαστεί η παρούσα κατάσταση του δήμου, τα προβλήματά του, αλλά και οι προοπτικές για ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών στην περιοχή, με κύριο γνώμονα πάντα τον δημότη.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ1: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στην αρχή της εργασίας είναι αναγκαίο να οριστεί το τι ακριβώς εννοούμε μιλώντας για ανάπτυξη, τότε εμφανίστηκε για πρώτη φορά και πως έχει διαμορφωθεί η έννοια της ανάπτυξης μέσα στο χρόνο. Ο όρος ανάπτυξη πρωτοεμφανίστηκε, στην οικονομική θεωρία, μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Μέχρι τότε οι μητροπολιτικές χώρες αναφέρονταν στην “αξιοποίηση” των αποικιών τους, παρά στην “ανάπτυξή” τους¹. Στη προσπάθεια να δώσουμε έναν πιο ακριβή ορισμό στον όρο “ανάπτυξη” υιοθετούμε την αντίληψη του κ. Ρόκκου (1988) για το θέμα: “ανάπτυξη είναι μια νέα, διαφορετική απ’ την προηγούμενη κατάσταση ισορροπίας, συστημάτων, σχέσεων και αλληλεπιδράσεων, με στόχο τη «βέλτιστη» αξιοποίηση των «πραγματικών» δυνατοτήτων της φυσικής και της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας, σύμφωνα με το κάθε φορά κυρίαρχο κοινωνικό πλαίσιο αξιών και επιλογών”².

Τώρα όσον αφορά την ιστορική εξέλιξη του όρου, στην αρχή ταυτίστηκε με την οικονομική ανάπτυξη της εκάστοτε περιοχής ή χώρας, γρήγορα όμως αυτό ανατράπηκε διότι είναι ουτοπιστικό να μιλάμε για ανάπτυξη μιας περιοχής χωρίς να συμπεριλαμβάνουμε και να έχουμε ως βασικό στόχο τους ανθρώπους που την αποτελούν. Πράγμα που έχουμε διδαχτεί από αρχαιότατων χρόνων όταν ο Πλάτωνας ανέπτυξε την δικιά του “Πολιτεία”, ταυτίζοντάς την απόλυτα με τον άνθρωπο. Γι’ αυτό, και με βάση και το βιβλίο του Παναγιώτη Γ. Μαΐστρου “ Οι

¹ SYLVIE BRUNEL, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ», ΕΝΘΕΤΟ: «ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ;» 3 - 12 - 2007

² ΡΟΚΚΟΣ 1998, ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ www.el.wikipedia.org

Αναπτυξιακοί Θεσμοί Της Αυτοδιοίκησης”, η αναπτυξιακή διαδικασία θα πρέπει να έχει ως κύριο γνώμονα τον άνθρωπο³. Αυτό επιπροσθέτως ενισχύεται και επιβεβαιώνεται, με την καθιέρωση του δείκτη ανθρώπινης ανάπτυξης, από τον ΟΗΕ το 1990. Συνειδητοποιώντας προφανώς την αδυναμία του υλικού πλούτου να ανταποκριθεί καθ’ ολοκληρία στον όρο ανάπτυξη.

Επειδή λοιπόν η έννοια της ανάπτυξης ταυτίστηκε με την οικονομική ευμάρεια και δεν ερμηνεύτηκε σαν σύνθετος όρος με την “ολότητα” που τον διέπει, δηλαδή της ανάπτυξης και σε όλους τους άλλους τομείς και όχι μόνο τον οικονομικό, έγινε όρος λειψός και παρεξηγήσιμος. Φτάνοντας στο σημείο οι παραδοσιακές κοινωνίες να εγκωμιάζονται για τις δικές τους αξίες, με έναν αρκετά υπερβολικό πολιτιστικό σχετικισμό, που καταντάει να είναι αρνητικός σε σχέση με την ανάπτυξη, η οποία εκλαμβάνεται σαν συνώνυμο της δυτικοποίησης, της αέναης συσσώρευσης υλικών αγαθών, της καταστροφής της φύσης, του πολιτισμού και των φυσικών πόρων, απόψεις που ενισχύουν και οι αντιλήψεις της Sylvie Brunel με βάση το βιβλίο της που έχει εκδοθεί για την βιώσιμη ανάπτυξη⁴.

Δημιουργήθηκε έτσι η ανάγκη, στην πορεία των ετών, να συνοδευτεί συμπληρωματικά η ανάπτυξη, με διάφορα επίθετα και παραθέτω ορισμένα απ’ αυτά: αειφόρος, βιώσιμη, αξιοβίωτη κτλ.. Αλλά ας δούμε λίγο βαθύτερα τους παραπάνω χαρακτηρισμούς της ανάπτυξης και τους ακριβείς λόγους για τους οποίους δημιουργήθηκαν. Τα παραπάνω επίθετα δεν έχουν μεγάλες διαφορές, όταν βεβαίως αναφέρονται στην έννοια της ανάπτυξης. Ειδικότερα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι η έννοια της αειφορίας προέρχεται από τη δασολογική ορολογία⁵, η οποία (έννοια) έδωσε τη σκυτάλη στη βιωσιμότητα, της τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, περισσότερο πιθανότατα για να εκφράσει τις ανησυχίες για τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Αλλά και για να δώσει μια απάντηση στο πρόβλημα διχονομίας που προκύπτει ανάμεσα στους

³ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΜΑΪΣΤΡΟΣ «ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ» ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ 2000

⁴ SYLVIE BRUNEL, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ», ΕΝΘΕΤΟ: «ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ;» 3 - 12 - 2007

⁵ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ 1998, ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ www.el.wikipedia.org

υπέρμαχους για το δικαίωμα των φτωχών χωρών να ακολουθήσουν το δυτικό πρότυπο και στους καταδικαστές του δυτικού τρόπου ζωής και του υπερκαταναλωτισμού που προάγει.

Έτσι ο επικρατέστερος όρος στις μέρες μας τείνει να είναι ο όρος της “βιώσιμης ανάπτυξης”. Σαν έννοια οφείλουμε να διευκρινίσουμε ότι εισήχθη από δύο περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις και το γραφείο Ηνωμένων εθνών για το περιβάλλον. Διαμορφώθηκε τη δεκαετία του '70, όμως λόγω του Ψυχρού πολέμου και ακολούθως την περίοδο της κρίσης του χρέους έμεινε στην αφάνεια μέχρι τις αρχές του '90. Επισήμως πάντως εμφανίστηκε το 1980 σε ένα κοινό κείμενο της Επιτροπής Προγράμματος του ΟΗΕ το οποίο αναφερόταν στο περιβάλλον, της Διεθνούς Ένωσης για τη Διατήρηση της Φύσης (UICN) και της WWF με τίτλο «Παγκόσμια Στρατηγική Διατήρησης». Παρ' όλα αυτά όμως ήταν η έκθεση Μπρούντλαντ που την έκανε διάσημη⁶.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.2: Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Η αειφόρος ή βιώσιμη ανάπτυξη, αναφέρεται στην οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και τον άνθρωπο. Γνώμονας της αειφορίας είναι η μέγιστη δυνατή απολαβή αγαθών από το περιβάλλον, χωρίς όμως να διακόπτεται η φυσική παραγωγή αυτών των προϊόντων σε ικανοποιητική ποσότητα στο μέλλον. Η βιωσιμότητα προαπαιτεί ότι οι φυσικοί πόροι υφίστανται εκμετάλλευση με ρυθμό μικρότερο από αυτόν με τον οποίο ανανεώνονται, διαφορετικά δημιουργούμε την περιβαλλοντική υποβάθμιση η οποία αυξάνεται χρόνο με το χρόνο. Θεωρητικά, το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής υποβάθμισης είναι η ανικανότητα του γήινου οικοσυστήματος να υποστηρίξει

⁶ SYLVIE BRUNEL, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ», ΕΝΘΕΤΟ: «ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ;» 3 - 12 - 2007

τον τρόπο που δραστηριοποιείται ο άνθρωπος. Έτσι προοδευτικά οδηγούμαστε στην οικολογική κρίση.

Διαπιστώνουμε με βάση τα τελευταία ότι το πρόβλημα που ανακύπτει είναι ζωτικής σημασίας και δεν πρόκειται απλώς για μια συμβολική μετατόπιση, αλλά για μια βαθιά ρήξη που μεταβάλλει τις προτεραιότητες και τον προσανατολισμό των χρηματοδοτήσεων προς τον τομέα που πλέον αναγάγετε σε πρώτο μέλημα, δηλαδή το περιβάλλον. Παραγκωνίζοντας σε ένα βαθμό ακόμη και τον ίδιο τον άνθρωπο. Δεν πρέπει όμως να είμαστε απόλυτοι και μηδενιστικοί, στη συνέχεια η Έκθεση Μπρούντλαντ ήρθε να βάλει μια τάξη στο όλο θέμα και συγκεκριμένα στο δεύτερο κεφάλαιο έγινε μια επέκταση του όρου και διευκρίνιση συνάμα ότι δηλαδή στην ευρύτερή της έννοια η βιώσιμη ανάπτυξη επιδιώκει την αρμονία μεταξύ των ίδιων των ανθρώπων και μεταξύ του ανθρώπου και της φύσης⁷.

Άξιο λόγου θα ήταν βέβαια να κάνουμε μια πιο εκτενή αναφορά στους δύο όρους δηλαδή της βιωσιμότητας αλλά και της ανάπτυξης καθώς και εδώ υπάρχουν δύο αντίρροπες αντιλήψεις. Η πρώτη υποστηρίζει ότι μιλώντας για ανάπτυξη συμπεριλαμβάνουμε αυτομάτως και την έννοια της βιωσιμότητας καθώς μέσω της οικονομικής ανάπτυξης καταφέρνει ένα μέρος του πληθυσμού να αναβαθμίσει τον τρόπο ζωής του και μετά έγκειται στους θεσμούς να στρέψουν το ενδιαφέρον τους στο γενικό συμφέρον, να καταφέρουν την αναδιανομή των κερδών και να εξισορροπήσουν το χάσμα των ανισοτήτων. Πράγμα που θεωρούν εξαιρετικά βιώσιμο καθώς μια κοινωνία μπορεί να εισέλθει σε μια νέα φάση καλύτερη από την προηγούμενη. Έτσι το να μιλάμε για βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί πλεονασμό.

Στην αντίπερα όχθη υπάρχουν αυτοί που ταυτίζουν τον όρο της ανάπτυξης με την οικονομική επιθετικότητα και τον αέναο τρόπο λειτουργίας του καπιταλιστικού συστήματος. Γι' αυτούς η ανάπτυξη εξ' ορισμού δεν ταιριάζει με τη βιωσιμότητα καθώς είναι δύο έννοιες αντίθετες, αντίρροπες και ασυμβίβαστες.

---

⁷ SYLVIE BRUNEL, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ», ΕΝΘΕΤΟ: «ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ;» 3 - 12 - 2007

Αυτό που είναι επιβεβλημένο να κάνουμε σήμερα είναι να προωθήσουμε τον αλτρουισμό, την αλληλεγγύη και τις κοινές τοπικές δράσεις αλλά και επιπροσθέτως να αναλογιστούμε ότι μεταξύ του ξέφρενου υπερκαταναλωτισμού και των επιταγών της μόδας από τη μια πλευρά και της αυξανόμενης δυστυχίας και ανέχειας από την άλλη υπάρχει σημείο ισορροπίας και ενδιάμεσες λύσεις που καθιστούν δυνατή τη συμφιλίωση και το πάντρεμα της παραγωγής πλούτου και της αναδιανομής του, με σεβασμό πάντοτε στο περιβάλλον. Να ανακαλύψουμε ξανά από την αρχή την ολιγάρκεια και να έχουμε το σθένος να επιλέξουμε την εγκράτεια. Αν αυτοί που έχουν τη δυνατότητα να απολαμβάνουν όλα τα αγαθά σε πλεονασμό υπερκαλύπτοντας τις ανάγκες τους μπορούσαν να τα μοιραστούν ή τουλάχιστον να θυσιάσουν ένα μέρος τους, με αυτούς που δεν έχουν τίποτα, αυτή θα ήταν κατά την δική μου άποψη η καλύτερη προσέγγιση προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.3: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Έχοντας ασχοληθεί εκτενώς με τον όρο της ανάπτυξης, το πώς, πότε και για ποιους λόγους εμφανίστηκε, με ποιους όρους τον συναντούσαμε ανά τους αιώνες αλλά και σήμερα, τις αιτίες που πήρε της εν λόγω έννοιες αλλά κυρίως τους λόγους που σήμερα μιλάμε για την βιώσιμη ανάπτυξη και όλα τα παρελκόμενα αυτής, έχουμε το δικαίωμα, να μιλήσουμε για τον ρόλο της ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Την σημασία που παίζει στις τοπικές κοινωνίες, πως αυτές μπορούν να ανταποκριθούν στον όρο, να τον βοηθήσουν να βρει υπόσταση μέσα σ' αυτές αλλά και να βοηθήσουν και οι ίδιες ξεχωριστά, στο μέτρο του δυνατού σε μια ανάπτυξη υπερτοπικής σημασίας και εν κατακλείδι παγκόσμιας.

Κατ' αρχήν πρέπει να αναφερθεί ότι η ανάπτυξη είναι μια, ενιαία και αφορά όλο τον κόσμο. Η ανάπτυξη όπως αναφέραμε και προηγουμένως πρέπει

να έχει ως στόχο τον άνθρωπο ο οποίος φυσικά είναι ενταγμένος σε ένα ευρύτερο σύνολο μιας κοινωνίας. Μια κοινωνία η οποία οφείλει να τον αφουγκράζεται και να προσπαθεί να κατευθύνει την ανάπτυξή της προς το συμφέρον του. Φαντάζει λοιπόν ο ιδανικότερος τρόπος προσέγγισης της ανάπτυξης, αυτός μέσω των τοπικών κοινωνιών που βρίσκονται πιο κοντά στις ανάγκες των πολιτών που τις αποτελούν. Για αυτό το λόγω εναπόκειται στη κεντρική εξουσία να παρέχει στις περιφέρειες αρμοδιότητες, συνοδευόμενες φυσικά με τους απαραίτητους πόρους ώστε να καταφέρνει να ανταποκρίνεται επαρκώς σε αυτές (τις αρμοδιότητες). Άρα μιλάμε για μια αποδυνάμωση του κέντρου με ταυτόχρονη ανάπτυξη της περιφέρειας. Με αυτό τον τρόπο η τοπική κοινωνία μπορεί να αναλάβει την ευθύνη της τοπικής ανάπτυξης αλλά παράλληλα να αναλάβει και την ευθύνη να συνεισφέρει στον κοινό στόχο της εθνικής ανάπτυξης.

Η άμεση επαφή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), με τους πολίτες, δεν θα μπορούσε να αποτελέσει το απόλυτο και συνάμα μοναδικό αίτιο, για το οποίο η κεντρική εξουσία καλείται να παραχωρήσει αρμοδιότητες σε τοπικούς φορείς. Η εξουσία πρέπει να μεταλαμπαδεύεται και για είναι εφικτός ο έλεγχος των δραστηριοτήτων που έχουν μπει σε εφαρμογή ή που έχουν ανατεθεί. Είναι εύλογο να συμπεράνουμε ότι ένα Υπουργείο από μόνο του θα ήταν αδύνατο να ελέγχει όλα τα έργα που εξελίσσονται σε εθνικό επίπεδο. Ο ρόλος που παίζει η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ζωτικής σημασίας καθώς μέσω αυτής καταφέρνετε ο καταμερισμός εργασιών, ελέγχου και γενικότερα η ανάπτυξη. Η οποία (ανάπτυξη) καταφέρνει μέσω της τοπικής αυτοδιοίκησης να αγγίξει μέχρι και τον τελευταίο πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.4: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Επειδή στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε στις προϋποθέσεις ανάπτυξης μιας κοινωνίας και συγκεκριμένα ενός δήμου που δραστηριοποιείται και εδράζει στον ελλαδικό χώρο, θα πρέπει και να τονίσουμε τις ιδιαιτερότητες, τα προβλήματα και τις δυνατότητες των κοινωνιών και των φορέων που βρίσκονται, εξελίσσονται και ενεργούν στην Ελλάδα.

Αναμφισβήτητα μερικά από τα μεγαλύτερα αναπτυξιακά προβλήματα της χώρας μας είναι ο εξαρτημένος χαρακτήρας της οικονομίας, οι έντονες ανισότητες είτε αυτές είναι περιφεριακές είτε ενδοπεριφερειακές, τα προβλήματα του πληθωρισμού, της ανεργίας και του χαμηλού ρυθμού επενδύσεων, η απειροελάχιστη συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στις διαδικασίες και τις επιλογές που αφορούν την ανάπτυξη και τέλος η συγκεντρωτική δομή και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης⁸.

Έτσι κύριοι στόχοι θα πρέπει να είναι μια αναπτυσσόμενη οικονομία, με διαρκή βελτίωση της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας, με διεύρυνση της παραγωγής της, αύξηση της ενημέρωσης των πολιτών για την ενεργοποίηση και την εντονότερη συμμετοχή τους, αλλά όλα αυτά πρέπει να είναι περασμένα μέσα από το πρίσμα της γενικότερης στόχευσης για αποκέντρωση διοικητικής, πολιτικής και οικονομικής. Έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι στο μέγιστο δυνατό με την συμμετοχή όλων καθώς αυτός είναι ο μόνος τρόπος λειτουργίας και επίτευξης των στόχων στις κοινωνίες που λειτουργούν με δημοκρατικό τρόπο. Μόνο ακολουθώντας αυτή την οδό θα μπορέσουν να αναπτυχθούν οι τοπικές κοινωνίες να αποκτήσουν βιωσιμότητα και πολιτικοοικονομική αυτοδυναμία πράγματα που είναι αναγκαία για την ορθολογική και θετική

---

⁸ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΜΑΪΣΤΡΟΣ «ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ» ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ 2000

λειτουργία τους, ώστε να μπορούν να συμβάλουν καλύτερα στη κεντρική εξουσία για τον κοινό σκοπό της ανάπτυξης.

Προϋποθέσεις για να επιτευχθούν τα παραπάνω είναι η κάθε κοινότητα να είναι βιώσιμη και με μια σχετική αυτοδυναμία στους τομείς της οικονομικής, κοινωνικής αλλά και πολιτιστικής δραστηριότητας. Πολύτιμο για την περαιτέρω ενεργοποίηση των πολιτών θα ήταν η ίδρυση και λειτουργία ενός πολιτικού οργάνου λαϊκής συμμετοχής και εκπροσώπησης. Μια καινούρια έννοια που έχει εισαχθεί και αφορά την ενεργό συμμετοχή των πολιτών είναι ο συμμετοχικός προϋπολογισμός. Με βάση αυτό οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν έργα, δράσεις και δραστηριότητες που θα προβλέψει ο προϋπολογισμός. Πρόκειται για μια προσπάθεια να μεταφερθεί ουσιαστικά η εξουσία προς τα κάτω. Είναι μια αρκετά καινοτόμος διαδικασία η οποία στηρίζεται στη διοργάνωση ανοιχτών συνελεύσεων. Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ότι είναι μια καινούρια διαδικασία η οποία είναι υπό εξέταση, αλλά που παράλληλα κατακτά συνεχώς έδαφος στην Ευρώπη.

Σπουδαίο επίσης θα ήταν, όσον αφορά γενικότερα τους δημότες να μην χρειάζεται να μετακινηθούν σε άλλους δήμους για την διεκπεραίωση των υποθέσεων τους ή ακόμα και για την εργασία τους. Αυτό βεβαίως προϋποθέτει ότι οι δήμοι πρέπει να πληρούν όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές ώστε να έχουν την ολότητα που η σύγχρονη ζωή και η βιώσιμη ανάπτυξη επιβάλλουν. Θα πρέπει δηλαδή να παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στους δημότες καλύπτοντας από μια και μόνο υπηρεσία όλες ή τις περισσότερες απαιτήσεις των δημοτών. Πράγμα που συνεπάγεται την μηχανοργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών, με παράλληλη εκπαίδευση των υπαλλήλων. Προς αυτές τις κατεύθυνσεις οφείλει η ανάπτυξη να κινηθεί, ακριβώς για να είναι ολοκληρωτική και όχι τμηματική, εφαρμοσμένη μόνο σε επιμέρους κατηγορίες και εν κατακλείδι μη βιώσιμη. Επιπροσθέτως θα πρέπει ο εκάστοτε δήμος να έχει δημιουργήσει και τις κατάλληλες συνθήκες για εργασία, μόρφωση, υγεία και γενικότερα τα στοιχειώδη για μια αξιοβίωτη ζωή σε ένα ανεπτυγμένο, σύγχρονο και πολιτισμένο περιβάλλον.

Ουσιαστικό για τους δήμους είναι να αναλύσουν τα δυνατά σημεία τους και αναλόγως να κινηθούν προς την βέλτιστη αξιοποίηση τους με αυτό τον τρόπο είναι ευκολότερο να επιτύχουν την μέγιστη απόδοση για τις δυνατότητες τους. Όπως για παράδειγμα ένα ισχυρό αστικό κέντρο, την τοποθεσία, την ιστορία, τους όποιους υπερτοπικούς πόλους μπορεί να διευρύνει και γενικότερα όλα όσα έχει την δυνατότητα να αξιοποιήσει υπέρ του ένας τόπος, με απώτερο σκοπό την μετατροπή των πόρων από τις παραπάνω πρωτοβουλίες, σε προσφορά για τους δημότες και γενικότερα στο να προάγετε το κοινό καλό. Βέβαια θα πρέπει να δει και τις όποιες αδυναμίες την αναγκαιότητα για άμεση επίλυση ορισμένων από αυτών και στο βαθμό του δυνατού.

Όλα αυτά βεβαίως θα προσδιοριστούν ορθολογικότερα ορίζοντας και τις χρηματοπιστωτικές δυνατότητες του οργανισμού και τις πιθανές οφειλές και υποχρεώσεις. Έτσι ώστε να οριστούν και τα όποια αναπτυξιακά έργα, οι παραγωγικές επενδύσεις και γενικότερα οι αναπτυξιακοί στόχοι. Σαφώς, ορίζοντας και τα χρονικά πλαίσια εφαρμογής όλων των παραπάνω, ώστε να ελέγχονται και να αξιολογούνται. Οι δήμοι θα πρέπει να διαπραγματευτούν κάτω από νέα βάση με την κεντρική εξουσία για τους πόρους που λαμβάνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει και την ανάγκη για παραλληλισμό και την εξισορρόπηση αυτών των εισερχόμενων πόρων με τις όποιες αρμοδιότητες ώστε να καταφέρουν να λειτουργούν σε ένα βιώσιμο περιβάλλον ανταποκρινόμενοι επαρκώς στις απαιτήσεις για την εύρυθμη λειτουργία τους και για να έχουν την δυνατότητα να ορίζουν και να σχεδιάζουν τις αναπτυξιακές τους κινήσεις. Δυνατότητες που δεν μπορούν να βρουν υπόσταση σήμερα στις περισσότερες περιπτώσεις καθώς φυτοζωούν καλύπτοντας μόνο τα απολύτως απαραίτητα και αυτά σε πολλές περιπτώσεις να τα καλύπτουν, μερικώς, ανεπαρκώς ή και καθόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Γεγονός είναι ότι, θα πρέπει να υπάρχει μια κύρια συντονιστική ευθύνη του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και άμεση συνομιλία με τους εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σπουδαίες κινήσεις προς αυτές τις κατευθύνσεις έχουν γίνει με τα επιχειρησιακά προγράμματα τα οποία λειτουργούν σε ορίζοντα τετραετίας και δίνουν μια συνολική εικόνα για τους ΟΤΑ. Δηλαδή για την σημερινή τους κατάσταση τις προοπτικές, τις αδυναμίες και τους ακριβείς προγραμματισμούς και μελέτες τους για το μέλλον.

Προκάτοχος και προπομπός των επιχειρησιακών προγραμμάτων ήταν τα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα (Τ.Α.Π.). Τα οποία είχαν προβληματική εφαρμογή και πολλά από αυτά δεν εφαρμόστηκαν ποτέ και παρέμειναν στην φάση της σχεδίασης. Ορισμένες από τις αδυναμίες αυτών των προγραμμάτων ήταν ότι οι μελέτες δεν ανταποκρίνονταν στα τοπικά δεδομένα και ήταν γενικότερα εξωπραγματικές. Επίσης η ελλιπής συμμετοχή των τοπικών αρχών καθώς και δημοτών που θα έπρεπε να διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στη σχεδίασή τους. Ακόμα πρέπει να αναφέρουμε τις δυσανάλογες απαιτήσεις των προγραμμάτων αυτών συγκριτικά με τις δυνατότητες των δήμων. Και κλείνοντας να αναφερθούμε στις εγγενείς αδυναμίες των δήμων να ανταποκριθούν στη συνέχιση της αναπτυξιακής διαδικασίας μετά την παράδοση των Τ.Α.Π. λόγω της ανεπάρκειας του προσωπικού που ήταν και ποιοτική αλλά και ποσοτική. Γι' αυτό και αντικαταστάθηκαν δίνοντας τη θέση τους στα σημερινά επιχειρησιακά προγράμματα.

Αναλυτικότερα για τα επιχειρησιακά προγράμματα θα μπορούσαμε να πούμε πως, ως προς τους δήμους, μπαίνουν σε μια ανάλυση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών τους, των ευκαιριών και των κινδύνων τους. Στη συνέχεια και αφού έχουν περιγράψει λεπτομερώς τις ιδιαιτερότητες του οργανισμού, προσδιορίζουν τα έργα προβάλλοντας, την συνολική τους εικόνα. Δηλαδή τον προϋπολογισμό τους από ποιες πηγές χρηματοδοτούνται και γενικότερα όλες τις απαραίτητες πληροφορίες.

Συμπερασματικά προσπαθώντας να δώσουμε ένα πιο συνεκτικό ορισμό για το επιχειρησιακό πρόγραμμα, θα λέγαμε ότι είναι ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα το οποίο βρίσκει εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο και περιλαμβάνει ένα πλέγμα κάθετων και οριζόντιων δράσεων. Μπορεί να αποτελέσει μια ολοκληρωμένη αντίληψη για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή του στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην ουσία δεν πρόκειται για μια ακόμα οικονομοτεχνική μελέτη αλλά για ένα πλήθος ενεργειών και προβλέψεων, προσανατολισμένων στην επίτευξη συγκεκριμένων στόχων σε ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα και συγκεκριμένα την τετραετία. Στόχος του είναι να διερευνήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, να αναδείξει ενδεχόμενες ευκαιρίες και προοπτικές ανάπτυξης, όπως επίσης να εντοπίσει και να αξιοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο τους τοπικούς πόρους. Σε αυτό το πλαίσιο, παρά τη μεγάλη σημασία του στοιχείου της τοπικότητας, η περιοχή δεν εξετάζεται ως μια απομονωμένη ανθρωπογεωγραφική ενότητα, αλλά ενταγμένη στο ευρύτερο περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό σύνολο. Έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στην ολότητα της ανάπτυξης που δεν αφορά αποκλειστικά τα τοπικά συμφέροντα αλλά κατ' επέκταση όλη την ανθρωπότητα που πρέπει να συμπορεύεται και να συμπλέει αν πραγματικά φιλοδοξεί να πετύχει τον μακροχρόνιο στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Αναλυτικότερα πρέπει να αναφέρουμε ότι στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται οι γενικοί στόχοι του δήμου και οι αρμόδιες υπηρεσίες που θα αναλάβουν κάθε γενικό στόχο. Στη συνέχεια ο γενικός στόχος και η γενικότερη στρατηγική του δήμου χωρίζεται σε μικρότερους και πιο εφικτούς στόχους για τον κάθε ένα από τους οποίους καταρτίζεται ένα σχέδιο δράσης. Έτσι ο γενικότερος στόχος αλλά και η αναπτυξιακή πολιτική του δήμου αναλύεται στα σχέδια δράσης και κάθε υπηρεσία του δήμου σε καθημερινή βάση λειτουργεί έχοντας ως γνώμονα τον δικό της στόχο που ουσιαστικά ανήκει στο γενικότερο στόχο και πολιτική που έχει χαράξει ο δήμος. Με αυτό τον τρόπο όλες οι υπηρεσίες του δήμου έχουν μια ενιαία κατεύθυνση και ο στόχος της ανάπτυξης επιτυγχάνεται ευκολότερα, αλλά βελτιώνεται και η γενικότερη λειτουργία του

και αυτό συμβαίνει γιατί με την παραπάνω διαδικασία καταφέρνει να λειτουργεί ως σύνολο αλλά με εξειδικευμένους στόχους για τον καθένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Βεβαίως επειδή όπως είπαμε η Ελλάδα είναι μια χώρα που λειτουργεί στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία, (Ευρωπαϊκή Ένωση), αποσκοπεί στην ανάπτυξη πρέπει να συντονίζει, να οργανώνει και βέβαια να έχει και παρεμβατικό χαρακτήρα, όπου αυτό χρειάζεται και επιτρέπεται. Ειδικότερα και όσον αφορά την Ελλάδα έχει δεχτεί την βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των κοινωνικών πλαισίων στήριξης με τελευταίο το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)⁹. Με αυτό τον τρόπο γίνεται μια προσπάθεια για τις χώρες ώστε να έρθουν πιο κοντά, γιατί η ολόκληρη ανάπτυξη δεν πρέπει να τηρείται και να εφαρμόζεται μόνο στις έννοιες όπως την οικονομία κ.α., αλλά να τηρείται και ανάμεσα στα μέλη μιας κοινωνίας, μια χώρας, μιας ένωσης χωρών και εν κατακλείδι του κόσμου ολόκληρου. Μόνο τότε έχουμε το δικαίωμα να μιλάμε για ανάπτυξη. Φυσικό επακόλουθο είναι να συμπεραίνουμε για την ανάπτυξη ότι είτε θα είναι αποκεντρωμένη αλλά και ολοκληρωμένη, δηλαδή οικονομική, πολιτική, τεχνολογική, κοινωνική και πολιτισμική με σεβασμό πάντα στο φυσικό αλλά και πολιτισμικό περιβάλλον. Για συνεχίσουμε λοιπόν η Ελλάδα έχει βοηθηθεί στην προσπάθεια να ακολουθήσει τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως οικονομικώς.

Βέβαια τα χρήματα που κατά καιρούς έχουν εγκριθεί για την Ελλάδα έχουν συγκεκριμένο σκοπό και προορισμό. Κύριος στόχος είναι η ανάπτυξη κάτι που διαφαίνεται μετά την εξέταση και των γενικών πλαισίων στήριξης. Και εξηγούμαι, στο 3ο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης κάποιος από τους άξονες

---

⁹ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

προτεραιότητας ήταν η περιφερειακή ανάπτυξη, η ανάπτυξη της υπαίθρου κτλ. σκοπός είναι η ανάπτυξη και η γενικότερη βελτίωση των υφιστάμενων καταστάσεων. Συνεχίζοντας και εξετάζοντας το ΕΣΠΑ και τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε το πρόγραμμα που αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, το πρόγραμμα που αναφέρεται στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τελικά διαπιστώνουμε ότι πρώτο μέλημα, ή τουλάχιστον ένα απ' τα βασικά της ευρωπαϊκής κοινότητας είναι γενικώς η ανάπτυξη.

Η Ελλάδα αποδεχόμενη την οικονομική βοήθεια παραλαμβάνει παράλληλα και υποχρεώσεις που τίθενται ως προϋποθέσεις για την παραλαβή των χρημάτων που όπως διαπιστώσαμε και προηγουμένως αναφέρονται στην ανάπτυξη. Αυτός είναι ένας επιπλέον παράγοντας που κάνει επιτακτική την ανάγκη της περάτωσης των διαδικασιών ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη. Καθώς όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε εάν δεν εξελίσσονται οι διαδικασίες δεν εγκρίνονται τα υπόλοιπα χρήματα της οικονομικής ενίσχυσης. Έτσι συντονισμένα και μεθοδικά η Ελλάδα έχοντας οργανώσει τον δημόσιο τομέα πρέπει να ανταποκριθεί στους κανόνες που έχουν οριστεί. Ο δρόμος της ορθολογικής και βιώσιμης ανάπτυξης είναι το μέλλον που πρέπει, με την πλήρη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και με τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες που τέθηκαν προηγουμένως, να διαβούμε. Πρόκειται για μια διαδικασία που αφορά όλους τους οργανισμούς γιατί η ανάπτυξη όπως προαναφέρθηκε πρέπει να είναι σε όλους τους τομείς με την ολότητα που την χαρακτηρίζει ώστε να υφίσταται και να έχει υπόσταση. Και αυτό θα επιτευχθεί μόνο με την ενεργό συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και των πολιτών.

ΜΕΡΟΣ Β΄: Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΤΗΣ

ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Κατά την αρχαιότητα η Δραπετσώνα ήταν μέρος στρατηγικής σημασίας και ανήκε στον αρχαίο Δήμο «Θυμαιάδαι» μαζί με το Κερατσίνι. Οι δύο λόφοι που την πλαισιώνουν, μείωναν την ένταση του αέρα και παράλληλα λειτουργούσαν σαν «παρατηρητήρια για τυχόν επιθέσεις. Με αυτό τον τρόπο έπαιξε το δικό της ρόλο στη ναυμαχία της Σαλαμίνας το 480 π.χ.

Στην σύγχρονη εποχή η Δραπετσώνα πρωτοκατοικήθηκε περίπου το έτος 1830, πιθανότατα από νησιώτες. Μέχρι και το 1950 ήταν τελείως υποβαθμισμένη και είχε πολλά προβλήματα κυρίως διαβίωσης. Το τοπωνύμιο «Δραπετσώνα» καθιερώθηκε μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, που είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία του προσφυγικού συνοικισμού. Όσον αφορά την προέλευση του τοπωνυμίου υπάρχουν διάφορες εκδοχές. Μια από αυτές υποστηρίζει ότι προήλθε από τη λέξη δραπετής του οποίου το όνομα ήταν Τσώνας. Μια άλλη ισχυρίζεται πως προέρχεται από την αρβανίτικη ή Αλβανική λέξη «ντράπε» που σημαίνει δρεπάνι και τη λέξη «Τσουνι» που σημαίνει παιδί. Άρα έχουμε το «Ντραπετσούνι» το οποίο και μεταλλάχτηκε σε «Ντραπετσώνα». Εκδοχή πολύ πιθανή αν αναλογιστούμε τη μορφή της περιοχής που είναι αρκετά κοντά στο σχήμα του δρεπανιού.

Η Δραπετσώνα υφίσταται σαν πόλη μετά από τον ερχομό των προσφύγων μικρασιατών κατά το 1922. Οι οποίοι εγκαταστάθηκαν σε πρόχειρα καταλύματα και παράγκες, κυρίως γύρο από την περιοχή του Αγίου Διονυσίου. Οι πιο πολλές από τις παράγκες διατηρήθηκαν έως και το 1968, όταν η δικτατορία έχτισε σ' αυτή τη περιοχή πολυκατοικίες δίνοντας τα διαμερίσματα σε εκείνους που έμεναν εκεί πρώτα, παίρνοντας κάποιο οικονομικό αντάλλαγμα.

Ένα βασικό στοιχείο στην διαμόρφωση της περιοχής της Δραπετσώνας ήταν η εγκατάσταση μεγάλων βιομηχανιών, οι οποίες έδωσαν απασχόληση στον τοπικό πληθυσμό αλλά τον απέκλεισαν από τις παραλιακές εκτάσεις, ενώ ήταν επιβλαβής λόγω των εξαιρετικά ρυπογόνων απόβλητών τους.

Κλείνοντας με τα ιστορικά δεδομένα να αναφέρουμε πως η Δραπετσώνα αναγνωρίστηκε σαν κοινότητα το 1950, μετά από την απόσπασή της από τον δήμο του Πειραιά και ανακηρύχθηκε ως δήμος το 1951¹⁰.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1: ιστορική φωτογραφία δήμου Δραπετσώνας, στα αριστερά, (1915)

ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΕΚΤΑΣΗ, Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

5.1: ΣΥΝΟΡΑ, ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

Ο δήμος της Δραπετσώνας χωρικά συναντάτε στο νοτιοδυτικό τμήμα το Λεκανοπεδίου της Αθήνας. Στο βόρειο τμήμα της η Δραπετσώνα συνορεύει με το

---

¹⁰ ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

δήμο του Πειραιά και το δήμο του Κερατσινίου, ενώ στο νότιο, το ανατολικό αλλά και το δυτικό τμήμα της βρέχεται από το Σαρωνικό κόλπο.

Η Δραπετσώνα έχει έκταση 1,7km² (169 εκτάρια) και είναι ο μικρότερος δήμος στη Νομαρχία του Πειραιά.

Όσον αφορά την δημογραφική κατάσταση στο δήμο Δραπετσώνας, παρατηρούμε πως παρουσιάζει μια σημαντική πληθυσμιακή μείωση μεταξύ των ετών 1971 και 2001. Το μέγεθος των μειώσεων του πληθυσμού που χαρακτηρίζουν το δήμο είναι τέτοιο ώστε να τον κατατάσσουν στην κατηγορία αυτών με τους υψηλούς ρυθμούς μείωσης κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

Ο πληθυσμός είναι καθαρά αστικός έχοντας υψηλή αστική πυκνότητα η οποία φτάνει τους 7.614 κατοίκους ανά km². Στο σύνολό του κατά το 2001 και σε απόλυτες αριθμητικές τιμές ανέρχεται σε 12.944 άτομα παρουσιάζοντας μια μείωση από το 1991 κατά 150 αφού κατά το '91 ανερχόταν σε 13.094 άτομα. Να αναφέρουμε πως κατά την ίδια περίοδο η Νομαρχία του Πειραιά παρουσίαζε αύξηση της τάξης του 3,27%.

Παρακάτω παρατίθεται ένας πίνακας με τους πληθυσμούς και τις εκτάσεις των δήμων ηπειρωτικού τμήματος της Νομαρχίας Πειραιά:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ

ΔΗΜΟΙ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ 2001	% ΣΥΝΟΛΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΑΝΑ Τ. ΧΛΜ.
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	12.944	2,70%	1.725	7.444
ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	76.102	16,3%	7.601	10.012,1
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ	179.887	37,20%	10.885	16.178,8
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	15.060	3,23%	4.524	3.328,9
ΔΗΜΟΣ ΚΟΥΡΔΑΛΛΟΥ	67.456	14,47%	8.824	17.600,4
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ	93.086	19,97%	6.649	14.000,0
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	29.720	6,52%	14.728	1.746,2
ΣΥΝΟΛΟ ΗΠΕΙΡ. ΤΜ. Ν. ΠΕΙΡΑΙΑ	466.065		14.729	9.781,8
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.884.020		131.957,4	88,1

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

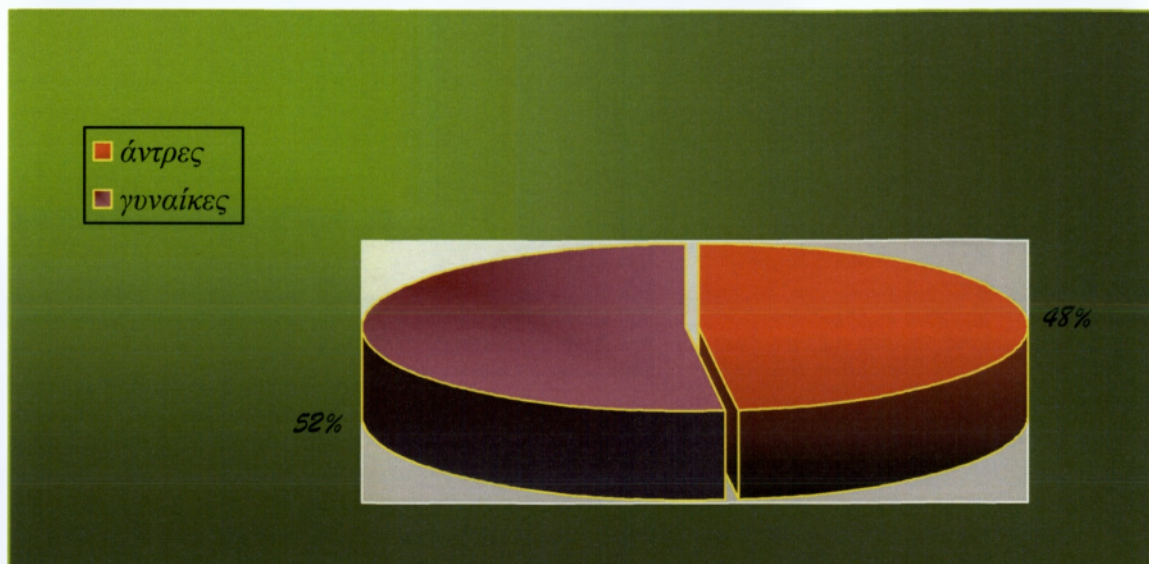
Με βάση τον παραπάνω πίνακα μπορούν να βγουν χρήσιμα συμπεράσματα για τον δήμο της Δραπετσώνας. Καταρχήν παρατηρούμε ότι με

12.944 κατοίκους είναι ο τελευταίος πληθυσμιακά δήμος της Νομαρχίας Πειραιά. Συγκριτικά με τους άλλους δήμους του ηπειρωτικού τμήματος της Νομαρχίας Πειραιά είναι ο πέμπτος σε πυκνότητα. Ενώ βλέπουμε ότι είναι και ο μικρότερος δήμος σε έκταση.

5.2: ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΔΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Όσον αφορά τον πληθυσμό του δήμου να αναφέρουμε πως ο ανδρικός πληθυσμός με 6.232 άτομα καταλαμβάνει το ποσοστό του 48,15%, ενώ αυτό των γυναικών ανέρχεται σε 51,85 με 6.712 άτομα. Πράγμα που φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα:

ΓΡΑΦΙΜΑ 1: ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΔΡΩΝ-ΓΥΝΑΙΚΩΝ

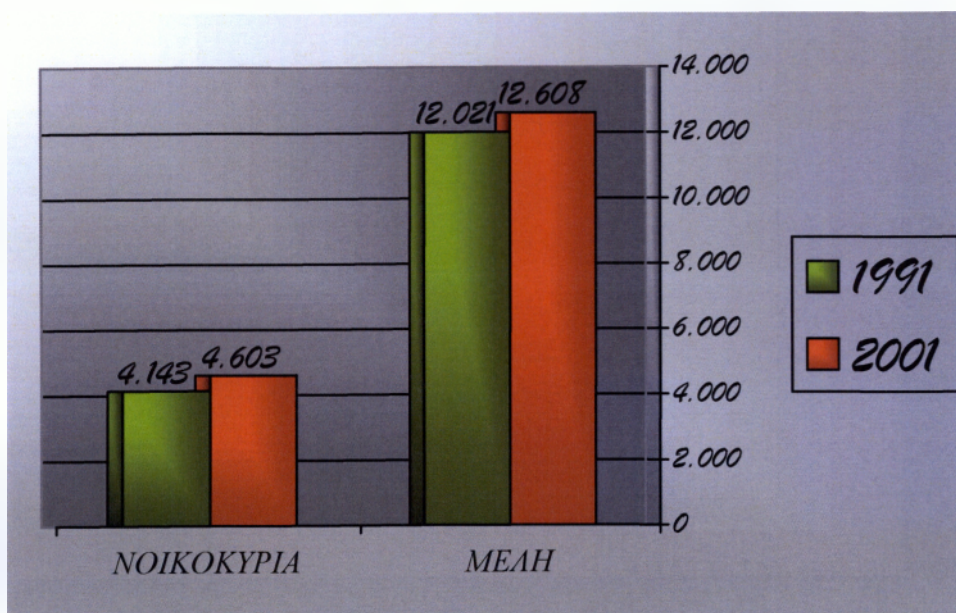

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΑΥΤΩΝ

Τα νοικοκυριά του δήμου Δραπετσώνας αυξήθηκαν κατά το 2001 ανεβάζοντας τον αριθμό τους στα 4.603 έναντι 4.143 το έτος 1991. Αντιστοίχως αυξήθηκε και ο αριθμός των μελών των νοικοκυριών κατά 587 και από 12.021 το 1991 διαμορφώθηκε στα 12.608 το 2001.

ΓΡΑΦΙΜΑ 2: ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΜΕΛΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΥΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1991- 2001**

	1991	2001	1991 (%)	2001 (%)
1 μέλος	703	958	16,97	20,81
2 μέλη	1.080	1.271	26,07	27,61
3 μέλη	932	988	22,50	21,46
4 μελή	966	975	23,32	21,18
5 μέλη	322	281	7,77	6,10
6 και άνω μέλη	140	130	3,38	2,82

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

5.3: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Με βάση τις απογραφικές περιόδους του 1991 και του 2001 όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση, δηλαδή το πώς κυμαίνονται οι αριθμοί των άγαμων, των έγγαμων και των χήρων ή διαζευγμένων, μπορούμε να παραθέσουμε τον παρακάτω πίνακα, συγκρίνοντας παράλληλα τα στοιχεία του δήμου με τα δεδομένα που παρουσιάζονται στη Νομαρχία του Πειραιά τις αντίστοιχες περιόδους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ (1991-2001)

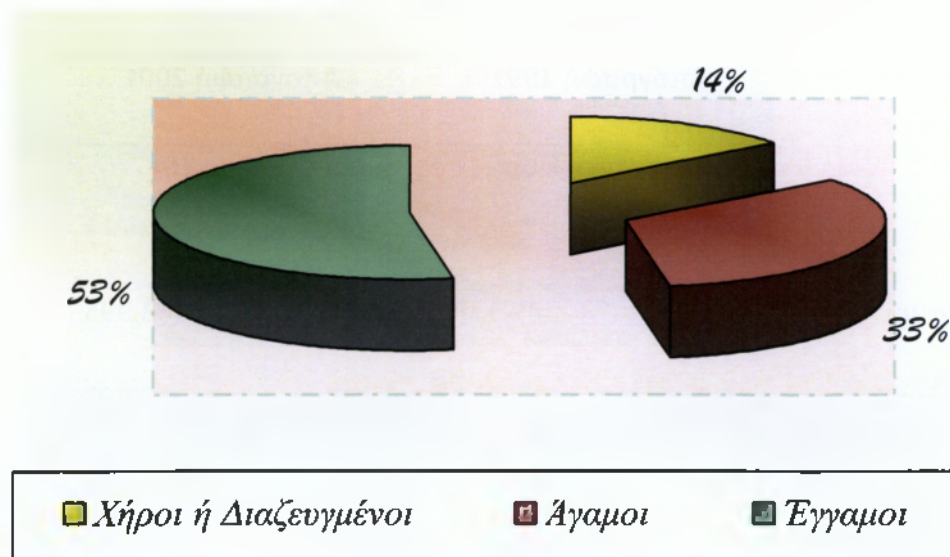
	Απογραφή 1991		Απογραφή 2001	
	Δήμος Δραπετσώνας	Νομαρχία Πειραιά	Δήμος Δραπετσώνας	Νομαρχία Πειραιά
Άγαμοι	3.670	149.178	3.914	163.995
Έγγαμοι	6.550	267.911	6.277	266.603
Χήροι ή Διαζευγμένοι	1.449	47.126	1.704	61.656

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

Διαπιστώνουμε με βάση και τα παραπάνω στοιχεία ότι η ομάδα των χήρων ή διαζευγμένων για το δήμο της Δραπετσώνας αυξάνεται κατά 17,60% ενώ στη Νομαρχία Πειραιά κατά 30,83%. Η ομάδα των άγαμων για το δήμο Δραπετσώνας αυξάνεται κατά 6,25%, ενώ η ομάδα των έγγαμων μειώνεται κατά 4,17%. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τη Νομαρχία του Πειραιά είναι αύξηση κατά 9,93% για τους άγαμους και μείωση κατά 0,49% για τους έγγαμους. Παρακάτω παρατίθεται ένα γράφημα των τριών μεταβλητών για το δήμο της Δραπετσώνας κατά την περίοδο του 2001.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3: ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (2001)

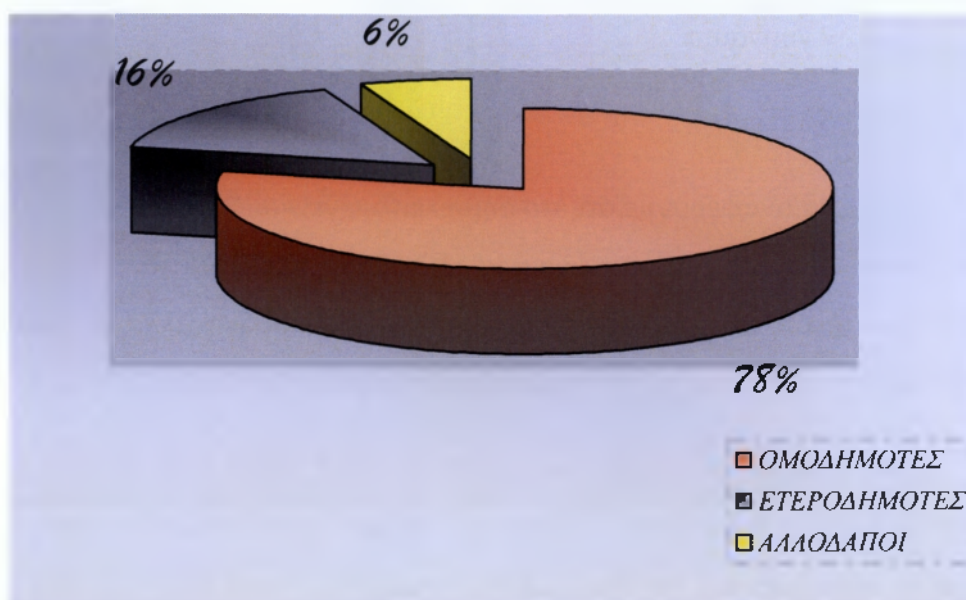
ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

5.4: ΟΜΟΔΗΜΟΤΕΣ, ΕΤΕΡΟΔΗΜΟΤΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

Με βάση την απογραφή του 2001 γνωρίζουμε πως ο αριθμός των ομοδημοτών κυμαίνεται στους 10.143 κατοίκους, των ετεροδημοτών στους 2.030 κατοίκους και των αλλοδαπών στους 769 κατοίκους για το δήμο Δραπετσώνας με αποτέλεσμα να προκύπτει και το παρακάτω γράφημα:

ΓΡΑΦΗΜΑ 4: ΠΟΣΟΣΤΑ ΟΜΟΔΗΜΟΤΩΝ, ΕΤΕΡΟΔΗΜΟΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

Άξιο λόγω είναι να αναφερθεί πως οι δύο μεγάλες κατηγορίες δηλαδή αυτές με τους ομοδημότες και τους ετεροδημότες παρουσιάζουν μείωση με βάση την απογραφή του 1991. Και πιο συγκεκριμένα οι ομοδημότες έχουν μια μείωση του 3,56%, ενώ οι ετεροδημότες έχουν μείωση 7,26%. Σε αντίθεση όμως με την κατηγορία των αλλοδαπών η οποία παρουσιάζει ραγδαία αύξηση και συγκεκριμένα της τάξης του 99,22%.

5.5: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Οι σχολικές υποδομές του δήμου αριθμούν 22 μονάδες, οι οποίες είναι οι παρακάτω:

- 2 βρεφονηπιακοί σταθμοί
- 4 παιδικοί σταθμοί
- 4 νηπιαγωγεία

- 5 δημοτικά σχολεία
- 2 γυμνάσια
- 5 λύκεια.

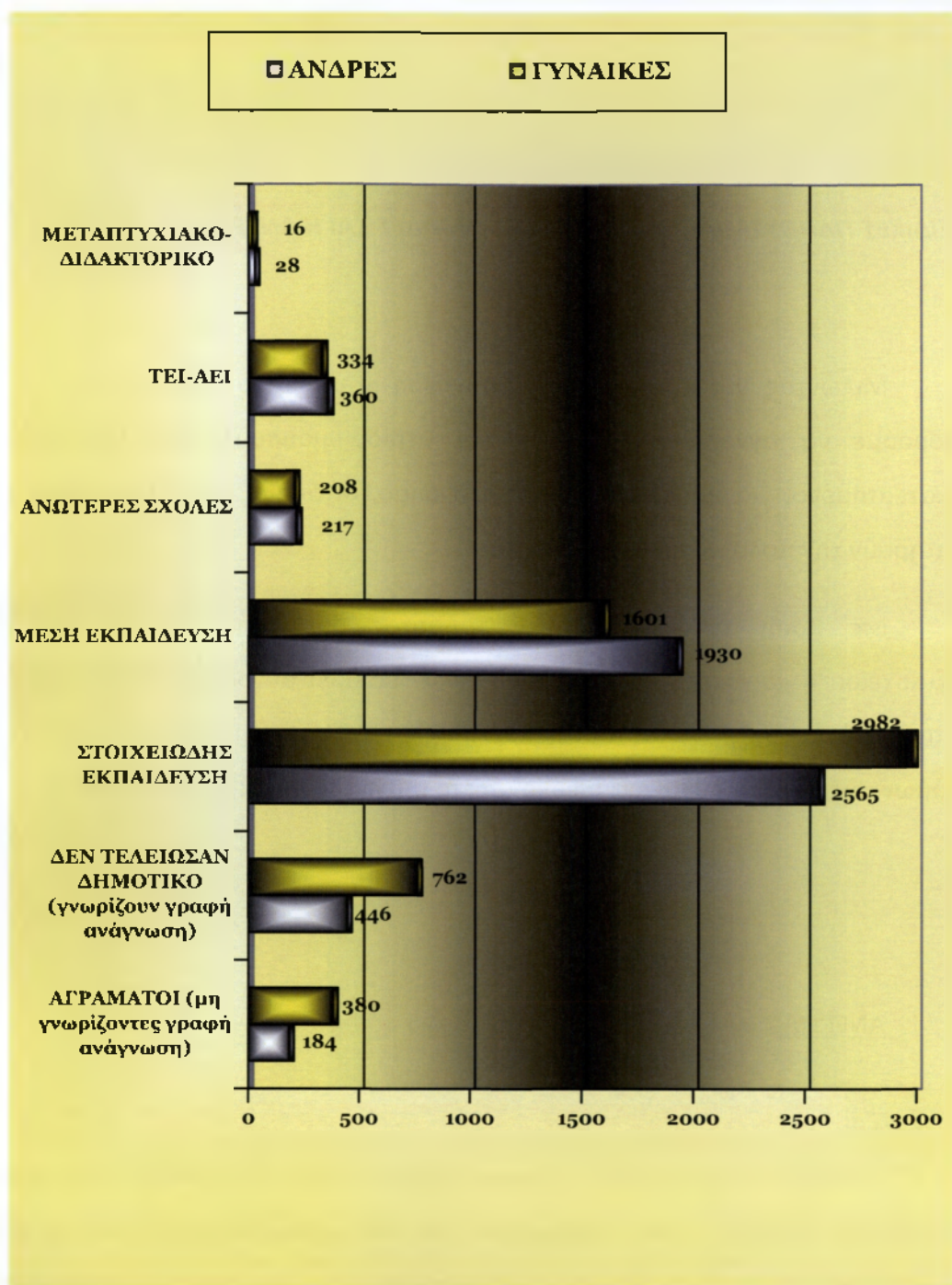
Επίσης να αναφέρουμε ότι στο δήμο λειτουργεί και δημοτική βιβλιοθήκη, στην οποία ωστόσο διαπιστώνονται διάφορα προβλήματα. Όπως για παράδειγμα το ότι δεν λειτουργεί σαν δημοτική βιβλιοθήκη αλλά ως γραφείο βιβλιοθήκης.

Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο, στο δήμο της Δραπετσώνας διαπιστώνεται μια ξεκάθαρη υπεροχή των ανδρών έναντι των γυναικών. Παρ' όλα αυτά συγκρίνοντας τα στοιχεία της απογραφής του 1991 με του 2001 βλέπουμε μια σημαντική κάλυψη της διαφοράς καθώς έχουν αυξηθεί αισθητά τα ποσοστά των γυναικών και εξηγούμε:

Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή στο σύνολο του πληθυσμού, παρουσιάζεται στους απόφοιτους ανώτερων σχολών του γυναικείου φύλου που φτάνει το 1800%. Δεύτερη μεγαλύτερη μεταβολή είναι αυτή των γυναικών κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών διπλωμάτων και φτάνει το ποσοστό του 433,33%. Και τέλος τρίτη μεγαλύτερη μεταβολή είναι στην κατηγορία των γυναικών πτυχιούχων ΤΕΙ με ποσοστό 136,36%.

Παρακάτω παρατίθεται ένα γράφημα περιγραφής του υφιστάμενου μορφωτικού επιπέδου για τους άνδρες και τις γυναίκες με βάση την απογραφή του 2001:

ΓΡΑΦΗΜΑ 5: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

Με βάση και το τελευταίο γράφημα θα μπορούσαμε να εξαγάγουμε και άλλο ένα συμπέρασμα. Και αυτό είναι ότι παρά την μεγάλη αύξηση στα ποσοστά βελτίωσης του μορφωτικού επιπέδου των γυναικών η διαφορά παραμένει υπέρ των αντρών που παρουσιάζουν περισσότερο πληθυσμό από τις γυναίκες στις

κατηγορίες μέσης εκπαίδευσης, ανώτερων σχολών, ΤΕΙ- ΑΕΙ, αλλά και μεταπτυχιακών και διδακτορικών.

5.6: ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΙ Η ΑΝΕΡΓΙΑ

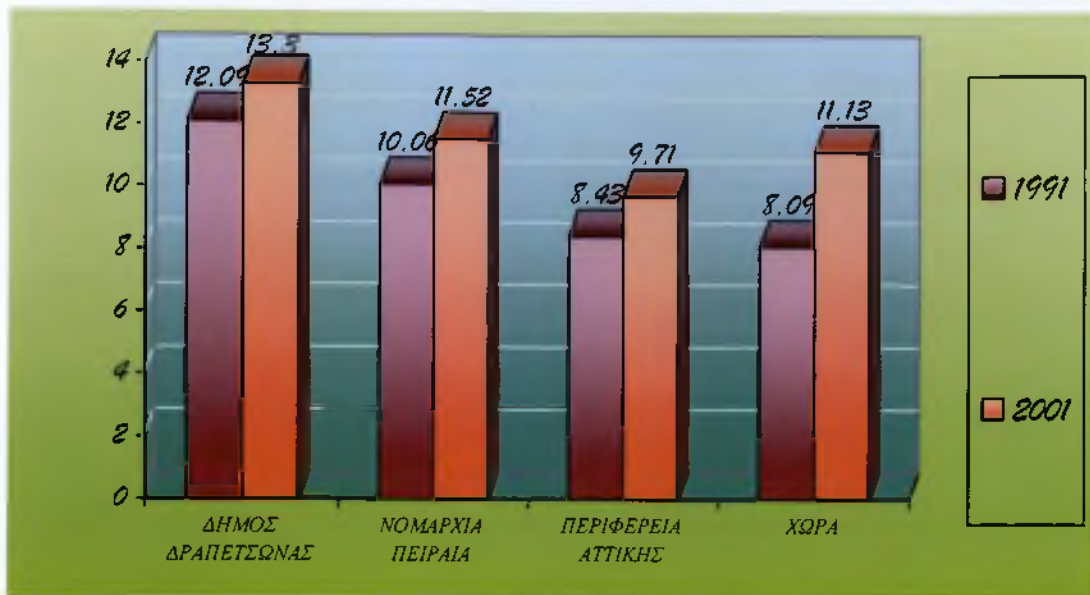
Μιλώντας για την κοινωνική σύνθεση του δήμου Δραπετσώνας δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την μεγάλη μερίδα μουσουλμάνων που είναι εγκατεστημένοι για πολλές δεκαετίες στο δήμο, οι οποίοι ως επί το πλείστον διατηρούν την πολιτιστική τους ταυτότητα.

Με βάση τα στοιχεία του τμήματος δημοτικής κατάστασης και ληξιαρχείου η κοινότητα των μουσουλμάνων αριθμεί συνολικά 472 άτομα και καταλαμβάνει το 3,65% του συνολικού πληθυσμού του δήμου. Το 53,17% των ατόμων αυτών είναι γυναίκες, αφήνοντας το υπόλοιπο 46,82% στους άνδρες.

ΑΝΕΡΓΙΑ:

Στο δήμο Δραπετσώνας παρουσιάζεται η ίδια αυξητική εικόνα, όσον αφορά την ανεργία, που εμφανίζεται και στη νομαρχία Πειραιά και στη περιφέρεια Αττικής αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα, συγκρίνοντας τις απογραφές του 1991 και του 2001. Το ανησυχητικό στοιχείο που παρουσιάζεται για το δήμο είναι ότι έχει μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από τη νομαρχία και τη περιφέρεια που ανήκει αλλά και από το σύνολο της χώρας συγκεκριμένα συγκρίνοντας τα ποσοστά του 2001 έχουν μια διαφορά του 2,17%. Παρακάτω δίνεται ένα γράφημα που παρουσιάζει τα ποσοστά της ανεργίας τις περιόδους 1991- 2001:

**ΓΡΑΦΙΜΑ 6: ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΕ ΔΗΜΟ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΑ
(1991- 2001)**

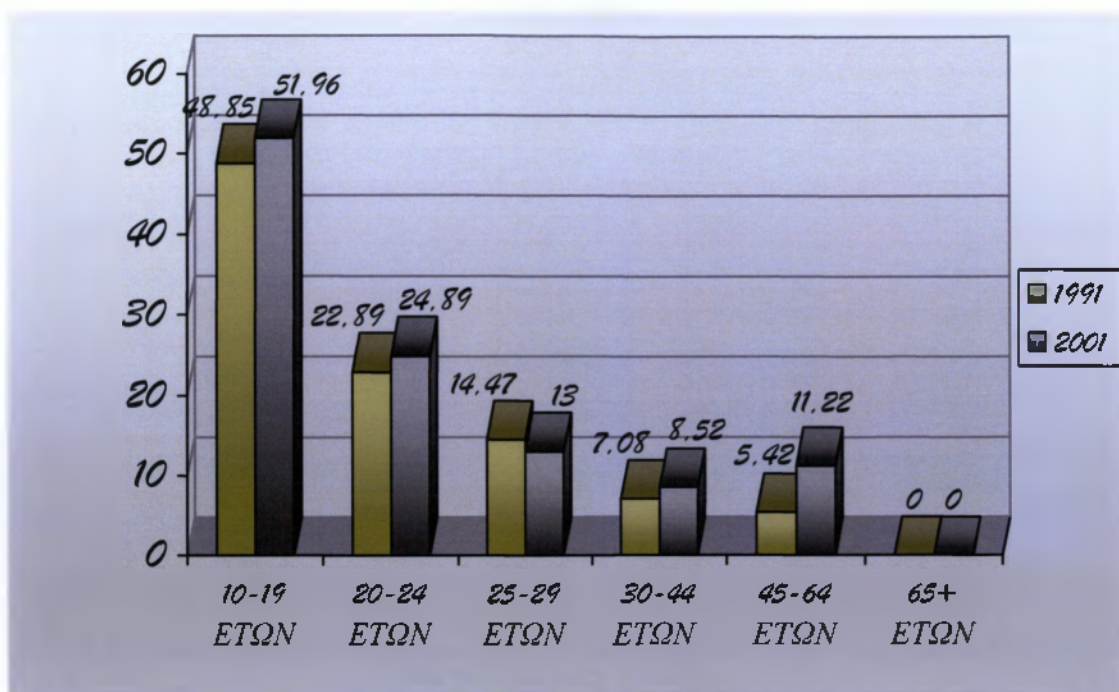

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

Για να έχουμε μια πιο συγκεκριμένη εικόνα της ανεργίας είναι θεμιτό να βλέπαμε τη διαμόρφωση της, (ανεργίας) ανά ηλικιακή ομάδα. Έτσι προκύπτει το παρακάτω γράφημα:

ΓΡΑΦΗΜΑ 7: ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

Με βάση και το τελευταίο γράφημα διαπιστώνουμε ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζονται στις ηλικιακές ομάδες μέχρι και 29 ετών. Επίσης ένα επιπλέον συμπέρασμα είναι η μεγάλη αύξηση του ποσοστού της ανεργίας στην ομάδα των 45 έως 64 ετών από 5,42% στο 11,22% το 2001. Μιλάμε δηλαδή για μια αύξηση της τάξης του 150%.

5.7: ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Για να παρουσιάσουμε μια εικόνα της ποιότητας ζωής των κατοίκων, έχει γίνει μια συσχέτιση πληροφοριών για τις κατοικίες και των αριθμό δωματίων αυτών, καθώς επίσης και τις όποιες ανέσεις διαθέτουν. Παρακάτω φαίνεται πιο παραστατικά και λεπτομερειακά, με τους πίνακες που ακολουθούν, η παρούσα κατάσταση:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ(%) ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	
	1991	2001
ΜΕ 1 ΔΩΜΑΤΙΟ	3,60	0,69
ΜΕ 2 ΔΩΜΑΤΙΑ	18,28	11,14
ΜΕ 3 ΔΩΜΑΤΙΑ	30,95	30,93
ΜΕ 4 ΔΩΜΑΤΙΑ	34,77	38,83
ΜΕ 5 ΚΑΙ ΑΝΩ ΔΩΜΑΤΙΑ	12,40	18,41

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε (Απογραφές 1991- 2001)

Στο παραπάνω πίνακα μπορούμε να παρατηρήσουμε ορισμένες μεταβολές που παρουσιάζουν κάποιο ενδιαφέρον. Αυτές είναι η μεγάλη μείωση στις κατοικίες με 2 δωμάτια και η σημαντική μείωση σε αυτά με 1 δωμάτιο. Επίσης άξιες λόγου είναι και δύο αυξήσεις που παρατηρούνται και αυτές αφορούν τις κατοικίες με 5 δωμάτια, αλλά και αυτές που διαθέτουν 4 δωμάτια. Όσον αφορά τα διαμερίσματα με 3 δωμάτια δεν εμφανίζουν κάποια ιδιαίτερη μεταβολή.

Στον επόμενο πίνακα βλέπουμε των αριθμό των σπιτιών, αλλά και ποσοστό αυτών, με βάση της ανέσεις που διαθέτουν. Ενώ γίνεται πάλι μεταξύ των απογραφών των ετών 1991-2001. Πάντα φυσικά για τον δήμο Δραπετσώνας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΝΕΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1991-2001

	1991	1991(%)	2001	2001(%)
Με κουζίνα	5.103	99,78	5.526	99,77
Με λουτρό ή ντους	4.952	96,83	5.492	99,15
Με κεντρική θέρμανση	1.391	27,20	2.061	37,21
Σύνολο	5.114	100,00	5.539	100,00

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε (Απογραφές 1991- 2001)

Με βάση το παραπάνω πίνακα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχει μια σημαντική αύξηση στα νοικοκυριά που διαθέτουν κεντρική θέρμανση της τάξης του 10,01%, ωστόσο παραμένει πολύ μικρός ο αριθμός τους. Σε αυτά με κουζίνα δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες μεταβολές, ενώ τέλος βλέπουμε και μια μικρή αύξηση των νοικοκυριών που διαθέτουν λουτρό ή ντους και αγγίζει το 2,32%.

5.8: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο δήμο Δραπετσώνας, όσον αφορά τις κοινωνικές υποδομές στην υγεία, λειτουργούν τα ιατρεία του ΙΚΑ καλύπτοντας την πρωτοβάθμια φροντίδα για την υγεία. Στο κεφάλαιο 6.2 του παρόντος, γίνεται εκτενέστερη αναφορά για την κάλυψη των αναγκών υγείας, των κατοίκων της περιοχής. Οι δικαιούχοι

περίθαλψης ΙΚΑ στο δήμο Δραπετσώνας έφταναν τους 33.037 κατά το έτος 2001¹¹.

Στο δήμο, συνολικά, δραστηριοποιούνται 16 σύλλογοι, αυτοί είναι κυρίως αθλητικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος και φαίνονται αναλυτικότερα στην παρακάτω ομάδα των τεσσάρων πινάκων:

α. ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ		
Δημοτικός	Αθλητικός	Σύλλογος
Δραπετσώνας «ΔΑΣ»		
«Αθλητικός	Σύλλογος	Ποντίων
Δραπετσώνας»		
Αθλητικός Σύλλογος «Δραπετσώνα»		
Αθλητικός	Σύλλογος	«ΝΕΟΙ
ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ»		
Αθλητικός Σύλλογος «ΑΡΤΕΜΙΣ»		
Αθλητικός Σύλλογος ΤΑΕ-KWON-DO		

β. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ	
Πολιτιστικός	Σύλλογος
Δραπετσώνας	
Εξωραϊστικός	Σύλλογος
Δραπετσώνας «Ο Θυμοίτης»	
Πολιτιστικός	Μορφωτικός
Σύλλογος	Ελλήνων
Μουσουλμάνων	
Σύλλογος	Των
Εγγλεζονησίων	Απανταχού

γ. ΕΘΝΙΚΟΤΟΠΙΚΟΙ
Ένωση Ποντίων Πειραιά
Ένωση Κρητών Κερατσινίου-Δραπετσώνας «Το Αρκάδι»

δ. ΔΙΑΦΟΡΟΙ
1 ^ο Σύστημα Ναυτοπροσκόπων
Δραπετσώνας
Πανελλήνια Ένωση Αγωνιστών
Εθνικής Αντίστασης
Επιτροπή Ειρήνης Δραπετσώνας

11 ΙΚΑ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ (2001)

Να αναφέρουμε ότι στη περιοχή δραστηριοποιείτε και η δημοτική επιχείρηση ΔΕΠΑΔ. Η οποία δραστηριοποιείται σε ενέργειες πολιτιστικού ενδιαφέροντος, ερχόμενη σε συνεργασία, πολλές φορές, με τους προαναφερθέντες φορείς.

Στη περιοχή υπάρχουν και τοποθεσίες αρχαιολογικής σημασίας αυτές είναι:

Το «Καστράκι» το οποίο έχει παραχωρηθεί, για μια εικοσαετία στο δήμο από τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ). Βρίσκεται νοτιοανατολικά του δήμου στα ερείπια της Ηετώνειας Πύλης του τείχους του Πειραιά κατά τα κλασσικά έτη. Ο χώρος στον οποίο βρίσκεται αποκλειστικά το Καστράκι εμπίπτει στη δικαιοδοσία της αρχαιολογικής υπηρεσίας, ενώ ο υπόλοιπος περιβάλλον χώρος είναι αυτός που ανήκει στο δήμο κατόπιν παραχώρησής του από τον ΟΛΠ.

Επίσης υπάρχει το αρχαίο νεκροταφείο στην ίδια με την προαναφερθείσα περιοχή, το οποίο όμως, δυστυχώς, έχει καλυφθεί από κτίσματα.

Τέλος ο τύμβος που υπάρχει στην περιοχή του πρώην εργοστασίου των λιπασμάτων και συγκεκριμένα στον όρμο Φαρρών. Εκεί είναι θαμμένη η τέφρα της σωρού του Θεμιστοκλή¹².

Στο δήμο της Δραπετσώνας έχουν συστηθεί και τρία ΚΑΠΗ, τα οποία έχουν συγχωνευτεί από 2004 σε ένα ενιαίο φορέα με την επωνυμία «Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Ενηλίκων Δήμου Δραπετσώνας» (ΚΕΔΑΠΕΔΔ). Τα παραπάνω ΚΑΠΗ συστάθηκαν το 1983, το 1986 και το τελευταίο το 2000. Κάθε ΚΑΠΗ υποδέχεται καθημερινά 40 με 50 άτομα έκαστο, ενώ συνολικά τα εγγεγραμμένα μέλη που είναι και αποδέχτες των υπηρεσιών είναι 450 άτομα¹³.

Κλείνοντας το κεφάλαιο να αναφέρουμε ότι στην Δραπετσώνας λειτουργεί από το 1988 ο ομώνυμος αθλητικός οργανισμός του δήμου, δηλαδή ο αθλητικός οργανισμός δήμου Δραπετσώνας (ΑΟΔΔ)¹⁴. Στο οποίο νομικό

12 ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (1991)

13 ΚΕΔΑΠΕΔΔ (2010)

14 ΦΕΚ 758/τ.Β'/19-10-1988

πρόσωπο συγχωνεύτηκαν το 2004 και το δημοτικό στάδιο της περιοχής αλλά και το δημοτικό γυμναστήριο¹⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ Η ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

6.1: ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ: Η μορφολογία της περιοχής χαρακτηρίζεται ως ήπια. Έχει κλίσεις προς το κεντρικό και νότιο τμήμα της οι οποίες είναι μικρές και προς τα νότια. Ενώ τέλος στο βόρειο αλλά και το βορειοδυτικό τμήμα το ανάγλυφο είναι έντονο και οι κλίσεις αυξάνουν σημαντικά.

ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ: Η Δραπετσώνα αποτελεί μια γεωγραφική ενότητα που εδράζει στα βραχώδες νεογενές υπόβαθρο το οποίο, εξαιρώντας τον ανθρώπινο παράγοντα, αναπτύσσεται επιφανειακά ή σε πολύ μικρό βάθος από την επιφάνεια. Οι εδαφικές κλίσεις σε αυτή την ενότητα κυμαίνονται από 2% μέχρι 26%. Οι χαλαροί σχηματισμοί έχουν πληρώσει τεκτονικά βυθίσματα που δημιουργήθηκαν από ρηγματογόνο τεκτονισμό. Τα ρήγματα αλλά και η καρστικοποίηση στους ανθρακικούς σχηματισμούς είναι υπεύθυνα σε μεγάλο ποσοστό για τη δημιουργία του σημερινού ανάγλυφου.

ΣΕΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑ: Με βάση τον ισχύοντα αντισεισμικό κανονισμό η ευρύτερη περιοχή εντάσσεται στη κατηγορία Ι, από τη ζώνη σεισμικής δραστηριότητας¹⁶. Η τιμή μέγιστης επιτάχυνσης με πιθανότητα 90% να μην γίνει υπέρβασή της στα επόμενα 50 χρόνια, είναι $g=0.16$, ενώ το μέγιστο αναμενόμενο μέγεθος σεισμού είναι $M_s=6.8$. Μέχρι πρόσφατα ο στο νομό της Αττικής δεν υπήρξε αξιόλογη σεισμική δραστηριότητα. Βέβαια οφείλουμε να αναφέρουμε τον ισχυρό σεισμό του 1999, ο οποίος είχε μέγεθος 5,9 βαθμούς της κλίμακας

¹⁵ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (ΑΟΔΔ 2010)

¹⁶ ΦΕΚ 1154/Β/12-8-2003

Richter, ο οποίος είχε το επίκεντρό του στις παρυφές της Πάρνηθας μόλις 18 χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας, σε μια περιοχή που είχε να δώσει σεισμούς 200 χρόνια. Οι μετασεισμοί πάντως δεν υπερέβησαν τους 4,5 βαθμούς. Γενικότερα η περιοχή δεν κρίνεται από άποψη σεισμών, σαν περιοχή ιδιαίτερης επικινδυνότητας όμως για την κατασκευή μεγάλης σημασίας έργων και κτιρίων θα πρέπει να γίνεται σωστός αντισεισμικός σχεδιασμός. Να προσθέσουμε κλείνοντας ότι με βάση τον αντισεισμικό σχεδιασμό η περιοχή της Δραπετσώνας αλλά και του Κερατσινίου ανήκουν στις κατηγορίες Α και Β. Και εξηγούμαι, για την Α νοείτε το βραχώδες νεογενές υπόβαθρο και για τη Β, οι περιοχές που καλύπτονται από ικανού πάχους επιχωματώσεις.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ: Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής της νομαρχίας Πειραιά χαρακτηρίζεται ως εύκρατο μεσογειακό με κυριότερα χαρακτηριστικά το ξηρό και θερμό καλοκαίρι, αλλά και τον ήπιο και σχετικά υγρό χειμώνα.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Παρακάτω παρατίθεται ένας πίνακας με στοιχεία από το μετεωρολογικό σταθμό της Ελευσίνας, ο οποίος μας δίνει πληροφορίες για την βροχόπτωση και τις θερμοκρασίες που επικρατούν στη περιοχή καθώς επίσης για τους ανέμους, την ηλιοφάνεια για χειμώνα και καλοκαίρι και τέλος τα ποσοστά της υγρασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ- ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΘΜΟΥ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1951-2001

Ετήσια βροχόπτωση(P)		418χλσ.
Μέση μέγιστη μηνιαία βροχόπτωση		68.9χλσ.
Μέση ελάχιστη μηνιαία βροχόπτωση		4.5χλσ.
Μέση ετήσια θερμοκρασία		18.1°C
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιανουάριος)		9.4°C
Μέση ημερήσια θερμοκρασία (Ιούλιος- Αύγουστος)		28.8°C
Μέση μέγιστη θερμοκρασία		30.1°C
Μέση ελάχιστη θερμοκρασία		15.1°C
Μέση ετήσια υγρασία		62%
Μέση μέγιστη σχετική υγρασία		75%
Μέση ελάχιστη σχετική υγρασία		46%
Άνεμοι	B-BΔ-BA	38%
	N-NΔ-NA	20%
	Νηνεμία (<1 Beaufort)	32%
Ώρες ηλιοφάνειας /μήνα	Χειμώνας	160
	Καλοκαίρι	350

ΠΗΓΗ: ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ

Οι επικρατέστεροι άνεμοι στη περιοχή είναι οι βόρειοι και οι νότιοι με ποσοστό 29,3% και 10,9% αντιστοίχως. Το κλίμα που επικρατεί στη περιοχή

μελέτης χαρακτηρίζεται ως εύκρατο θερμό υπό-τροπικό. Εμφανίζει μια μακριά βροχερή περίοδο, η οποία ξεκινάει το φθινόπωρο και εκτείνεται μέχρι το χειμώνα. Επίσης εμφανίζει και μια ξηρή περίοδο που ξεκινάει τους ανοιξιάτικους μήνες και διαρκεί και όλο το καλοκαίρι.

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ: Γνωρίζοντας ότι η υποβάθμιση της ατμόσφαιρας μπορεί να προκαλέσει πολύ σημαντικά προβλήματα υγείας, οφείλουμε να την διατηρούμε σε ικανοποιητικά επίπεδα ποιότητας. Η ποιότητα της ατμόσφαιρας ελέγχεται από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. στο οποίο υπάγονται σταθεροί σταθμοί ελέγχου εκπομπών ρύπων, των οποίων τα αποτελέσματα δημοσιεύονται. Εντός της νομαρχίας του Πειραιά λειτουργούν μόλις δύο τέτοιοι σταθμοί.

Η μέτρηση των ρύπων γίνεται συνεχώς όλο το 24ώρο. Ο χρόνος απόκρισης των αυτόματων αναλυτών είναι της τάξης του ενός λεπτού, δηλαδή ανά ένα λεπτό περίπου ο κάθε αναλυτής δίνει και μία τιμή. Με ένα μικροεπεξεργαστή, ο οποίος βρίσκεται σε κάθε αυτόματο σταθμό και που είναι συνδεδεμένος με τους αυτόματους αναλυτές, υπολογίζονται κάθε ώρα οι μέσες ωριαίες τιμές ρύπανσης. Οι τιμές αυτές μεταβιβάζονται στο κεντρικό υπολογιστή της υπηρεσίας, μέσω τηλεφωνικής γραμμής και με αυτό τον τρόπο είναι δυνατή η συνεχής παρακολούθηση των επιπέδων ατμοσφαιρικής ρύπανσης της περιοχής. Με βάση τα ισχύοντα όρια ποιότητας της ατμόσφαιρας, προκύπτουν ορισμένες υπερβάσεις σε ορισμένους ρύπους. Ενδεικτικά μπορεί να γίνει λόγος για τα αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ₁₀, τα οποία παρουσιάζουν υπερβάσεις των ορίων σχεδόν σε όλα τα σημεία μέτρησης στην Αττική. Επίσης μια αναφορά πρέπει να γίνει και για το διοξείδιο του αζώτου (NO₂), το οποίο παρουσιάζει υπερβάσεις της ενδεικτικής μέσης ετήσιας τιμής.

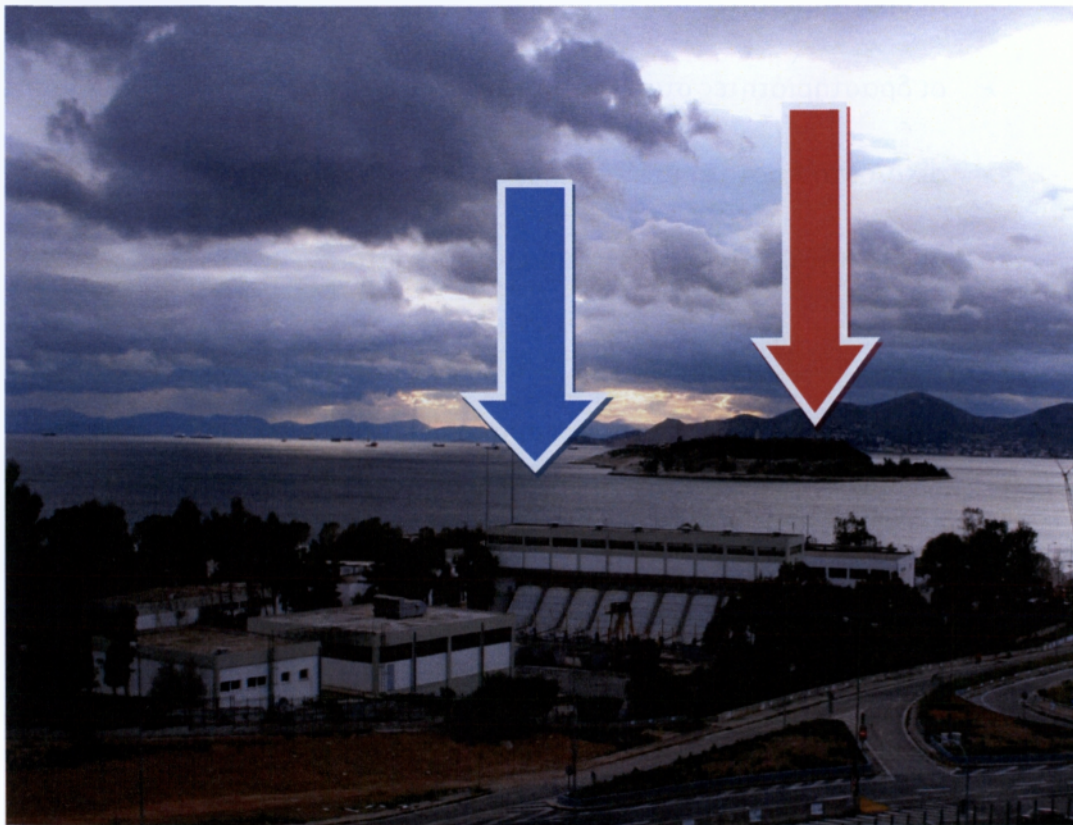
Για να μειώσουμε τους ρύπους πρέπει πρώτα να βρούμε από πού δημιουργούνται αυτοί οι ρύποι στην ευρύτερη περιοχή. Αλλά θα πρέπει και να επισημάνουμε και τις θετικές κινήσεις που έχουν γίνει προς την κατεύθυνση καταπολέμησης των ρύπων. Σαν παραδείγματα μίμησης και προσδιορισμού της σωστής κατεύθυνσης. Κύριες πηγές ρύπανσης είναι:

- η βιομηχανία,

- η κεντρική θέρμανση,
- οι λιμενικές δραστηριότητες,
- οι δραστηριότητες των μεταφορών,
- οι δραστηριότητες στις εγκαταστάσεις πετρελαίου
- ο ΧΔΑ στο Σχιστό και τέλος
- οι εγκαταστάσεις της ΔΕΠΑ επίσης στο Σχιστό.

Βασικότεροι αντιπρόσωποι των παραπάνω κατηγοριών θα μπορούσαμε να πούμε πως ήταν το εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. στο Κερατσίνι, το οποίο στις μέρες μας λειτουργεί σαν εφεδρικός σταθμός. Αξίζει να αναφερθεί όμως ότι αυτή τη στιγμή λειτουργεί σαν σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με φυσικό αέριο. Εικάζεται ότι αυτό θα μπορούσε να επιβαρύνει την περιοχή από τη καύση του φυσικού αερίου. Γεγονός είναι επίσης ότι οι δήμοι, όπως και οι κάτοικοι, τις ευρύτερης περιοχής λογικό είναι να θέλουν την απομάκρυνση των βιομηχανιών, έστω και αν αυτές λειτουργούν σαν εφεδρείες. Αξίζει εδώ να αναφερθεί το εργοστάσιο βιολογικού καθαρισμού της Ψυτάλλειας, το οποίο, έχει θετική επιρροή σε όλο το λεκανοπέδιο και φυσικά και στη Δραπετσώνα. Τα αποτελέσματα του καθαρισμού, είναι ορατά διά γυμνού οφθαλμού στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή. Παρακάτω, στη φωτογραφία, φαίνονται εγκαταστάσεις του εργοστασίου στον Ακροκέραμο αλλά και το νησί της Ψυτάλλειας όπου βρίσκεται το ίδιο το εργοστάσιο.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 2: Εγκαταστάσεις εργοστασίου επεξεργασίας λυμάτων Ακροκέραμου(μπλε βέλος), με φόντο τη Ψυτάλλεια(κόκκινο βέλος), όπου λειτουργεί το εργοστάσιο.

Στη συνέχεια παρατίθεται μια φωτογραφία στην οποία μπορούμε εύκολα να αντιληφθούμε την κοντινή απόσταση του εργοστασίου της Δ.Ε.Η., στο Κερασίι, το οποίο ξεχωρίζει από το φουγάρο, αριστερά στην εικόνα. Αν συγκρίνουμε την απόσταση με το πρώην εργοστάσιο των λιπασμάτων της Δραπετσώνας, το οποίο ξεχωρίζει από το φουγάρο δεξιά στην εικόνα, μπορούμε εύκολα να καταλάβουμε ότι το εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. επηρέαζε έντονα την περιοχή μελέτης.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 3: Το εργοστάσιο της Δ.Ε.Η. και το πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ

Να αναφέρουμε, ότι ανάμεσα στα δύο εργοστάσια λαμβάνουν χώρα βιομηχανικές δραστηριότητες, από τις εταιρίες της BP και της MOBIL, ενώ οι εγκαταστάσεις της ΑΓΕΤ λειτουργούν μόνο ως αποθηκευτικοί χώροι και για ανεφοδιασμό εμπορεύματος σε πλοία, λόγω και της προσβασιμότητας του σημείου στη θάλασσα. Τέλος να αναφέρουμε ότι και το «γυψάδικο» που λειτουργούσε στη περιοχή και χαρακτηρίστηκε έτσι λόγω του ότι φιλοξενούσε δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα παραγωγής και συγκεκριμένα παρήγαγε γύψο, έχει πλέον πάψει να την επιβαρύνει, αφού έχει σταματήσει τη λειτουργία του.

Η περιοχή της Δραπετσώνας έχει την ιδιαιτερότητα να εκτείνεται κατά μήκος του λιμανιού του Πειραιά. Αυτό το γεγονός, όπως είναι εύκολο να αντιληφθεί κάποιος, επηρεάζει έντονα την περιοχή στο θέμα της μόλυνσης. Αυτό συμβαίνει λόγω των πλοίων, αλλά και εξ' αιτίας του κυκλοφοριακού φόρτου που υφίσταται η περιοχή.

Όσον αφορά την κεντρική θέρμανση η κατάσταση επιβαρύνεται πολύ από τα μεγάλα οικοδομικά συγκροτήματα των εργατικών κατοικιών, που υπάρχουν

στην περιοχή της Δραπετσώνας. Βέβαια πρέπει να αναφερθούμε και για το σημείο που βρίσκεται η περιοχή, δηλαδή δίπλα στο λιμάνι του Πειραιά που όπως είναι φυσικό επηρεάζει αισθητά την όλη κατάσταση και λόγω των πλοίων, αλλά και λόγω των οδικών μεταφορών.

Κλείνοντας την ενότητα της ατμόσφαιρας και μιλώντας για ρύπανση, χρειάζεται να τονισθεί πως τα υπόγεια νερά της περιοχής βρίσκονται σε μια μη αναστρέψιμη φάση. Η ίδρυση του εργοστασίου βιολογικού καθαρισμού στη Ψυτάλλεια, όπως προαναφέραμε, σε συνδυασμό με την απομάκρυνση του εργοστασίου των λιπασμάτων βελτίωσαν αρκετά, την όλη κατάσταση χωρίς φυσικά να λύσουν το πρόβλημα. Παρακάτω παρατίθεται μια φωτογραφία του νησιού της Ψυτάλλειας (δεξιά), στο οποίο φαίνεται και τμήμα των εγκαταστάσεων του εργοστασίου, με φόντο το πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων της Δραπετσώνας, το οποίο ξεχωρίζει λόγω των εναπομεινάντων εγκαταστάσεων καθώς και του φουγάρου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 4: Η Ψυτάλλεια με φόντο το πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΑΝΗ ΔΕΛΗΓΩΡΓΗ

Σημαντικό είναι εδώ να τονίσουμε πως το εργοστάσιο δεν μολύνει την ευρύτερη περιοχή¹⁷. Γεγονός που αν συνέβαινε, γίνεται φανερό, ότι θα είχε ολέθρια αποτελέσματα για την περιοχή της Δραπετσώνας, αφού η απόσταση εργοστασίου-Δραπετσώνας, όπως φαίνεται και παραπάνω, είναι εξαιρετικά μικρή.

6.2: Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Ο δήμος της Δραπετσώνας υπάγεται στην περιφερειακή διοίκηση Αττικής και ανήκει στη νομαρχία του Πειραιά. Σαν περιοχή χαρακτηρίζεται ως αστική.

Όσον αφορά την εξυπηρέτηση του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, πέρα από τις δημοτικές υπηρεσίες διαθέτει αστυνομικό τμήμα, κέντρο εξυπηρέτησης πολιτών, κοινώς Κ.Ε.Π., καθώς επίσης και κατάστημα ΕΛΤΑ. Τις υπηρεσίες του καταστήματος του Κερατσινίου απολαμβάνουν και οι κάτοικοι της Δραπετσώνας. Ενώ για τη ΔΕΗ εξυπηρετούνται από το κατάστημα της Νίκαιας.

Η σχολική στέγαση είναι επαρκώς καλυμμένη σε όλα τα επίπεδα. Για την πρωτοβάθμια περίθαλψη, οι κάτοικοι εξυπηρετούνται από το υποκατάστημα του ΙΚΑ που υπάρχει στη περιοχή, αλλά και από τα εξωτερικά ιατρεία του Τζάνειου νοσοκομείου που βρίσκεται στα σύνορα με το Κερατσίνι. Σε επίπεδο δευτεροβάθμιας περίθαλψης, οι ανάγκες καλύπτονται από τα Γ.Ν.Ν. Τζάνειο που βρίσκεται στο Πειραιά και το «Γεννηματάς» στη Νίκαια.

Κλείνοντας να αναφέρουμε πως κάθε Τετάρτη λαμβάνει χώρα η λαϊκή αγορά, καταλαμβάνοντας τμήματα των οδών: Αγωνιστών Πολυτεχνείου, Αγίου Φανουρίου, Ρήγα Φεραίου και Αγίου Παντελεήμονος.

---

¹⁷ ΕΥΔΑΠ (ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ 2011)

6.3: ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Οι χαρακτηρισμοί των χρήσεων γης των περιοχών, οι οποίες ανήκουν στη δικαιοδοσία της νομαρχία Πειραιά, βασίζονται σε στοιχεία του 1990. Όμως σε αυτές τις περιοχές εκτιμάτε ότι οι διαφοροποιήσεις δεν είναι μεγάλου βαθμού, έτσι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη παρούσα εργασία.

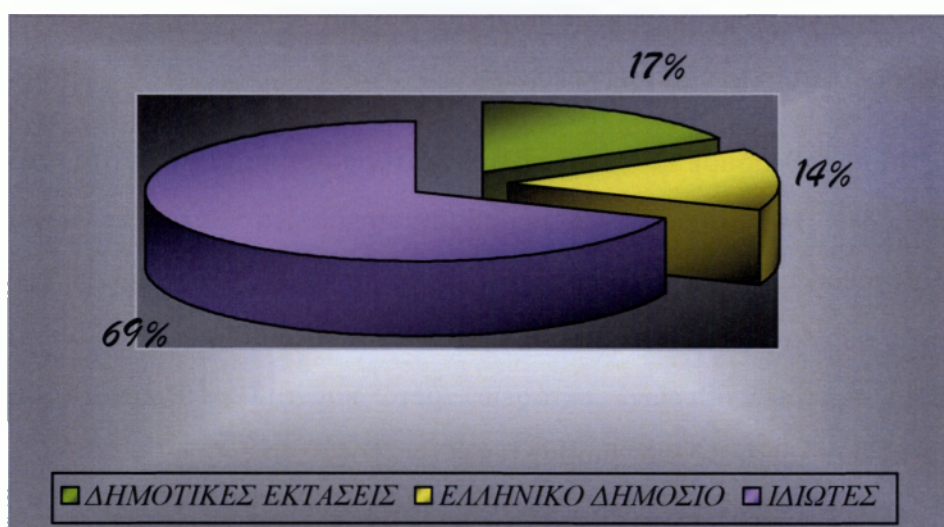
Όλοι οι δήμοι του λεκανοπεδίου με εξαίρεση τους δήμους της Δραπετσώνας, του Αγίου Ιωάννη Ρέντη και του Περάματος περιλαμβάνουν αστικό ιστό πάνω από 50%. Στους πρώτους δύο δήμους δηλαδή της Δραπετσώνας και του Αγίου Ιωάννη Ρέντη καταγράφεται βιομηχανικός ιστός κατά 47% και 82% αντίστοιχα. Ενώ στο δήμο του Περάματος καταγράφονται εκτάσεις φυσικού περιβάλλοντος κατά 73%, χωρίς όμως να υφίσταται κάποια ιδιαίτερη αξιοποίηση των εκτάσεων αυτών. Κλείνοντας πρέπει να αναφερθεί πως το φυσικό περιβάλλον στις περιοχές εντός του λεκανοπεδίου ουσιαστικά δεν υφίσταται και ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στο δήμο του Πειραιά εμφανίζεται με ποσοστό 3,6%. Με μοναδική εξαίρεση, όπως προαναφέρθηκε το δήμο του Περάματος.

6.4: ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΖΩΝΗ

Μιλώντας γενικότερα για τον πολεοδομικό ιστό της περιοχής της Δραπετσώνας δεν μπορούμε να μην κάνουμε μια ιδιαίτερη αναφορά στην παραλιακή λιμενοβιομηχανική ζώνη της. Η ζώνη ξεκινάει από την ακτή Βασιλειάδη και εκτείνεται ως τα όρια του δήμου Κερατσινίου. Η συνολική της έκταση είναι περίπου 666,05στρ. από τα οποία 528στρ. ανήκουν στα διοικητικά όρια του δήμου της Δραπετσώνας ενώ τα υπόλοιπα 133,05στρ. καταλαμβάνει ο δήμος του Κερατσινίου. Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζεται η υφιστάμενη

κατάσταση όσον αφορά το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Παρενθετικά οφείλουμε να τονίσουμε ότι στη συγκεκριμένη ζώνη παρουσιάζονται τεράστιες δυνατότητες και προοπτικές ανάπτυξης και να επισημάνουμε, ότι γίνεται εκτενή αναφορά, για την περιοχή στο Γ' μέρος του παρόντος.

ΓΡΑΦΗΜΑ 8: ΠΟΣΟΣΤΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΣΤΗ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΖΩΝΗ (Γενική Αναφορά)

ΠΗΓΗ: ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ (ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ)

Στη περιοχή αυτή όπως είδαμε και στη παραπάνω φωτογραφίες υπάρχουν κάποια εναπομείναντα κτίρια τα οποία κρίνονται ως διατηρητέα αυτά είναι τα κτίρια της ηλεκτρικής, του υαλουργείου, το φουγάρο καθώς και το συγκρότημα των σιλό. Κλείνοντας αναφέρουμε ότι ήδη έχουν καταστραφεί κτίρια στη περιοχή που υπολογίζεται ότι έφταναν σε έκταση τα 90στρ¹⁸

¹⁸ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

6.5: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ:

Η πόλη της Δραπετσώνας χωρίζεται από δύο κύριους κυκλοφοριακούς άξονες σε τέσσερα τμήματα. Το ένα τμήμα είναι της βιομηχανικής ζώνης, το οποίο βρίσκεται στο δυτικότερο σημείο της περιοχής και διαχωρίζεται από την οδό 25^{ης} Μαρτίου, με τον κύριο οικιστικό ιστό. Η άλλη κεντρική οδός είναι αυτή της Εθνικής Αντιστάσεως (πρώην Κανελλοπούλου), στην οποία ουσιαστικά λαμβάνει χώρα και η κυριότερη εμπορική δραστηριότητα του δήμου και στα νότια αυτής συναντάμε κυρίως τις εργατικές κατοικίες αλλά και ορισμένες νεόδμητες, ενώ στα βόρεια αυτής υπάρχει ένας σχετικά μικρός αριθμός ατομικών κυρίως επιχειρήσεων (ξυλουργία, φαρματζίδικα, κτλ.), αλλά ως επί το πλείστον υπάρχουν νεόδμητες κατοικίες.

Να προσθέσουμε ότι ενώ η πόλη αναπτύσσεται παράλληλα στη παράκτια γραμμή, δεν έχει ουσιαστική προσβασιμότητα στη θάλασσα λόγω των εγκαταστάσεων των βιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στη περιοχή και λόγω της κωλυσιεργίας που έχει παρουσιάσει στην αξιοποίηση και ουσιαστική ανάπτυξη των «ελεύθερων» εκτάσεων μετά και την μετεγκατάσταση των λιπασμάτων αλλά και λοιπών βιομηχανιών.

ΧΩΡΟΙ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ:

Στο δήμο Δραπετσώνας υπάρχουν αρκετοί χώροι πρασίνου συγκριτικά με άλλους δήμους του λεκανοπεδίου, αλλά και συγκριτικά με την έκτασή του. Παρενθετικά να αναφέρουμε ότι όλες οι προσφυγικές κατοικίες του δήμου διαθέτουν χώρους πρασίνου, οι οποίοι είναι κοινόχρηστοι. Παρ' όλα αυτά δεν διαθέτει κάποιο άλσος ή έναν μεγάλο ενιαίο χώρο πρασίνου, πράγμα που έχει τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει αξιοποιώντας τις προοπτικές ανάπτυξής της.

Αναλυτικότερα οι χώροι πρασίνου και αναψυχής στο δήμο Δραπετσώνας είναι οι παρακάτω:

- η έκταση από την οδό Κανάρη και το σταθμό του ΟΣΕ Πειραιά, στην οποία βρίσκεται το πάρκο Ηλία Ηλιού,
- η έκταση στην οδό Αλ. Παναγούλη, στην οποία υπάρχει και μια παιδική χαρά και
- η έκταση μεταξύ των οδών Αγίου Παντελεήμονος και Καλοκαιρινού,
- μια παιδική χαρά η οποία βρίσκεται επί της διασταύρωσης των οδών Χρυσοστόμου Σμύρνης και της Υπαπαντής,
- άλλη μια παιδική χαρά η οποία οριοθετείται μεταξύ των οδών Αθ. Διάκου, 28ης Οκτωβρίου και Μακρυγιάννη
- και τέλος για τις παιδικές χαρές, υπάρχει άλλη μια επί των οδών Αναλήψεως και Αβρ. Κοντοπούλου, συνεχίζοντας με τις πλατείες,
- υπάρχει η πλατεία που βρίσκεται μεταξύ των οδών Σπάρτης και την διασταύρωση των οδών Αριστοτέλους και Εθνικής Αντιστάσεως, επίσης
- η πλατεία επί των οδών Αγ. Παντελεήμονος και Αριστοτέλους, ακόμα,
- η πλατεία επί των οδών Κανάρη και Εθνικής Αντιστάσεως, στην οποία υπάρχει και παιδική χαρά, στη συνέχεια να αναφέρουμε
- τη πλατεία Βάρναλη η οποία καταλαμβάνει ένα ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο και οριοθετείται από τις οδούς Ρήγα Φεραίου, Παπαφλέσσα, Αγίου Φανουρίου και Αγωνιστών Πολυτεχνείου. Κλείνοντας, αναφέρουμε
- τη πλατεία στην διασταύρωση των οδών Εθνικής Αντιστάσεως και Αγ. Παντελεήμονος¹⁹.

¹⁹ ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ 2008

7.1: ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ένας απ' τους κύριους οδικούς άξονες στους οποίους καταγράφεται κυκλοφοριακή κίνηση στο δήμο Δραπετσώνας είναι η οδός Αναπαύσεως, για την οποία να αναφέρουμε ότι ουσιαστικά καθορίζει και τα όρια με την γειτνιάζουσα περιοχή του Κερατσινίου, ενώ παράλληλα αποτελεί και τη κύρια οδό εισόδου από το Πειραιά.

Λίγο νοτιότερα συναντάμε την οδό Εθνικής Αντιστάσεως που μπορούμε να πούμε πως ουσιαστικά έχει διαμορφωθεί και το εμπορικό κέντρο της πόλης και στη προέκτασή της μετά από ελάχιστα μέτρα και αφού ξεκινάει η Αγίου Δημητρίου τέμνει την Αναπαύσεως, ενώ αμέσως πριν έχει αποτελέσει την κυριότερη είσοδο προς τον περιφερειακό δρόμο του λιμανιού του Πειραιά.

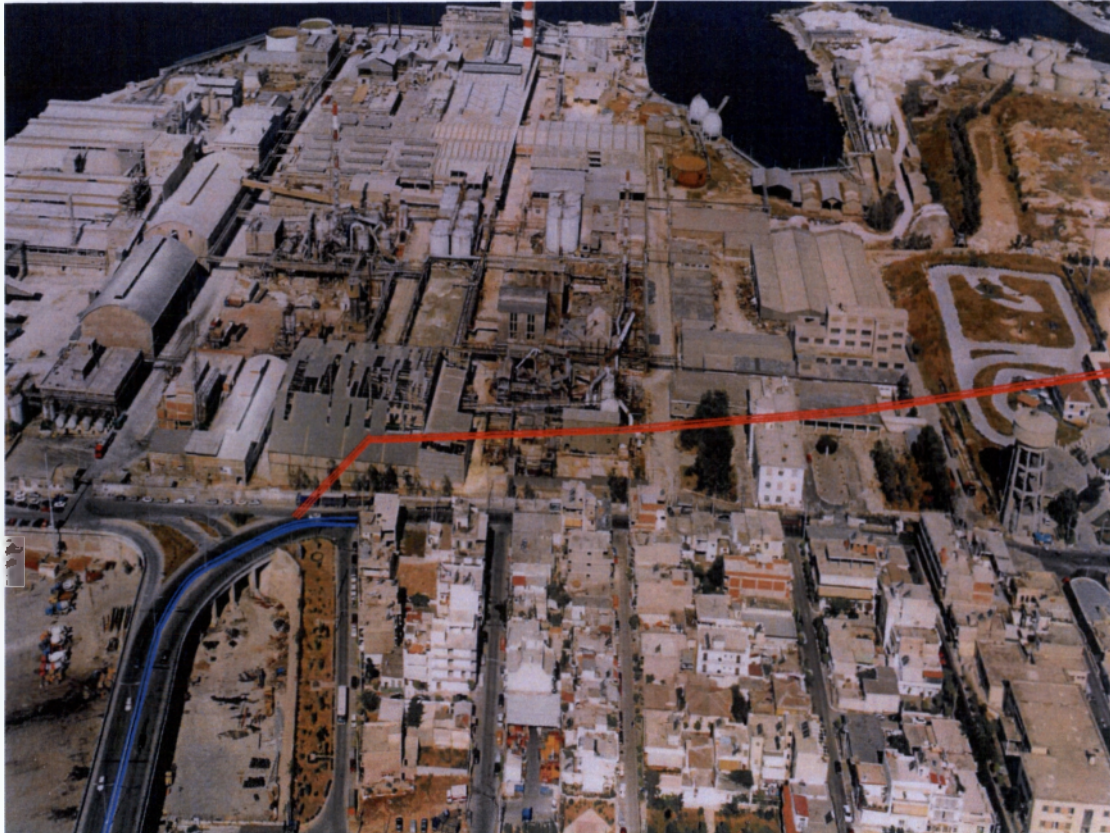
Κάθετη στις προαναφερθείσες οδούς είναι η οδός Ψαρρών, η οποία είναι οδός εισόδου προς τη πόλη η οποία ξεκινάει από το δήμο της Νίκαιας και διασχίζοντας τους δήμους του Κερατσινίου και του Πειραιά καταλήγει στο δήμο της Δραπετσώνας.

Μια από της μεγαλύτερες οδούς σε πλάτος στο δήμο είναι η 25^{ης} Μαρτίου, η οποία, μετά την διαπλάτυνση που υπέστη, είναι διπλής κατεύθυνσης, πεζοδρομημένη και με διαχωριστική νησίδα. Αποτελεί κύριο άξονα ένωσης του δυτικού τμήματος της πόλης με το Κερατσίνι.

Τέλος είναι η οδός Ελ. Βενιζέλου η οποία είναι οδός εισόδου στη πόλη από το Κερατσίνι και συγκεκριμένα ξεκινάει από την λεωφόρο Δημοκρατίας, η οποία αποτελεί έναν από τους κυριότερους άξονες της προαναφερθείσας περιοχής.

Ειδική αναφορά οφείλεται να γίνει για την παραλιακή οδό η οποία ενώνει το λιμάνι του Πειραιά με το εμπορικό λιμάνι του Κερατσινίου και την Σχιστού-Σκαραμαγκά. Η οδός αυτή έχει χαρακτηριστεί ως δευτερεύων εθνικό οδικό δίκτυο, με υπουργική απόφαση αριθ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308, δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 30/Β στις 19 Ιανουαρίου 1996. Η συγκεκριμένη οδός περατώθηκε προσφάτως μετά και την επανένωση της με τον δήμο Δραπετσώνας. Να επισημανθεί ότι προοριζόταν να διασχίζει το δήμο, γι' αυτό και έγινε η διαπλάτυνση της 25^{ης} Μαρτίου όπως προαναφέρθηκε. Το σενάριο αυτό αν και πιο οικονομικό θα επιβάρυνε την περιοχή ως προς την κίνηση, αλλά και την μόλυνση. Λόγω της σθεναρής αντίστασης των κατοίκων εξ' αιτίας των απαιτητών απαλλοτριώσεων για τη δημιουργία του περιφερειακού δρόμου, το σενάριο αυτό απορρίφθηκε. Παρακάτω στη φωτογραφία φαίνεται, μαρκαρισμένο με μπλε, ο δρόμος πριν την περάτωση του, όπου και κατέληγε στον δήμο Δραπετσώνας και επίσης φαίνεται νοητά η πορεία που έχει σήμερα, μαρκαρισμένη με κόκκινο. Να τονίσουμε πως η πορεία με κόκκινο όσον αφορά το δήμο Δραπετσώνας, στο μεγαλύτερο τμήμα της είναι υπόγεια και δεν προσδιορίζεται η λεπτομερής θέση της, αλλά γνωρίζουμε ότι διασχίζει τον χώρο του πρώην εργοστασίου λιπασμάτων, το γήπεδο ποδοσφαίρου της περιοχής και επίσης είναι γνωστή και η κατάληξή της.

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 5: Ο περιφερειακός δρόμος, πριν και μετά την πλήρη παράδοσή
του**

ΠΗΓΗ: ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ

Αριστερά από την μπλε γραμμή βρίσκεται το λιμάνι του Πειραιά ενώ στα δεξιά της, οι κατοικίες ανήκουν στην περιοχή της Δραπετσώνας. Πάνω από την μπλε γραμμή βρίσκεται το πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων πριν την καταστροφή των εγκαταστάσεων. Στο σημείο που διασχίζει η κόκκινη γραμμή και πάνω από αυτή, είναι επίσης το πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων, καθώς και ένα μικρό τμήμα του κάτω από αυτή, μέχρι τη νοητή προέκταση της μπλε γραμμής. Δεξιά στη φωτογραφία αμέσως μετά ακολουθεί το γήπεδο του ποδοσφαίρου της περιοχής. Κλείνοντας να τονιστεί ότι μετά και το γήπεδο του ποδοσφαίρου, ο περιφερειακός δρόμος συνεχίζει υπερυψωμένος ούτως ώστε να μην εμποδίζει την πρόσβαση των κατοίκων στη θάλασσα βλ. «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 9», σελ.88.

7.2: Η ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο ΟΑΣΑ στον 8^ο τομέα εξυπηρέτησης των αστικών συγκοινωνιών, έχει εντάξει τον δήμο της Δραπετσώνας, μαζί με τους δήμους: Χαϊδάρι, Αιγάλεω, Αγία Βαρβάρα, Κορυδαλλός, Νίκαια, Ταύρος, Άγιος Ιωάννης Ρέντης, Πέραμα, Κερατσίνι, Μάνδρα, Μαγούλα, Ασπρόπυργο και Ελευσίνα.

Επίσης να αναφέρουμε ότι υπάρχει και μια γραμμή δύο λεωφορείων που ανήκουν στη Δραπετσώνα και το Κερατσίνι τα οποία ουσιαστικά εξυπηρετούν το νεκροταφείο Σχιστού.

Από το δήμο της Δραπετσώνας συνολικά διέρχονται επτά γραμμές συγκοινωνιών και αναλυτικότερα οι γραμμές:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΓΡΑΜΜΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ
Νέο Φάληρο – Καστέλα - Δραπετσώνα	20
Πειραιάς – Ευγένεια – Χαραυγή (κυκλική)	832
Πειραιάς – Χαραυγή – Ευγένεια (κυκλική)	833
Πειραιάς - Πέραμα	843
Νεάπολη - Χαραυγή	848
Πειραιάς – Δεξαμενές (κυκλική)	859
Πειραιάς – Ν. Μόλος Δραπετσώνας (κυκλική)	875

ΠΗΓΗ: ΟΑΣΑ (INTERNET)

Οι γραμμές με αριθμούς 20 και 859 διασχίζουν ολόκληρο το δήμο, ενώ οι υπόλοιπες περνούν από ορισμένα τμήμα του. Οι γραμμές που προαναφέρθηκαν συνδέουν τον δήμο με τους όμορους δήμους, αλλά και με τον ηλεκτρικό σιδηρόδρομο (ΗΣΑΠ), μέσω του οποίου υπάρχει προσβασιμότητα στους υπόλοιπους δήμους της Αττικής, μέσω του μετρό και των υπολοίπων μεταφορικών μέσων²⁰.

7.3: ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

Στην ηλεκτρική ενέργεια ο δήμος έχει επάρκεια και δεν αντιμετωπίζει κάποιος ιδιαίτερο πρόβλημα. Να υπενθυμίσουμε εδώ ότι υπάρχει και ο εφεδρικός σταθμός της Δ.Ε.Η. στο Κερατσίνι ο οποίος μπορεί να καλύψει την ευρύτερη περιοχή.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο, στη Δραπετσώνα εισέρχεται μέσω της λεωφόρο του Σχιστού. Από εκεί (λεωφόρο Σχιστού), περνάνε δύο κλάδοι μεταφοράς. Ο ένας μέσω Κερατσινίου και συγκεκριμένα, μέσω της λεωφόρο Σαλαμίνας, καταλήγει στη Νίκαια ενώ ο άλλος μέσω του δρομολογίου Ακτή Ιωνίας, Δωδεκανήσου, 25^{ης} Μαρτίου εισέρχεται στη Δραπετσώνα ενώ συνεχίζει στην Μιαούλη και πάει προς Πειραιά. Μέσω αυτών των αγωγών οι οποίοι είναι μέσης πίεσης, δηλαδή της τάξης των 19Bar διοχετεύεται φυσικό αέριο στο δίκτυο του δήμου, το οποίο είναι χαμηλής πίεσης, δηλαδή της τάξης των 4Bar. Πιο συγκεκριμένα οι οδοί που διαθέτουν φυσικό αέριο, ως προς κάποια έκταση τους η και ολόκληρες, είναι οι Αναπαύσεως, Δογάνη, Εθνικής Αντιστάσεως, Καραϊσκάκη, Κυπρίων Ηρώων, Μάρκου Μπότσαρη, Παπαμάρκου, Σπάρτης, Σωκράτους και Υπαπαντής²¹.

---

²⁰ ΟΑΣΑ (INTERNET, 2011)

²¹ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΑΕΡΙΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ Α.Ε. (internet)

7.4: Η ΥΔΡΕΥΣΗ, Η ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

Τα προβλήματα του δήμου Δραπετσώνας, για την κατάσταση στην ύδρευση είναι στις περισσότερες των περιπτώσεων, κοινά σε όλη τη χώρα. Αναλυτικότερα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την παλαιότητα των δικτύων. Που χρονολογούνται, σε ορισμένα σημεία, μέχρι και μια πενήκονταετία περίπου, πριν. Όπως είναι φυσιολογικό οι σωλήνες του τότε δεν πληρούν τις σημερινές προϋποθέσεις για την ασφάλεια της υγείας. Τα υλικά από τα οποία κατασκευάζονταν τότε οι σωλήνες, έχουν καταργηθεί για σήμερα για αυτούς τους σκοπούς²².

Το αποχετευτικό δίκτυο του δήμου δεν βρίσκεται σε πολύ καλύτερο επίπεδο, από το δίκτυο ύδρευσής του. Οι παλαιότητα και εδώ αποτελεί καίριο πρόβλημα. Επίσης προβληματικό είναι το δίκτυο των εργατικών πολυκατοικιών το οποίο κατασκευάστηκε παράλληλα με αυτές και παρουσιάζει αρκετές κακοτεχνίες. Το σύνολο του δικτύου το οποίο πρέπει να κατασκευαστεί είναι 4.900 μέτρα, ενώ 10.800 μέτρα είναι το υφιστάμενο. Τα λύματα του δήμου, όπως και ολόκληρου του λεκανοπεδίου, καταλήγουν στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου της Ψυτάλλειας²³.

Η ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ:

Όλη την ευθύνη για την τακτική συλλογή του συνόλου των απορριμμάτων, δηλαδή από βιοτεχνίες, βιομηχανίες, καταστήματα αλλά και τις κατοικίες, επωμίζεται το τμήμα πρασίνου και καθαριότητας του δήμου. Να αναφέρουμε ότι η ίδια υπηρεσία δραστηριοποιείται και για την αποκομιδή των

²² ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

²³ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

μπαζών και των οικιακών συσκευών κάθε εβδομάδα τρεις φορές. Η συλλογή των απορριμμάτων γίνεται από τους 300 κάδους, που είναι τοποθετημένοι εντός ορίων του δήμου. Η αποκομιδή γίνεται όλες τις μέρες της εβδομάδος εκτός της Κυριακής. Τα απορρίμματα μεταφέρονται στο σταθμό Μεταμόρφωσης Σχιστού και διατίθενται στο χώρο υγειονομικής ταφής, αφού δεν υπάρχει αντίστοιχος χώρος εντός ορίων του δήμου.

Ο δήμος της Δραπετσώνας συμμετέχει και σε περιβαλλοντικούς φορείς, ενέργεια που έχει σαν αποτέλεσμα την τοποθέτηση 60 κάδων ανακύκλωσης. Δυστυχώς όμως λόγω ελλιπής ενημέρωσης του κοινού υπάρχει περιορισμένη συμμετοχή από τους κατοίκους ή συμμετοχή τους με τρόπους που δεν ενδείκνυνται, όπως η τοποθέτηση ακάθαρτων συσκευασιών στους κάδους ανακύκλωσης²⁴.

7.5: ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Κατά την τακτική συνεδρίαση του το δημοτικό συμβούλιο του δήμου Δραπετσώνας στις 13 Οκτωβρίου 2009 ενέκρινε το τεχνικό πρόγραμμα για το έτος 2010. Στο οποίο κάνοντας μια αναφορά στο τελευταίο τμήμα του, με τίτλο "ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΑ", θέλοντας να δοθεί μια πιο συνεκτική εικόνα του, παρουσιάζει την παρακάτω μορφή με τα αντίστοιχα δεδομένα:

---

²⁴ ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΤΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΣΥΝΟΛΑ)

<u>A. ΕΡΓΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ</u>	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΣΗ
A1. ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΟΛΗΣ	4.325.000,00	4.325.000,00
<u>B. ΚΤΙΡΙΑΚΑ ΕΡΓΑ</u>		
B1. ΝΕΑ ΚΤΙΡΙΑΚΑ ΕΡΓΑ	8.298.000,00	3.598.000,00
B2. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ ΚΤΙΡΙΑΚΑ ΕΡΓΑ	1.966.500,00	810.500,00
<u>Γ. ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ</u>		
Γ1. ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	7.013.000,00	1.713.000,00
Γ2. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	5.715.000,00	850.000,00
<u>Δ. ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ</u>		
Δ1. ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ	681.000,00	681.000,00
Δ2. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΪΑΣ	692.590,00	30.000,00
<u>Ε. ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ</u>		
E1. ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	1.598.000,00	478.000,00
<u>ΣΤ. ΕΡΓΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΟΦΩΤΙΣΜΟΥ</u>		
ΣΤ1. ΝΕΑ ΕΡΓΑ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	94.000,00	94.000,00
<u>Ζ. ΜΕΛΕΤΕΣ</u>		
Z1. ΝΕΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	1.050.000,00	850.000,00
Z2. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	125.000,00	30.000,00
<u>ΣΥΝΟΛΟ:</u>	<u>31.558.090,00</u>	<u>13.459.500,00</u>

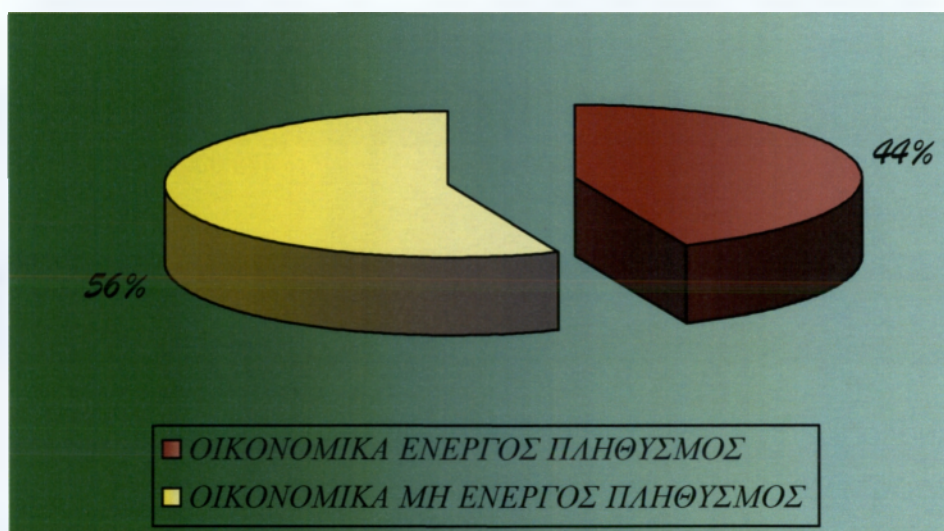
ΠΗΓΗ: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (2010)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

8.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Παρακάτω παρατίθεται ένα γράφημα, το οποίο δείχνει τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό του δήμου. Να τονίσουμε εδώ, ότι σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ.Ε. οικονομικώς μη ενεργοί χαρακτηρίζονται τα άτομα ηλικίας από δέκα έως και παραπάνω από εξήντα πέντε ετών που δήλωσαν την ημέρα της απογραφής ότι δεν εργάζονται, αλλά και ότι δεν επιθυμούν να εργαστούν, στην παρούσα φάση, γι' αυτό και δεν ζητούν εργασία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 9: Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001)

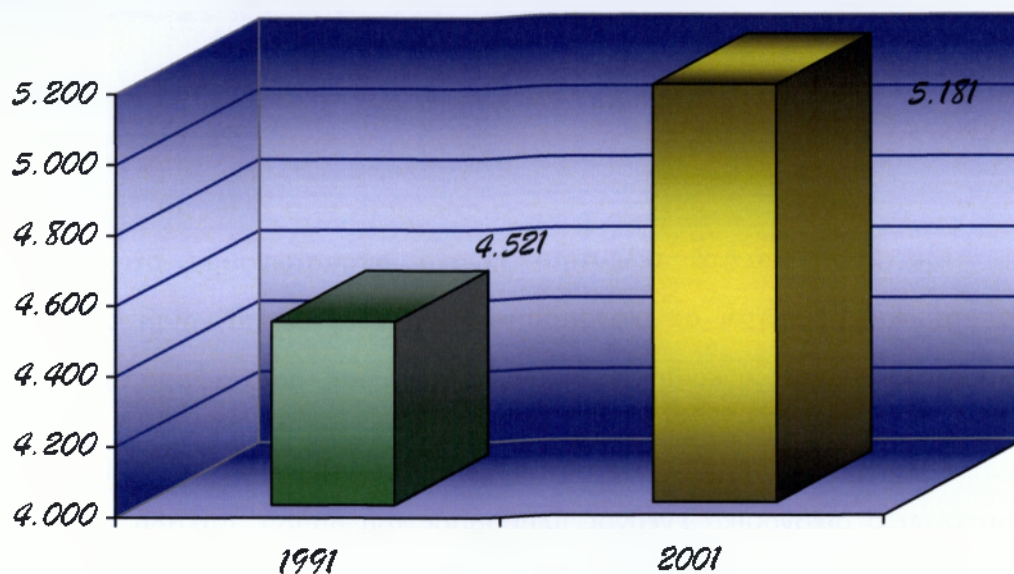
ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

Χρήσιμο είναι να συγκρίνουμε και την εξέλιξη του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (Ο.Ε.Π), με βάση τις απογραφές του 1991 και 2001. Στο παρακάτω

γράφημα επιχειρείται η παρουσίαση της εξέλιξης του Ο.Ε.Π. κατά τα έτη των δύο απογραφών:

ΓΡΑΦΗΜΑ 10: Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1991-2001

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφές 1991-2001)

Για να έχουμε μια πιο ξεκάθαρη εικόνα της όλης κατάστασης, όσον αφορά τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, θα ήταν θεμιτό να επιχειρηθεί μια σύγκριση του δείκτη δραστηριότητας της περιοχής, πράγμα το οποίο επιχειρείται με τον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΕΙΚΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

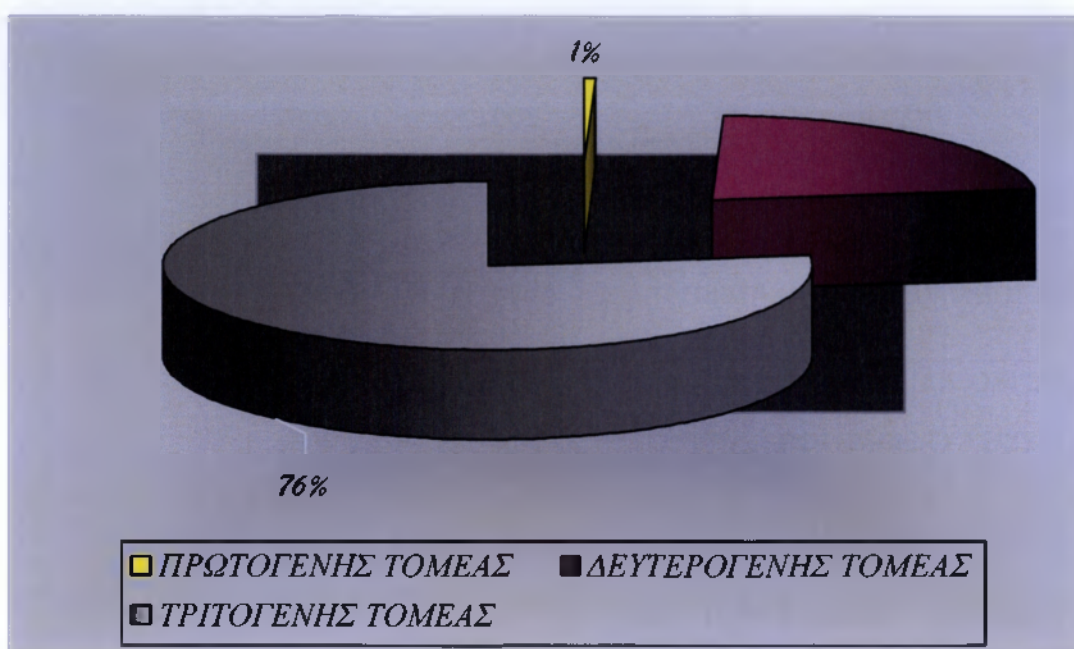
ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	43,56%
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ	42,42%
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ	41,62%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	42,21%

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

Με βάση και το τελευταίο πίνακα διαπιστώνουμε ότι ο δήμος Δραπετσώνας βρίσκεται σε ικανοποιητικά επίπεδα, σε σύγκριση με άλλους δήμους, αλλά και σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όσον αφορά τον Ο.Ε.Π.

Σημαντικό είναι να διερευνηθεί και η διάρθρωση των τομέων που συμμετέχει ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του δήμου. Δηλαδή πόσοι από τους οικονομικά ενεργούς πολίτες συμμετέχουν στο πρωτογενή, πόσοι στο δευτερογενή και πόσοι στο τριτογενή τομέα. Αυτό μπορούμε να το δούμε στο παρακάτω γράφημα:

ΓΡΑΦΗΜΑ 11: ΚΑΤΑΞΗ Ο.Ε.Π. ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Ε.Υ. (Απογραφή 2001)

Εξετάζοντας το τελευταίο γράφημα παρατηρούμε ότι η μεγαλύτερη μερίδα του Ο.Ε.Π. απασχολείται στο τριτογενή τομέα σημειώνοντας το ποσοστό του 76%, ενώ ένα 23% απασχολείται στο δευτερογενή τομέα, αφήνοντας μόλις το 1% στο πρωτογενή τομέα.

8.2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Όσον αφορά την επιχειρηματική δραστηριότητα του δήμου, παρατίθεται παρακάτω ο πίνακας, μετά από ανάλυση της ΕΣΥΕ και είναι διαφωτιστικός για τον αριθμό των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο δήμο, κατά τα έτη 2001 μέχρι και 2003.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ (2001-2003)

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ		
	2001	2002	2003
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	15	7	8
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	84	104	115
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	261	279	293
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	69	66	79
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	81	87	90
ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΕΚΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	82	82	94
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	8	6	5
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	34	38	37
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	53	65	72
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	687	734	793

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΚΟΔ - ΕΣΥΕ

Πιο χρήσιμα συμπεράσματα θα μπορούσαν να βγουν βλέποντας την ποσοστιαία συμμετοχή των επιχειρήσεων ανά κλάδο. Πράγμα που επιχειρείτε στο παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ (2001-2003)

ΚΛΑΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΛΑΔΟΥ (%)		
	2001	2002	2003
ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	2,18	0,95	1,01
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	12,23	14,17	14,50
ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ- ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	37,99	38,01	36,95
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	10,04	8,99	9,96
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	11,79	11,85	11,35
ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ, ΕΚΜΙΣΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	11,94	11,17	11,85
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1,16	0,82	0,63
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	4,95	5,18	4,67
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	7,71	8,86	9,08

ΠΗΓΗ: ΣΤΑΚΟΔ - ΕΣΥΕ

Με βάση τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε, για τη διετία 2001 - 2002 ότι η μεγαλύτερη θετική μεταβολή αφορά τους κλάδους των μεταποιητικών βιομηχανιών και των κατασκευών. Η μεγαλύτερη μείωση έγκειται στις επιχειρήσεις οι οποίες δεν εντάσσονται σε κάποιο κλάδο.

Για την επόμενη διετία δηλαδή των ετών 2002 – 2003, διαπιστώνουμε ότι η μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζεται στον κλάδο των εστιατορίων και των ξενοδοχείων. Ενώ η μεγαλύτερη μείωση αφορά τον κλάδο της εκπαίδευσης. Να τονίσουμε εδώ το χαρακτηριστικό ότι ο προαναφερθείς κλάδος, δηλαδή αυτός της εκπαίδευσης παρουσιάζει σταθερά αρνητική πορεία και κατά τις δύο περιόδους που αναφέρθηκαν.

8.3: ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η οικοδομική δραστηριότητα στην περιοχή της Δραπετσώνας μεταξύ των ετών 1995-2002 έχει αυξηθεί κατά 114,28%²⁵. Ποσοστό αρκετά μεγάλο αν αναλογιστούμε και το σύντομο χρονικό διάστημα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται η εξέλιξη των οικοδομικών αδειών κατά την τετραετία 1999-2002:

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ (1999-2002)

Έτος	1999	2000	2001	2002
Σύνολο Αδειών	48	55	85	90
Νέες	9	13	21	27
Προσθήκες	14	16	13	8
Επισκευές	2	2	6	6
Αναπαλαιώσεις	0	0	0	0
Κατεδαφίσεις	13	13	22	26
Περιτοιχίσεις	0	0	0	0
Νομιμοποιήσεις	1	2	1	3
Αναθεωρήσεις	6	8	20	18
Τροποποιήσεις	3	1	2	2

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ, ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΣΗΣ (1999-2002)

Εμφανή είναι στο παραπάνω πίνακα η μεγάλη αύξηση οικοδομικών αδειών κατά την τετραετία 1999-2002. Βέβαια μεγάλες μεταβολές διαπιστώνονται και στις κατεδαφίσεις φανερώνοντας μια κατάσταση ανοικοδόμησης της όλης περιοχής. Είναι εύκολο να συμπεράνουμε ότι στο δήμο της Δραπετσώνας λαμβάνει χώρα ένας οικοδομικός οργανισμός, πράγμα που γίνεται ιδιαίτερα αντιληπτό, αν αναφέρουμε ότι από το 1995 μέχρι και το 2002, τα ποσοστά νέων αδειών και των κατεδαφίσεων έχουν αυξηθεί κατά 200% και 225% αντίστοιχα²⁶. Το ποσοστό των κατεδαφίσεων, διαπιστώνουμε ότι είναι μεγαλύτερο και είναι ενδεικτικό για την ανοικοδόμηση η οποία συνεχίζεται, σε έντονους ρυθμούς, μέχρι και σήμερα.

26 ΕΣΥΕ, ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΣΗΣ, (1995-2002)

8.4: ΟΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Η έντονη ανοικοδόμηση οφείλεται και στις χαμηλές αντικειμενικές αξίες που ισχύουν στην περιοχή, λόγω της υποβάθμισής της. Να τονιστεί ότι ο δήμος Δραπετσώνας βρίσκεται πολύ χαμηλά στις αντικειμενικές, γεγονός φυσιολογικό αν αναλογιστεί κανείς τις μέχρι τώρα χρήσεις γης που φιλοξενούσαν τη βαριά βιομηχανία. Βέβαια ο δήμος έχει τεράστια περιθώρια ανέλιξης στο συγκεκριμένο τομέα, αυτό συμβαίνει λόγω της σημαντικής θέσης που κατέχει (βλ. κεφ.5.1), αλλά και λόγω των εκτάσεων που διαθέτει προς εκμετάλλευση. Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας των αντικειμενικών αξιών της περιοχής καθώς και η σύγκρισή του με γειτνιάζουσες περιοχές:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΟΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

ΔΗΜΟΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ
ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	750	1000
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ	750	1050
ΝΙΚΑΙΑΣ	850	1400
ΠΕΙΡΑΙΩΣ	1000	3100
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	900	1400
ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ	750	1350

ΠΗΓΗ: ΥΠΕΘΟ

8.5: SWOT ANALΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Όσον αφορά την οικονομική κατάσταση του δήμου κλείνοντας το κεφάλαιο χρήσιμη θα ήταν η παράθεση μιας ανάλυσης SWOT, ώστε να δούμε συνοπτικά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τους κίνδυνους:

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΩΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
Συνεχείς αύξηση του τριτογενή τομέα της οικονομίας και ειδίκευση του ΟΕΠ σε αυτόν.	Σε σύγκριση με άλλα χωρικά επίπεδα, μεγάλος δείκτης της ανεργίας σε γυναίκες και νέους.
Διαχρονική αύξηση του δείκτη δραστηριότητας του δήμου.	Υψηλός δείκτης ανεργίας, δόγμα της αδυναμίας ενσωμάτωσης του εργατικού δυναμικού στην παραγωγική διαδικασία.
Μικρή μείωση των παλαιότερων ανέργων.	Υψηλό ποσοστό νεοεισερχόμενων ανέργων.
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ
Το κυρίαρχο θέμα της ανάπτυξης της λιμενοβιομηχανικής ζώνης, που παρέχει τεράστιες δυνατότητες για την ουσιαστική μεταμόρφωση της περιοχής.	Κωλυσιεργία διαδικασίας ανάπτυξης της λιμενοβιομηχανικής ζώνης καθώς απαιτείται διευθέτηση διαφόρων εκκρεμοτήτων και πλήρη ορισμού του ιδιοκτησιακού καθεστώτος.
Διαρκείς βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των γυναικών, με παράλληλη αύξηση πιθανοτήτων εύρεσης εργασίας απ' αυτές.	Ο κίνδυνος μείωσης του ΟΕΠ λόγω της μη ενεργοποίησης του.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, αλλά και με όλα τα προαναφερθέντα παρατηρούμαι ότι στο δήμο της Δραπετσώνας θα πρέπει να προσεχθεί ο Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις γυναίκες οι οποίες διαχρονικά βελτιώνουν το μορφωτικό τους επίπεδο, καθώς επίσης και στους νεοεισερχόμενους στον ΟΕΠ. Επίσης ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί και στο θέμα της λιμενοβιομηχανικής ζώνης, ο δήμος οφείλει να διεκδικήσει τη προσβασιμότητα στη θάλασσα για τους κατοίκους, όμως επίσης πρέπει να διαπραγματευτεί με τα όποια ιδιωτικά συμφέροντα στη περιοχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΝΕΟΣ ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ-ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

Με βάση το νόμο του Καλλικράτη και συγκεκριμένα τον υπ' αριθμόν Ν.3852/2010, άρθρο 1 και παράγραφο 5.2, ο δήμος της Δραπετσώνας ενώνεται με αυτόν του Κερατσινίου με έδρα τον δεύτερο δήμο, ενώ και οι δύο δήμοι καταργούνται. Όπως ορίζει ο προαναφερθείς νόμος για τους δήμους και τις περιφέρειες: «μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων»²⁷. Με βάση και τα δύο τελευταία άρθρα του νόμου, δηλαδή τα 285 και 286, ξεκινάει η ισχύ του από 01/01/2011, ενώ παράλληλα καταργείται και κάθε ειδική η γενική διάταξη η οποία είναι αντίθετη προς τις ρυθμίσεις του²⁸.

Τα μέλη που απαρτίζουν το δημοτικό συμβούλιο του δήμου Κερατσινίου – Δραπετσώνας είναι 41 στον αριθμό και είναι: ο Κωνσταντίνος Χρονόπουλος

²⁷ ΥΠΟΥΡΓΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ Κ' ΗΛΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (2010)

²⁸ ΝΟΜΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ (Ν.3858/2010)

ως πρόεδρος, η Μύργιαλη Χρυσούλα ως αντιπρόεδρος, η Μαράκου Μαρία ως γραμματέας.

Ως αντιδήμαρχοι οι: Οικονομάκης Νικόλαος, Καψοκόλης Πέτρος, Μαρτάκης Νικόλαος, Κούλουρης Δημήτριος, Γεωργακοπούλου Γεωργία.

Τακτικά μέλη οικονομικής επιτροπής είναι οι: Δατσέρη Βασιλική, Δαβγιώτη Ελένη, Γαβαλά Νικολέτα, Βενέτης Αναστάσιος, Μαΐλη Μαρία, Θεοχάρης Διονύσιος, Χρυσός Αλέξανδρος, Μελάς Φώτιος, Πατίδης Ηλίας.

Τακτικά μέλη επιτροπής ποιότητας ζωής είναι οι: Δασκαλάκη Άννα-Μαρία, Μανουσιάδης Χαράλαμπος, Σενικίδου Μαρία, Λάλος Ιωάννης, Μόσχου Ειρήνη, Τσιρίδης Γιώργος, Μπαρμπαγιάννη Ευγενία και Πετρίδης Γεώργιος.

Λοιποί δημοτικοί σύμβουλοι οι: Τσούτσας Ιωάννης, Σαριγεωργίου Θεόδωρος, Μαθιουδάκη Ειρήνη, Πάστρα Χαρίκλεια, Τσότσανη-Δριτσάκου Σταματίνα, Χονδροκούκης Γεώργιος, Τρέχας Αντώνιος, Φωτίου Πολυξένη-Ξένια, Χάσκας Γεώργιος, Ζούπης Ζαχαρίας, Μιχαλαργιάς Θεόδωρος, Μελά-Ψαρρού Βασιλική, Κούβαρης Κωνσταντίνος, Μελάς Σταύρος, Πετρίδης Γεώργιος, Λούπης Άγγελος.

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

10.1: ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ, ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στη συγκεκριμένη περιοχή που προορίζεται προς ανάπλαση, υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης. Η περιοχή εκτείνεται από το Καστράκι με όριο την πεζογέφυρα Αγ. Διονυσίου μέχρι τις εγκαταστάσεις της ΕΥΔΑΠ στον Ακροκέραμο, για τις οποίες (εγκαταστάσεις), έχει γίνει λόγος στο Μέρος Β΄, κεφάλαιο 6.1, ενώ φαίνονται και στην “ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 2” του ιδίου κεφαλαίου. Το συνολικό εμβαδόν της περιοχής ανάπλασης ανέρχεται σε 986,90 στρέμματα και περιβάλλεται από τον οικιστικό ιστό της Δραπετσώνας και του Κερατσινίου στο βορειοανατολικό της τμήμα, το λιμάνι του Πειραιά στο νότιο τμήμα και από θάλασσα στο νοτιοδυτικό τμήμα²⁹. Αναλυτικότερα η κατανομή των ιδιοκτησιών σε στρέμματα, διαφαίνεται στο πίνακα που ακολουθεί, ενώ ακριβώς μετά στο χάρτη φαίνονται σε κάτοψη τα ιδιοκτησιακά καθεστώτα, καθώς και τα όρια της περιοχής ανάπλασης:

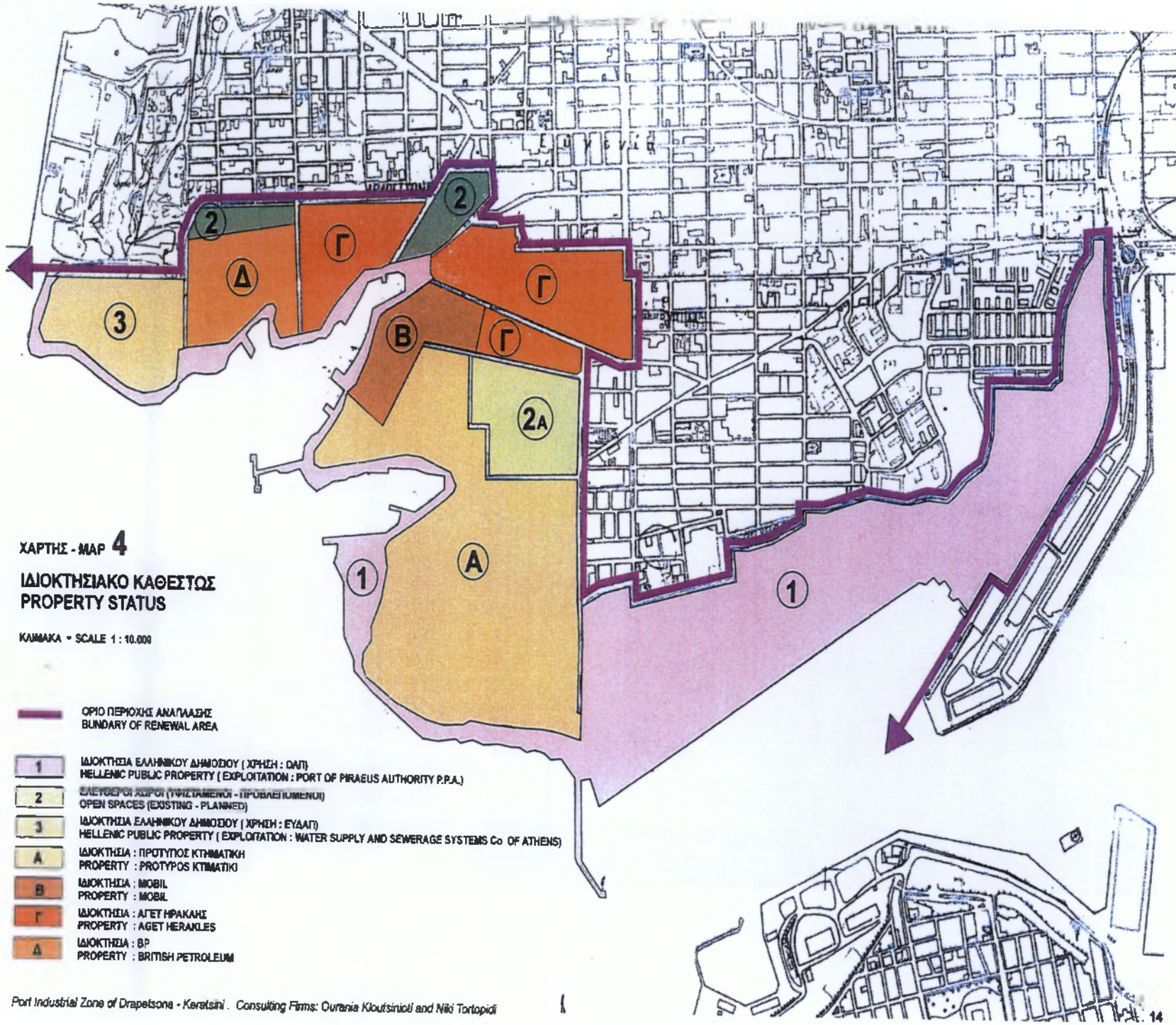
29 Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΓΓΛΙΖ, 2000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ ΑΥΤΩΝ (Εκτενής Αναφορά)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΟ (Χρήση ΟΛΠ)	292,50
ΔΗΜΟΣΙΟ (Χρήση ΟΛΠ)	93,75
ΔΗΜΟΣΙΟ (Χρήση ΕΥΔΑΠ)	52,75
ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ	46,40
ΠΡΟΤΥΠΟΣ (Λιπάσματα)	250,00
ΜΟΒΙΛ	36,25
ΑΓΕΤ	123,00
ΒΡ	47,00
ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΧΩΡΟΙ (Χρήση δήμου Δραπετσώνας - Κερατσινίου)	45,25

ΠΗΓΗ: ΟΡΣΑ (2000)

ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΟΝΑΣ

ΧΑΡΤΗΣ - MAP 4
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
PROPERTY STATUS

ΚΑΜΑΚΑ - SCALE 1 : 10.000

- ΟΡΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΓΩΑΣΗΣ
BOUNDARY OF RENEWAL AREA
- 1 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ΧΡΗΣΗ : ΩΠΤ)
- HELLENIC PUBLIC PROPERTY (EXPLOITATION : PORT OF PIRAEUS AUTHORITY P.P.A.)
- 2 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ (ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΙ - ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΙ)
- OPEN SPACES (EXISTING - PLANNED)
- 3 ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ΧΡΗΣΗ : ΕΥΔΑΠ)
- HELLENIC PUBLIC PROPERTY (EXPLOITATION : WATER SUPPLY AND SEWERAGE SYSTEMS Co OF ATHENS)
- A ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ : ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ
- PROPERTY : ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ
- B ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ : ΜΟΒΙΛ
- PROPERTY : ΜΟΒΙΛ
- Γ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ : ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ
- PROPERTY : ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ
- Δ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ : ΒΡ
- PROPERTY : BRITISH PETROLEUM

Η περιοχή ανάπλασης διαιρείται σε δύο μεγάλες χωρικές και λειτουργικές ενότητες, οι οποίες γειτνιάζουν και είναι η κυρίως περιοχή ανάπτυξης και το επιβατηγό λιμάνι (ακτή Βασιλειάδη – Πεζογέφυρα Αγ. Διονυσίου). Αναλυτικότερα οι δύο περιοχές παρουσιάζουν την παρακάτω εικόνα:

1. Κυρίως Περιοχή Ανάπλασης:

Πρόκειται για μια περιοχή 620 στρ. περίπου στην οποία συμπεριλαμβάνονται ο χώρος των λιπασμάτων, καθώς επίσης και οι εγκαταστάσεις της MOBIL, της BP καθώς και της ΑΓΕΤ.

2. Επιβατικό λιμάνι (ακτή Βασιλειάδη – Πεζογέφυρα Αγ. Διονυσίου):

Η περιοχή αυτή περιλαμβάνει κτίρια τα οποία προορίζονται για κατεδάφιση, κυρίως στο ύψος της πυροσβεστικής, αλλά και κτίρια τα οποία προορίζονται προς ανακαίνιση. Αναλυτικότερα η περιοχή μπορεί να χωριστεί σε τμήματα ενδιαφέροντος και επεξεργασίας ως εξής:

- Το τμήμα από την πεζογέφυρα Αγ. Διονυσίου έως τον αρχαιολογικό χώρο, το οποίο έχει παραχωρηθεί στο δήμο από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ), το έτος 1994 και έχει γίνει χώρος πρασίνου και αναψυχής.
- Το τμήμα που περιβάλλεται από τις οδούς Κανάρη και Αθ. Διάκου, στο οποίο υπάρχουν κτίρια ιδιοκτησίας ΟΛΠ. Στα κτίρια αυτά στεγάζονται υπηρεσίες του ΟΛΠ καθώς και επισκευαστικά συνεργεία.
- Το τμήμα του αρχαιολογικού χώρου (Ηετιώνεια πύλη), το οποίο έχει έκταση 10 στρ.
- Το τμήμα του περιφερειακού δρόμου εντός της λιμενικής ζώνης από τον ανισόπεδο κόμβο (Κ2) έως τα λιπάσματα.

- Τέλος το τμήμα από τη βόρεια γραμμή του περιφερειακού μέχρι τον οικιστικό ιστό που είναι γκρεμός³⁰.

Στην προσπάθεια να έχουμε μια πιο συγκεκριμένη εικόνα για το ιδιοκτησιακό καθεστώς, παρατίθεται ο παρακάτω χάρτης, «ΧΑΡΤΗΣ 2», στον οποίο ορίζονται και πάλι τα όρια της περιοχής ανάπλασης καθώς και των ιδιοκτησιακών καθεστώτων, με την διαφορά ότι διευκρινίζονται και οι περισσότερες από τις περιοχές, που ξεκινούν από την πεζογέφυρα Αγ. Διονυσίου και καταλήγουν στα λιπάσματα. Οι περιοχές αυτές καθώς και οι εκτάσεις τους είναι:

- ο χώρος Καστράκι που καταλαμβάνει 20 στρ.,
- ο αρχαιολογικός χώρος, όπως προαναφέρθηκε καταλαμβάνει 10 στρ.,
- τα συνεργεία του ΟΛΠ επίσης 10 στρ.,
- ο χώρος κολυμβητήριο- Γρηγόρης- Μελετόπουλος 20 στρ.,
- ο χώρο της αγροτικής τράπεζας 7 στρ., εκ των οποίων 4,5 περίπου από αυτά πουλήθηκαν σε ιδιώτη,
- το κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης 1,5 στρ.,
- και τέλος οι Δεξαμενές ΟΛΠ και Πέτρινο περίπου 25 στρ.³¹

Στον τρίτο και τελευταίο χάρτη, «ΧΑΡΤΗΣ 3», του παρόντος κεφαλαίου, ορίζονται οι υφιστάμενες χρήσεις γης, οι όποιες επεκτάσεις καθώς και ο συντελεστής δόμησης, εντός των ορίων της περιοχής ανάπλασης.

---

30 Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΓΓΛΙΖ, 2000)

31 Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΓΓΛΙΖ, 2000)

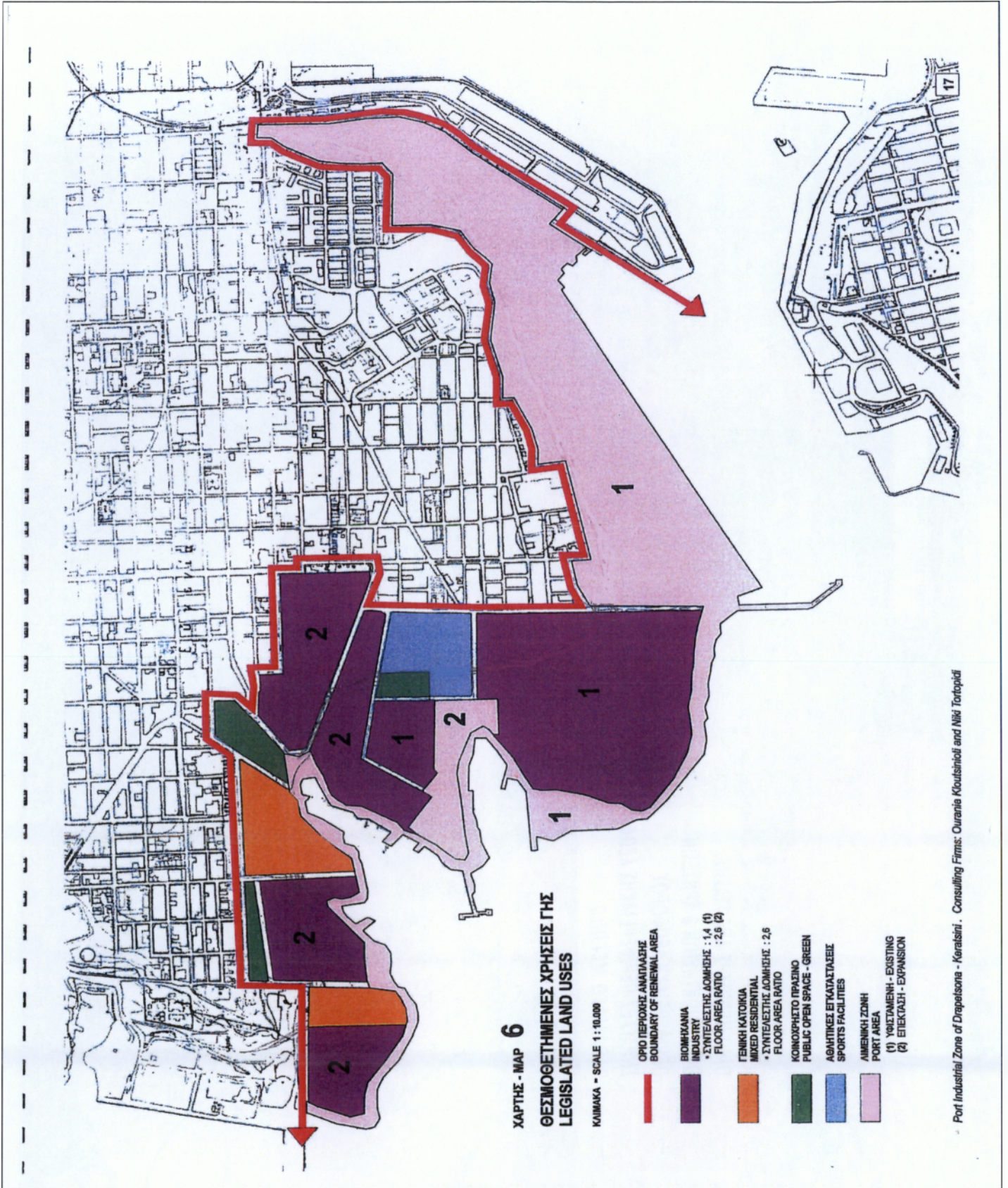
ΧΑΡΤΗΣ 2: ΤΜΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

ΠΗΓΗ: Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΓΓΛΙΣ, 2000)

ΧΑΡΤΗΣ 3: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

10.2: ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Όπως είναι ήδη γνωστό από τα προαναφερθέντα της παρούσας εργασίας στην περιοχή της Δραπετσώνας υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης από το γεγονός και μόνο αν αναλογιστεί κανείς ότι από τα συνολικά 1.725 στρέμματα της συνολικής έκτασης του δήμου, βλ. «ΠΙΝΑΚΑΣ 1», τα 986,90 στρέμματα βρίσκονται εντός των ορίων της περιοχής ανάπλασης.

Βέβαια όταν μιλάμε για ανάπτυξη μιας περιοχής οφείλουμε να καθορίσουμε τους στόχους και τα κριτήρια αυτής, καθώς και να καταθέσουμε τις προτάσεις που προκύπτουν από την μέχρι τώρα εικόνα της περιοχής, της ανάγκης αυτής, αλλά και των κατοίκων της. Τα οποία συνοψίζονται αριθμημένα παρακάτω:

1. Η δυνατότητα προσβασιμότητας των κατοίκων στη θάλασσα, πράγμα που είναι αδιαπραγμάτευτο, συνταγματικά κατοχυρωμένο και πρέπει να εξασφαλιστεί.
2. Δημιουργία χώρων αναψυχής και άθλησης συνδεδεμένων με ένα ενιαίο δίκτυο κοινόχρηστων χώρων. Επίσης η περιοχή ενδείκνυται για τη δημιουργία μαρίνας η οποία θα είναι ίσως η πιο κοντινή στο λιμάνι του Πειραιά. Ακόμα στην περιοχή θα μπορούσαν να αναπτυχθούν δραστηριότητες πολιτιστικού περιεχομένου.
3. Να προσελκυστούν κεφάλαια με το αναπτυξιακό κλίμα που θα υπάρξει. Είναι σημαντικό να δοθούν κίνητρα σε επιχειρηματίες.
4. Εγκατάσταση στη περιοχή ξενοδοχειακών μονάδων, με το σκεπτικό ότι δεν υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή, αλλά και λόγω της θέσης δίπλα στο λιμάνι του Πειραιά. Εγκατάσταση γραφείων και επαγγελματικών χώρων.
5. Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τους κατοίκους των ευρύτερων περιοχών, ώστε να επωμιστούν και αυτοί τα οφέλη από

την ανάπλαση και να προσεγγιστεί καλύτερα η έννοια της βιώσιμης και ολοκληρωτικής ανάπτυξης.

6. Η επέκταση εντός της περιοχής ανάπλασης του οικιστικού ιστού έτσι ώστε να μην υπάρξει ερήμωση της περιοχής, ορισμένες ώρες της μέρας ή ορισμένων τμημάτων αυτής. Όπως στην περίπτωση δημιουργίας εκεί ενιαίου άλσους, όπως έχει προταθεί ή δημιουργίας μόνο επιχειρήσεων και εφάμιλλων δραστηριοτήτων.
7. Ανάδειξη των εναπομεινάντων και παράλληλα διατηρητέων κτιριακών εγκαταστάσεων αλλά και της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ιστορίας της περιοχής.
8. Εξυγίανση του εδάφους και του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής, λόγω της πρωτύτερης λειτουργίας εκεί του εργοστασίου των λιπασμάτων.
9. Ενσωμάτωση στην περιοχή ανάπλασης της περιοχής «κολυμβητήριο-Μελετόπουλος Γρηγόρης».
10. Ενσωμάτωση στην περιοχή ανάπλασης του οικοπέδου της αγροτικής τράπεζας καθώς και του τμήματος του που πουλήθηκε σε ιδιώτη.

Με τις παραπάνω παρεμβάσεις και αλλαγές μπορεί να δημιουργηθεί μια αδιάσπαστη ενότητα η οποία θα ενδείκνυται για: επιχειρηματικούς σχεδιασμούς, αναψυχή, αθλητισμό, ανάπτυξη οικιστικού περιβάλλοντος, ανάπτυξη πολιτιστικής δραστηριότητας και γενικότερα όλων των δραστηριοτήτων που μπορούν να λάβουν χώρα εντός κατοικημένων πόλεων.

10.3: ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ

Η ανάπλαση σε μια τόσο μεγάλης έκτασης περιοχή δεν μπορεί από το να γίνει τμηματικά δηλαδή να χωριστεί σε φάσεις. Στην αρχή σημαντικό θα ήταν να γίνει ένας γενικός σχεδιασμός του χώρου, ώστε να υπάρχει ένα ενιαίο πλάνο για την περιοχή. Στη συνέχεια θα πρέπει να προσδιοριστούν οι όροι και οι περιορισμοί ανάπτυξης των μελλοντικών δραστηριοτήτων ανά ιδιοκτησία, πάντα συντονισμένα και με συνεννόηση με τα αρμόδια υπουργεία και τους υπεύθυνους φορείς³².

Ένα μεγάλο εμπόδιο για το έναρξη των εργασιών ανάπλασης της περιοχής είναι αναμφισβήτητα η παρουσία, εντός των ορίων της, ιδιωτικών εταιριών. Πρέπει οι εμπλεκόμενοι φορείς του δημοσίου, να προβούν σε συναινετικές διαδικασίες ώστε να προκύψει συμφωνία μετεγκατάστασής τους. Κύριος εκφραστής των εταιριών που δεν επιθυμούν να εγκατασταθούν αλλού είναι η MOBIL. Η ΑΓΕΤ αλλά και η ΒΡ, έχουν ήδη μεταφέρει τον κύριο όγκο λειτουργία τους με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ιδιαίτερο πρόβλημα στις όποιες διαπραγματεύσεις με τους αρμόδιους φορείς.

Ήσσονος σημασίας είναι οι αλλαγές στη χρήση γης που υπάρχουν στη περιοχή, όσο και του συντελεστή δόμησης. Είναι δύο πράγματα που πρέπει να οριστούν πριν κατατεθούν οι οποιοσδήποτε προτάσεις.

Στην φωτογραφία που ακολουθεί «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 6», φαίνονται μαρκαρισμένες με κίτρινο χρώμα οι εγκαταστάσεις της MOBIL, ενώ φαίνεται από πίσω και η έκταση που ανήκε στον πρώην χώρο των λιπασμάτων και τώρα ανήκει στην εταιρία Πρότυπος κτηματική Α.Ε. και οριοθετείτε μέχρι τον υδατόπυργο, που δείχνεται με το κόκκινο βέλος. Δεξιά από τις εγκαταστάσεις, όπως έχει τραβηχτεί η φωτογραφία βρίσκονται το φουγάρο των λιπασμάτων και τα διατηρητέα κτίσματα, τα οποία δεν φαίνονται στη παρούσα εικόνα.

³² ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 6: οι εγκαταστάσεις της MOBIL

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΓΩΡΓΗ

10.4: ΔΕΔΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Κάποια από τα τμήματα της περιοχής ανάπλασης παρουσιάζουν ορισμένες ιδιαιτερότητες και μια ανελαστικότητα για οποιαδήποτε χωρική προσέγγιση και αν εξετάζεται. Με βάση αυτό, υπάρχουν κοινές παραδοχές για την υπόσταση που θα έχουν και τη μορφή που θα παρουσιάζουν μετά το πέρας της ανάπλασης οι περιοχές αυτές και συνοψίζονται ως εξής:

1. Στο χώρο του πρώην γυψάδικου βλ. σελ. 79, «ΧΑΡΤΗ 2», θα διατηρηθεί το κτίριο για κοινωφελή χρήση, ενώ ο περιβάλλον χώρος θα μεταποιηθεί σε χώρο πρασίνου.
2. Το κτίριο του ιδρύματος Κανελλόπουλου «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 7», θα γίνει κοινωφελές, πιθανότατα συνδεδεμένο με το πανεπιστήμιο Πειραιά.
3. Θα διατηρηθούν κτίρια εντός του χώρου του πρώην εργοστασίου των λιπασμάτων, άσχετα με την χρήση γης που θα οριστεί «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

- 7 & 8», για να διατηρηθεί ο ιστορικός πλούτος της εκεί περιοχής. Ορισμένα από αυτά είναι το φουγάρο και το σιλό, τα οποία στη παρούσα φάση έχουν ήδη διατηρηθεί και στο μέλλον πρέπει να ανακαινιστούν και να επαναχρησιμοποιηθούν με διαφορετικό τρόπο.
4. Τα τρία κτίρια της ΑΓΕΤ μπορούν να αποκατασταθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν, αφού και η ίδια η εταιρία το έχει προτείνει. Στην περιοχή θα μπορούσε να δημιουργηθεί και ένα μουσείο «ιστορίας του τσιμέντου», για να διατηρηθούν και οι ιστορικές μνήμες του χώρου.
  5. Πρέπει να δημιουργηθεί μια εκτεταμένη ζώνη αναψυχής, η οποία δεν απορρίπτει την ανάπτυξη του επιβατικού λιμένα στο νότιο τμήμα. Συγκεκριμένα στους δύο όρμους που υπάρχουν μπορούν να δημιουργηθούν δραστηριότητες αναψυχής.
  6. Επειδή έχει ήδη περατωθεί ο νέος οδικός άξονας έχουν ήδη βρεθεί και δρομολογηθεί οι εφικτές λύσεις για την επικοινωνία των βορειοανατολικού τμήματος με το νοτιοδυτικό παράκτιο³³.

Οι παρακάτω φωτογραφίες έχουν τραβηχτεί την περίοδο κατεδάφισης των εγκαταστάσεων του εργοστασίου λιπασμάτων. Στην πρώτη φαίνεται ο υδατόπυργος, που διατηρείτε μέχρι και σήμερα και δείχνονται με πράσινα βέλη οι εναπομείναντες διατηρητέες εγκαταστάσεις. Η πρώτη φωτογραφία «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 7», έχει τραβηχτεί από την ανατολική μεριά της έκτασης του πρώην εργοστασίου, ενώ η επόμενη, «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 8», από τη νότια πλευρά, δηλαδή την πλευρά του λιμανιού.

---

³³ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

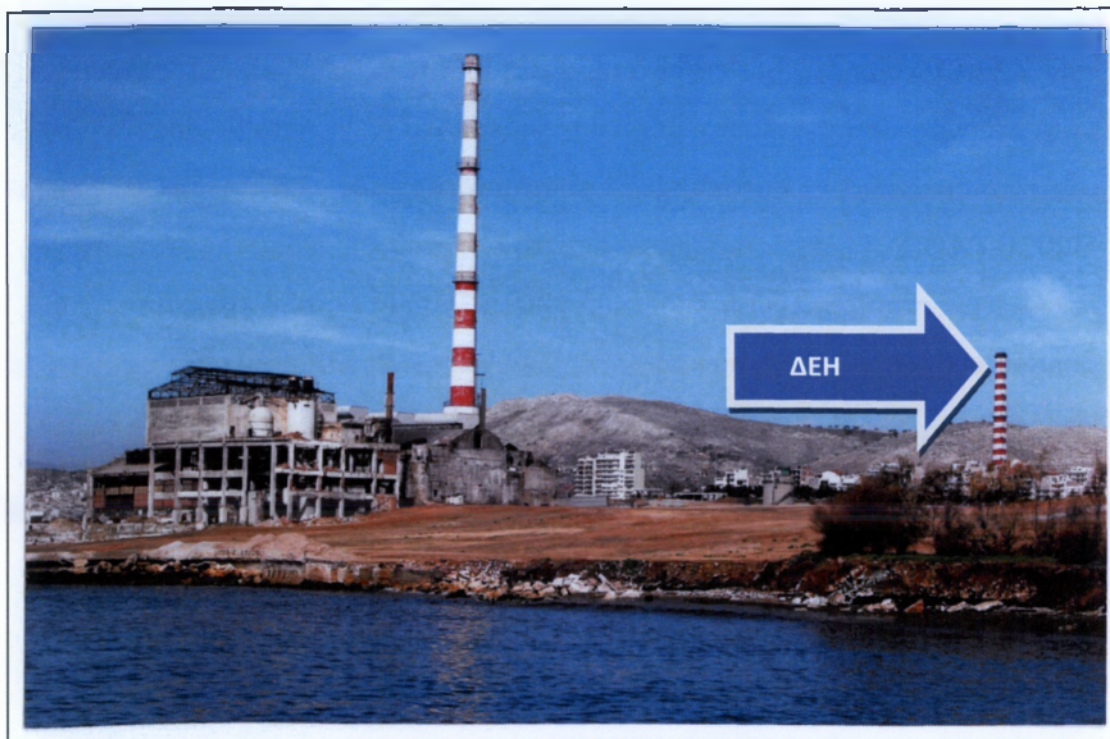

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 7: διατηρητέες εγκαταστάσεις εργοστασίου λιπασμάτων

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΠΩΡΓΗ

**ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 8: διατηρητέες εγκαταστάσεις και χώρος εργοστασίου λιπασμάτων
(νότια πλευρά)**

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΠΩΡΓΗ

10.5: ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ

Στην περιοχή όπως έχει ήδη αναφερθεί εμπλέκονται ιδιωτικές και μικτές επιχειρήσεις αυτές είναι η Πρότυπος Κτηματική Α.Ε. της Εθνικής Τράπεζας, η ΑΓΕΤ, η ΒΡ και η ΜΟΒΙΛ. Τέλος λόγω στην περιοχή έχει και ο ΟΛΠ και έχει καταθέσει σχέδια για την παραλιακή ζώνη, όπου και τον αφορά.

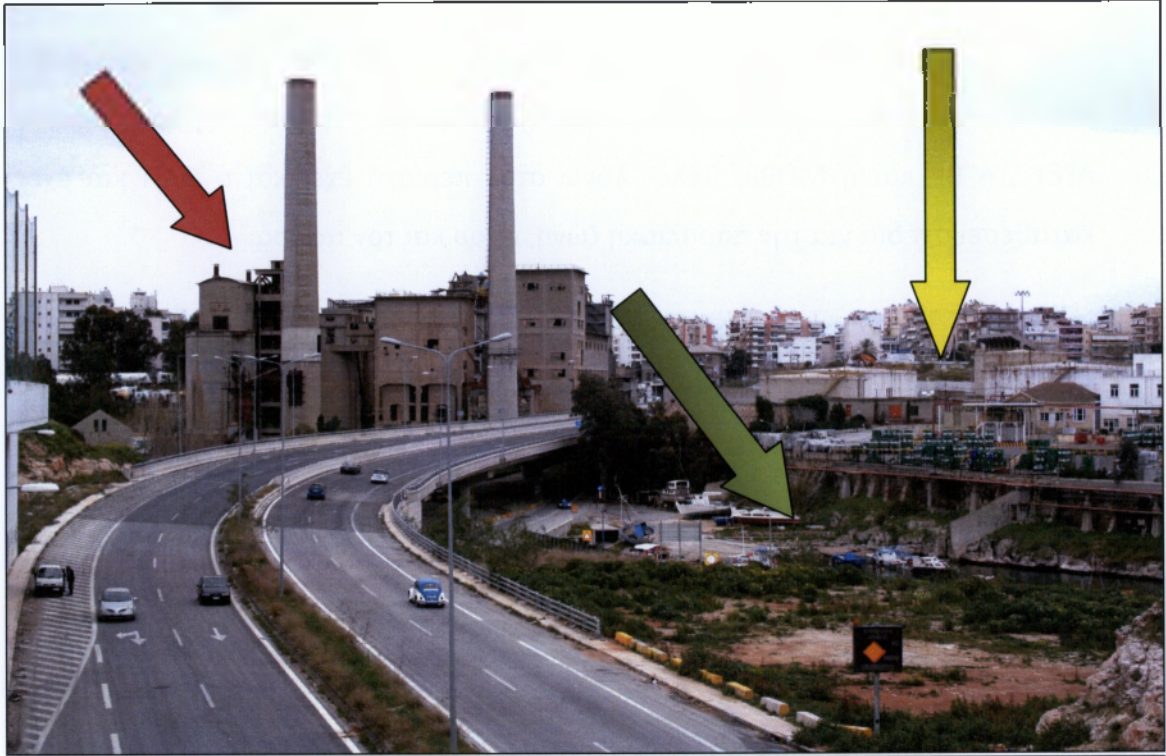
ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ Α.Ε.: Στην Πρότυπο υπάγεται, όπως φαίνεται και από τους χάρτες 1 & 2, η περιοχή του εργοστασίου λιπασμάτων, το οποίο έπαψε τη λειτουργία του το Σεπτέμβρη του 1999³⁴. Περιήλθαν στην κατοχή της, μετά από αδυναμία της επιχείρησης των λιπασμάτων, να ξεπληρώσει το προσωπικό κατά το κλείσιμο της και ανέλαβε η Εθνική Τράπεζα αυτό το ρόλο, παίρνοντας στη κατοχή της, τη γη που δραστηριοποιόταν το εργοστάσιο.

Η Πρότυπος είναι διατεθειμένη να προσφέρει όλη την έκταση της για να πραγματοποιηθεί η ανάπλαση της περιοχής. Παρ' όλα αυτά παρατηρώντας τους χάρτες 1 & 2 γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η έκταση της Προτύπου συνορεύει με αυτή του ΟΛΠ. Οι δύο φορείς θα πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση ώστε να μην προκύψουν προβλήματα λόγω αντίρροπων συμφερόντων και κυρίως αυτών του ΟΛΠ, ο οποίος προσβλέπει σε πιθανή επέκτασή του στη περιοχή.

ΑΓΕΤ: Στη περίπτωση της ΑΓΕΤ, η εταιρία είναι πρόθυμη να παραχωρήσει άμεσα το βορειοανατολικό τμήμα της εκτάσεώς της. Βασική όμως προϋπόθεση γι' αυτό είναι να της δοθεί άδεια για εγκατάσταση της σε περιοχή, εντός των ορίων του Πειραιά. Η ΑΓΕΤ θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας γι' αυτήν η προσβασιμότητα στη θάλασσα για να δέχεται πλοία από το σημείο παραγωγής δηλαδή από το Μηλάκι Ευβοίας. Μια εναλλακτική πρόταση που υπάρχει είναι να εγκατασταθούν οι λειτουργίες της εταιρίας στο δυτικό τμήμα του οικοπέδου της ΒΡ, πρόταση η οποία εξετάζεται θετικά. Παρακάτω παρατίθενται δύο φωτογραφίες των εγκαταστάσεων της ΑΓΕΤ και στη συνέχεια επεξηγούνται:

³⁴ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ», ΦΥΛΛΟ ΑΡ.1 (1999)

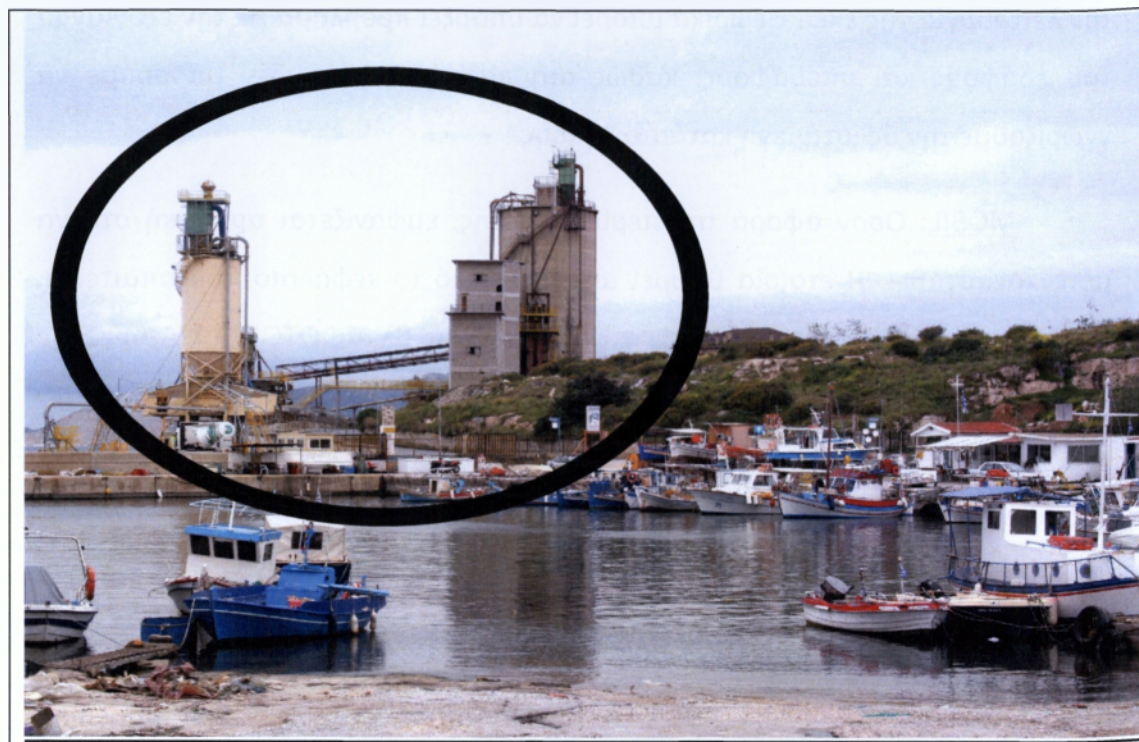
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 9: οι εγκαταστάσεις της ΑΓΕΤ, ο περιφερειακός δρόμος , οι εγκαταστάσεις της MOBIL και το λιμανάκι

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΓΩΡΓΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 10: εγκαταστάσεις ΑΓΕΤ, με πρόσβαση στη θάλασσα και το λιμανάκι

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΠΑΝΝΗ ΔΕΛΗΓΩΡΓΗ

Στην 9^η φωτογραφία φαίνονται αριστερά και δείχνονται με το κόκκινο βέλος οι εγκαταστάσεις της ΑΓΕΤ, δεξιά δείχνονται με κίτρινο βέλος οι εγκαταστάσεις της MOBIL. Οι δύο βιομηχανίες χωρίζονται με τον περιφερειακό δρόμο ο οποίος, στη συνέχειά του, περνάει μέσα από τον χώρο του πρώην εργοστασίου λιπασμάτων, καθώς και από το γήπεδο ποδοσφαίρου της Δραπετσώνας. Είναι υπερυψωμένος ώστε να εξασφαλίζεται, όπως έχει ήδη αναφερθεί, η προσβασιμότητα στη θάλασσα από τους κατοίκους με το λιμανάκι που υπάρχει και δείχνεται με πράσινο βέλος. Ενδεικτική είναι η πολύ μικρή απόσταση, μεταξύ των δύο βιομηχανιών και είναι εύκολο να συμπεράνουμε την μολυσματική επιρροή που είχε στην περιοχή η λειτουργία τους, όταν γινόταν σε πλήρεις ρυθμούς.

Στη «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 10», φαίνεται το λιμανάκι και στο βάθος μαρκαρισμένες με μαύρο χρώμα, οι εγκαταστάσεις από τις οποίες εξασφαλίζει η ΑΓΕΤ την προσβασιμότητα στη θάλασσα και είναι ο κύριος λόγος της κωλυσιεργίας της, για μετεγκατάσταση.

BP: Η εταιρία είχε τις εγκαταστάσεις της στην περιοχή του Κερατσινίου φαίνονται στους χάρτες 1 & 2 και δεν είχε επιχειρηματικούς λόγους να συνέχιζε την λειτουργία της εκεί. Θεωρικά μπορεί να υπάρξει πρόβλημα με την εξυγίανση του εδάφους και υπεδάφους, καθώς στη παρούσα φάση δεν μπορούμε να γνωρίζουμε την υφιστάμενη κατάστασή τους.

MOBIL: Όσον αφορά την περίπτωση της, εμφανίζεται αρνητική στο να μετεγκατασταθεί. Η εταιρία θεωρεί απαγορευτικό το κεφάλαιο που απαιτείται για ενδεχόμενη μεταφορά των εγκαταστάσεων της βλ. «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 6». Στην περίπτωση που βρεθεί η χρυσή τομή και συμφωνηθεί η απομάκρυνση των εγκαταστάσεων, θα πρέπει και εδώ να εξυγιανθεί το έδαφος και το υπέδαφος της περιοχής για το ενδεχόμενο εισχώρησης επιβλαβών ουσιών.

ΟΛΠ: Σύμφωνα με την ανάπλαση είναι και ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς. Φυσικά σε αυτή την περίπτωση, λόγω της επέκτασης του οργανισμού μπαίνουν περιορισμοί ως προς τις χρήσεις που η τοπική αυτοδιοίκηση, ενδεχομένως οραματίζεται. Άμεσος ενδιαφερόμενος για την περιοχή είναι και η Πρότυπος Κτηματική Α.Ε., καθώς συνορεύει με τον ΟΛΠ και θα πρέπει να επέλθει συμφωνία μεταξύ τους για την ομαλή έκβαση και επίλυση των προβλημάτων. Σε γενικές γραμμές θα μπορούσαμε με μια πρώτη ματιά να κρίνουμε ως μεγαλεπήβολες τις βλέψεις του ΟΛΠ για την περιοχή, σημαντικό όμως είναι ότι προτίθεται να συζήτηση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω ορισμένες από αυτές της βλέψεις μέσα από την διαδικτυακή σελίδα του ΟΛΠ:

- Η κατασκευή του Συνεδριακού Κέντρου στον χώρο “Παλατάκι”
- Η κατασκευή Θεματικού Πάρκου για την ιστορία του Πειραιά και της Ναυτιλίας στη θέση Καστράκι.
- Η ανακατασκευή των Αποθηκών και του SILO.
- Αξιοποίηση της περιουσίας του ΟΛΠ σε συνεργασία με τους λοιπούς ιδιοκτήτες (κυρίως την ΕΤΕ), τη Νομαρχία και τους λοιπούς φορείς

του Πειραιά για την ανάδειξη και εκμετάλλευση της περιοχής Δραπετσώνας.

- Δημιουργία Ξενοδοχείου 5* στην περιοχή Παγόδας και Λιμεναρχείου
- Μετατροπή της Πέτρινης Αποθήκης σε επιβατηγό σταθμό.
- Λειτουργία του Ελικοδρομίου λιμένος.
- Δημιουργία οργανωμένου και φυλασσόμενου parking φορτηγών κάτω από το τμήμα της λεωφόρου Α. Παπανδρέου.
- Προμήθειες και εγκαταστάσεις βελτίωσης μηχανογραφικής υποστήριξης.
- Υποδομές βελτίωσης ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης
- Έργα σιδηροδρομικής διασύνδεσης Θριάσιου με Ικόνιο
- Μεταφορά προβλήτας πετρελαιοειδών
- Εγκατάσταση νέας δεξαμενής για δεξαμενισμό πλοίων και σταδιακή εγκατάλειψη των πέτρινων παλαιών δεξαμενών. Δημιουργία Main terminal στην περιοχή “Λεμονάδικα”.
- Συμμετοχή στην αναδιαμόρφωση της εισόδου των παραλιμένων Δήμων και του Δήμου Πειραιά.

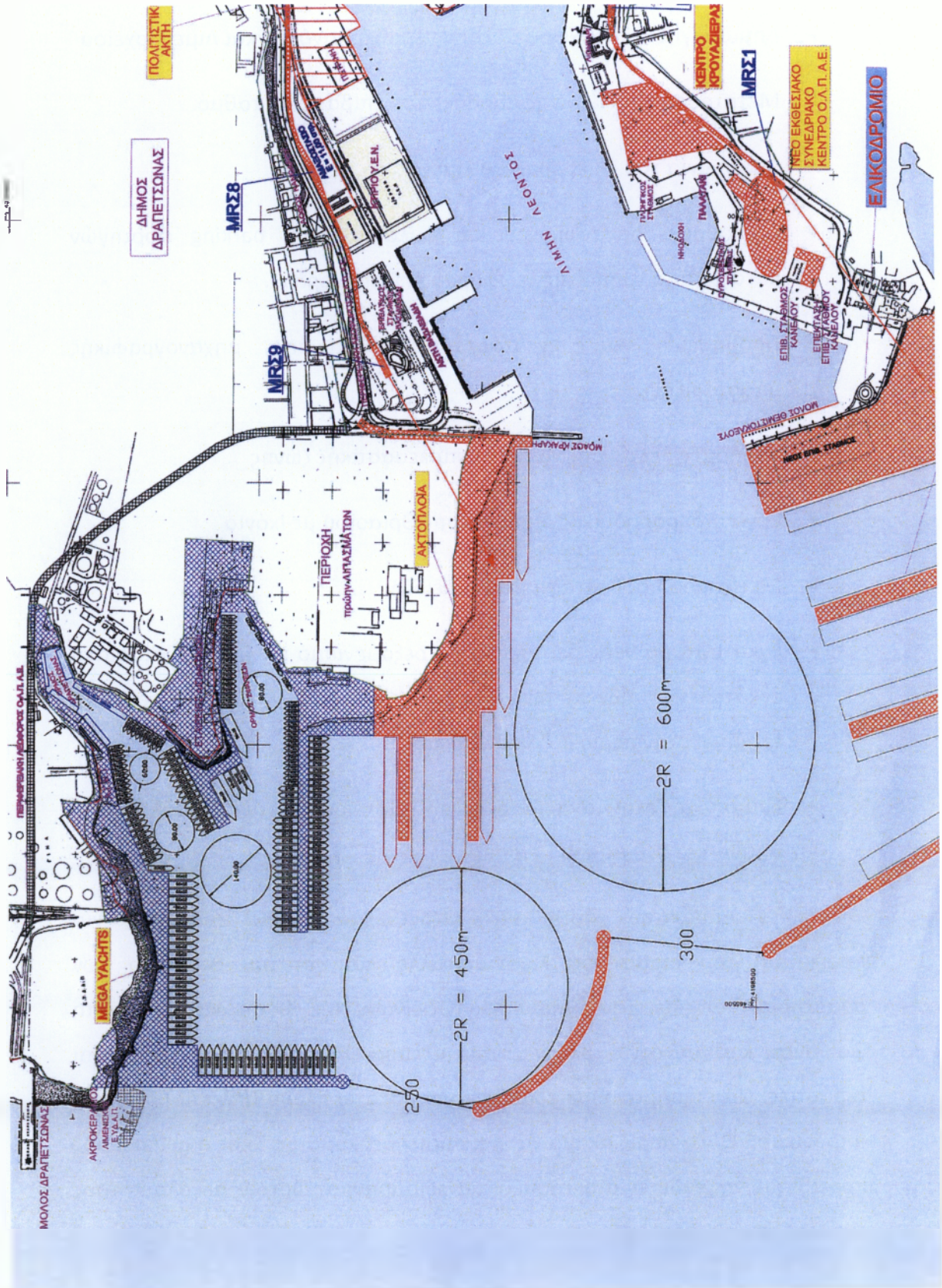
Στο παρακάτω χάρτη απεικονίζονται τα σχέδια του ΟΛΠ για προέκταση του επιβατικού λιμανιού αλλά και για την επέκταση των δραστηριοτήτων με την δημιουργία μαρίνων. Με βάση και το χάρτη φαίνονται καθαρά ότι οι βλέψεις, από πλευρά ΟΛΠ, για την περιοχή είναι τεράστιες. Να επισημάνουμε εδώ ότι το παρακάτω πλάνο απλά παρατίθεται από πλευρά ΟΛΠ, χωρίς ακόμα να έχει συζητηθεί και ότι ο ίδιος ο οργανισμός προτίθεται να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς³⁵.

---

³⁵ ΟΛΠ (ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ)

ΧΑΡΤΗΣ 4: ΠΛΑΝΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΛΠ

ΠΗΓΗ: ΟΛΠ

10.6: ΑΛΛΑΓΗ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ, ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΔΟΜΗΣΗΣ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ:

Με βάση τις περισσότερες μελέτες που έχουν γίνει, ενδεικτικά αναφέρουμε τις μελέτες του Οργανισμού της Αθήνας και της εταιρίας DTZ Mihalos A.E., διαπιστώνουμε ότι προβλέπονται κάποιες κοινές χρήσεις γης για την περιοχή ανάπλασης, σύμφωνα μ' αυτές οι κυριότερες χρήσεις με τις οποίες ασχολήθηκε η έρευνα αγοράς αφορούν: συνεδριακό και εκθεσιακό κέντρο, ξενοδοχεία, σινεμά, γραφεία ως επί το πλείστον ναυτιλιακά, κατοικίες, αναψυχή, μαρίνες και κέντρο εμπορικής δραστηριότητας.

Οι παραπάνω χρήσεις μπορούν να εφαρμοστούν στην εν λόγω περιοχή καθώς διαθέτει την έκταση που απαιτείτε, δηλαδή τα 620 στρ., αλλά και λόγω τοποθεσίας και εξηγούμε: για τους γραφειακούς χώρους να θυμίσουμε ότι περιοχή είναι δίπλα στο λιμάνι του Πειραιά με αποτέλεσμα, λόγω και της σχετικά φτηνής γης να προσεγγίσει επιχειρήσεις που επιθυμούν να στεγάζονται στο περιβάλλον χώρο του λιμανιού. Να τονιστεί εδώ ότι η τάση που υπήρχε κατά την δεκαετία του '80 και στις αρχές του '90, απομάκρυνσης των ναυτιλιακών γραφείων, έχει πλέον εκλείψει³⁶.

Η περίπτωση του συνεδριακού κέντρου απαιτεί πρώτα απ' όλα χώρο, που όπως προαναφέρθηκε υφίσταται, αλλά επίσης απαιτεί σε κοντινή απόσταση ξενοδοχειακή μονάδα. Άρα και οι δύο αυτές χρήσεις θα μπορούσαν και θα έπρεπε να εφαρμοστούν παράλληλα. Ξενοδοχειακές μονάδες έχουν ένα παραπάνω λόγω ύπαρξης και δεν είναι άλλος από το λιμάνι του Πειραιά, από το οποίο περνάνε εκατομμύρια ταξιδιώτες ετησίως. Το συνεδριακό κέντρο, είναι γνωστό ότι συνοδεύεται και από άλλες δραστηριότητες όπως είναι το εμπορικό κέντρο, που σημειωτέων δεν υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή, εστιατόρια, καφετέριες κτλ.

³⁶ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

Μια άλλη χρήση που θα μπορούσε να γίνει στη περιοχή είναι αυτή της εκμετάλλευσης της προσβασιμότητας στη θάλασσα, με την δημιουργία μαρίνων.

Οι χρήσεις που προτείνονται, είναι βέβαιο ότι θα παρουσιάσουν αρκετά ικανοποιητική ζήτηση, καθώς είναι επενδυτικές ευκαιρίες υψηλής απόδοσης και αναμένεται να προσελκύσουν μεγάλα κεφάλαια. Καθοριστικό ρόλο παίζει η τοποθεσία της περιοχής, η οποία μετά την ανάπλαση αναμένεται να μπορεί να συγκριθεί ακόμη και με την περιοχή που εκτείνεται κατά μήκος της παραλιακής λεωφόρου Ποσειδώνος.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Με βάση το ιδιοκτησιακό καθεστώς καθώς και την ανάγκη για δημιουργία κοινωφελών χώρων αλλά και την ανάγκη εγκατάστασης πολυτομεακών χρήσεων πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι διατάξεις του άρθρου 13 Ν. 1337/83 που επικαιροποιήθηκαν με το άρθρο 15 Ν. 2508/97. Σύμφωνα με αυτές τις διατάξεις οι ιδιοκτησίες που υπάγονται στα συγκεκριμένα άρθρα οφείλουν εισφορά σε γη και δεν οφείλουν εισφορά σε χρήματα.

Όσον αφορά τις εκτός σχεδίου περιοχές, προβλέπονται δύο δυνατότητες για την ανάπτυξη. Η πρώτη αφορά την ένταξη στο σχέδιο πόλεως, με εισφορά σε γη και χρήμα, με βάση τα άρθρα 8 Ν. 1337/83 και 25 Ν. 2508/97. Η δεύτερη αναφέρει τον καθορισμό τους ως ΒΕΠΕ και με εισφορές σε χρήμα και γη βάση του Ν. 2545/97.

Δεν μπορεί όμως σε καμία από τις παραπάνω ρυθμίσεις να ενταχθεί η επέκταση της λιμενικής ζώνης. Και αυτό γιατί με βάση τους παραπάνω νόμους οι εισφορές σε γη αφορούν τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων, άρα απορρίπτεται οι χρήση των χώρων αυτών ως επέκταση της λιμενικής ζώνης, αλλά είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν σαν χώροι με χρήσεις αναψυχής³⁷.

³⁷ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ:

Ο θεσμοθετημένος συντελεστής δόμησης, εφεξής Σ.Δ., στην ευρύτερη περιοχή είναι 2,6, ο οποίος θεωρείται αρκετά υψηλός. Στην περιοχή ανάπλασης έχει προταθεί Σ.Δ. 1,9 σε επιλεγμένα τμήματα για πολεοδομικούς λόγους. Ο Σ.Δ. παρουσιάζει πτωτική πορεία αν κινηθούμε από βορρά προς το νότο, αυτό συμβαίνει γιατί πηγαίνοντας νότια πλησιάζουμε στο θαλάσσιο μέτωπο αλλά και γιατί το βόρειο τμήμα θεωρείται μεταβατική ζώνη ανάμεσα στον αστικό ιστό των δήμων και την περιοχή ανάπλασης.

Αποδεχόμενοι τα παραπάνω και με βάση την εργασία του οργανισμού της Αθήνας, στην περιοχή ανάπλασης μπορεί να αξιοποιηθούν 318.000 μ² κτιστών περιβλημάτων. Υπολογίζεται επίσης, με βάση την ίδια έρευνα ότι το μέγεθος αυτό αντιπροσωπεύει το 0,3% - 0,4% της συνολικής οικοδομικής δραστηριότητας της Αττικής σε ορίζοντα δεκαπενταετίας. Άρα δεν επηρεάζεται σημαντικά η οικοδομική δραστηριότητα και αυτό είναι προς όφελος της ανάπλασης³⁸.

10.7: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ

Όπως έχει αναφερθεί και το κεφάλαιο 10.1 του τρίτου μέρους, υπάρχουν περιοχές έξω από την κύρια περιοχή ανάπλασης. Μια ιδιαίτερη περίπτωση σε αυτές τις περιοχές είναι εκείνη του Καστρακίου. Και χαρακτηρίζεται έτσι, δηλαδή σαν ιδιαίτερη περιοχή καθώς όπως γνωρίζουμε αποτελείται από 20στρ. και 10στρ. αρχαιολογικού χώρου, άρα στην περιοχή εμπλέκεται και η αρχαιολογική υπηρεσία. Εκτός απ' αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι η εν λόγω περιοχή έχει παραχωρηθεί από τον ΟΛΠ στην περιοχή της Δραπετσώνας με την προοπτική να την αναπλάσει.

³⁸ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (2000)

Δυστυχώς μέχρι σήμερα η περιοχή δεν έχει αλλάξει ιδιαίτερα, καθώς οι μόνες εργασίες που έχουν λάβει χώρα ως ένα βαθμό, είναι αυτές που αφορούν την αρχαιολογική υπηρεσία και αναγράφονται αναλυτικά στο παρακάτω πίνακα «ΠΙΝΑΚΑΣ 16».

Το έργο της ανάπλασης της περιοχής του Κατρακίου δημοπρατήθηκε το 1996 με το σύστημα μελέτη- κατασκευή και είχε προϋπολογισμό 308.000.000 δρχ. δηλαδή περίπου 903.000 ευρώ σήμερα. Μειοδότης του έργου αναδείχτηκε η εταιρία Κόμβος Α.Ε. η οποία εξέπεσε το 1998 με απόφαση του Δ.Σ. κατόπιν τούτου το έργο ανέλαβε η ΟΛΥΜΠΙΑ Α.Ε. με προϋπολογισμό 273.000.000 δρχ. δηλαδή σε σημερινά ευρώ 801.173 περίπου.

Ο δήμος συνολικά έως το 2004 είχε εισπράξει 286.322.036 δρχ. και είχε αποδώσει 86.630.880 δρχ. στην Κόμβος Α.Ε. και 50.000.000 δρχ. στην ΟΛΥΜΠΙΑ Α.Ε. στο ταμείο φυσιολογικά έπρεπε να βρίσκονταν 120.000.000 δρχ. περίπου³⁹. Δυστυχώς όμως εν έτη 2011 δεν έχουν ακόμη περατωθεί οι εργασίες ανάπλασης της περιοχής. Στο πίνακα που παρατίθεται αναγράφονται οι εργασίες της αρχαιολογικής υπηρεσίας:

---

³⁹ ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ		
ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΤΙΜΕΣ ΚΑΤ'ΑΠΟΚΟΠΗΝ	
	ΔΡΑΧΜΕΣ	ΕΥΡΩ
ΕΚΣΚΑΦΕΣ	36.000.000	105.649
ΠΕΡΙΦΡΑΞΗ	123.000.000	360.968
ΠΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΥ	2.000.000	5.869
ΠΑΡΚΙΝΓ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	6.000.000	17.608
ΚΑΘΑΙΡΕΣΗ ΜΑΝΤΡΑΣ ΟΠΛΙΣΜΕΝΟΥ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ	18.000.000	52.824

ΠΗΓΗ: ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΑΥΤΗΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ: Η έρευνα έλαβε χώρα το μήνα Μάιο του 2011 στη Δραπετσώνα. Το ερευνητικό πεδίο της έρευνας ήταν οι αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής της Δραπετσώνας καθώς και η κρίση για τη μέχρι τώρα κατάσταση. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την παράδοση και συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου από τους πλέον αρμόδιους, δηλαδή τους δημοτικούς συμβούλους του ενοποιημένου δήμου Κερατσινίου – Δραπετσώνας, καθώς επίσης και από τέσσερεις πρώην δημοτικούς συμβούλους της προηγούμενης περιόδου, στο σύνολο 22 άτομα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε διάρκεια τεσσάρων ημερών, δηλαδή σε σύντομο χρονικό διάστημα.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ: Οι δημοτικοί σύμβουλοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο παρακάτω ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελείται από 8 ερωτήσεις, μέσω των οποίων επιδιώκεται η κάλυψη της πεποίθησης των αρμόδιων, για την κατάσταση και τις προοπτικές, της ανάπτυξης, χωρίς παράλληλα να κουράζει, προκαλώντας την αδιαφορία και την πρόχειρη συμπλήρωσή του. Παρακάτω παρατίθεται το εν λόγω ερωτηματολόγιο μαζί με τις απαντήσεις που δόθηκαν, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται και γραφήματα που πηγάζουν από τις ερωτήσεις αυτού:

1. Σε ποιες πολιτικές ανάπτυξης πιστεύεται πως θα πρέπει να επικεντρωθούν οι αναπτυξιακές πρακτικές του δήμου Δραπετσώνας – Κερατσινίου;

1	Τουριστικές (21)*
2	Οικονομικές (18)
3	Πολιτιστικές (18)
4	Οικιστικού ιστού (14)
5	Πρασίνου (11)

*εντός των παρενθέσεων αναφέρεται ο αριθμός των συμβούλων που έδωσαν τη συγκεκριμένη απάντηση.

2. Αξιολογήστε τα βασικότερα κριτήρια γύρω από τα οποία θα πρέπει να επικεντρωθεί η ανάπτυξη της περιοχής;

	Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου
Ενίσχυση Τοπικής Οικονομίας	16	5	1	

Προστασία Περιβάλλοντος	6	15	1	
Κοινωνική Συνοχή	6	13	3	
Διατήρηση Πολιτιστικών Παραδόσεων	1	9	12	
Άλλο.....				

3. Είστε ικανοποιημένος από την αναπτυξιακή πορεία του Δήμου;

Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου	Δεν Γνωρίζω/ Δεν Απαντώ
		6	16	

4. Πιστεύετε ότι οι φορείς που εμπλέκονται με την αναπτυξιακή διαδικασία στο Δήμο, έχουν αξιοποιήσει σωστά τους πόρους που είχαν στην διάθεσή τους αναφορικά με την υλοποίηση έργων αναπτυξιακού χαρακτήρα;

Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου	Δεν Γνωρίζω/ Δεν Απαντώ
		5	17	

5. Υπάρχουν κάποιοι τομείς που θεωρείτε ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί ανάλογα;

1	Κανένας τομέας (21)*
2	Παραλιακός δρόμος (11)
3	Περιβάλλον – πράσινο (8)
4	
5	

*εντός των παρενθέσεων αναφέρεται ο αριθμός των συμβούλων που έδωσαν τη συγκεκριμένη απάντηση.

6. Πιστεύετε ότι η ανάπτυξη του Δήμου ως σήμερα έχει επιφέρει κάποιες αρνητικές επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον;

Πάρα Πολύ	Αρκετά	Λίγο	Καθόλου	Δεν Γνωρίζω/ Δεν Απαντώ
		8	14	

7. Ποια πιστεύετε πως είναι τα βασικά πλεονεκτήματα του Δήμου μας που ευνοούν την ανάπτυξη του;

1	Διαθέσιμοι χώροι (21)*
2	Τοποθεσία – γεωγραφική θέση (17)
3	Επαφή με το λιμάνι Πειραιά (9)
4	Μεγάλη ακτογραμμή (7)
5	

*εντός των παρενθέσεων αναφέρεται ο αριθμός των συμβούλων που έδωσαν τη συγκεκριμένη απάντηση.

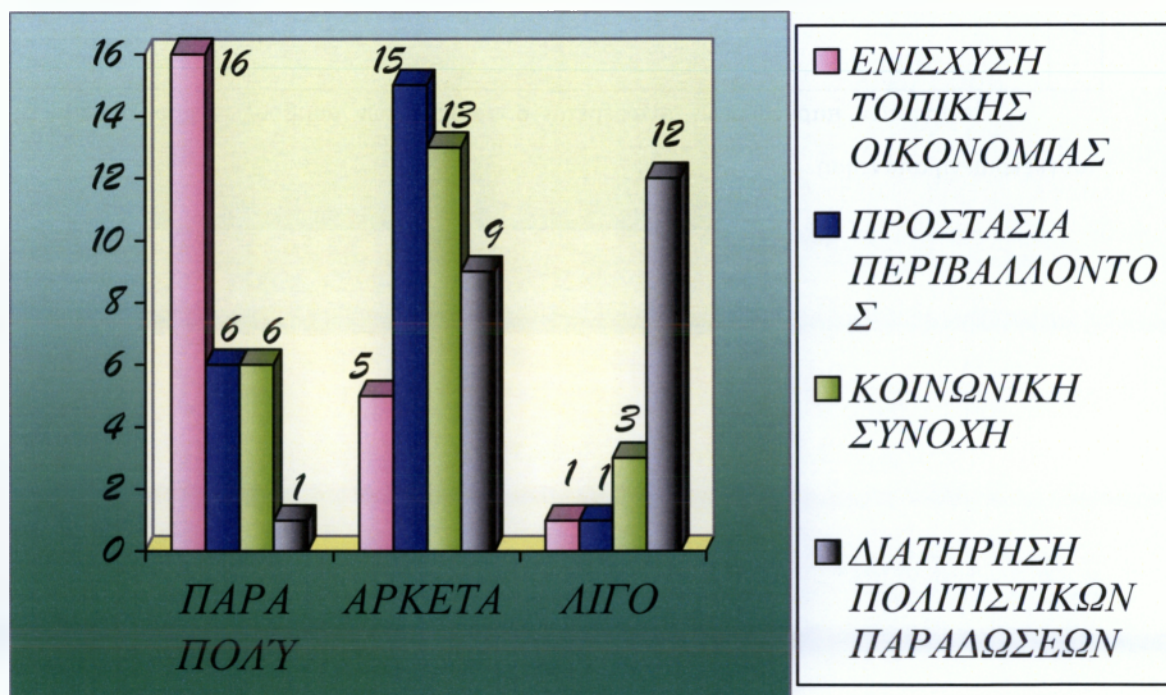

8. Ποια πιστεύετε πως είναι τα βασικά μειονεκτήματα του Δήμου μας που παρεμποδίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία;

1	Έλλειψη πολιτικής βούλησης από το δήμο (22)*
2	Έλλειψη πολιτικής βούλησης από το κράτος (18)
3	Αποθάρρυνση πολιτών (10)
4	Μικροσκοπιμότητες (4)
5	Έλλειψη φορέα πολιτών (2)

*εντός των παρενθέσεων αναφέρεται ο αριθμός των συμβούλων που έδωσαν τη συγκεκριμένη απάντηση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 12: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΑ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΘΕΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

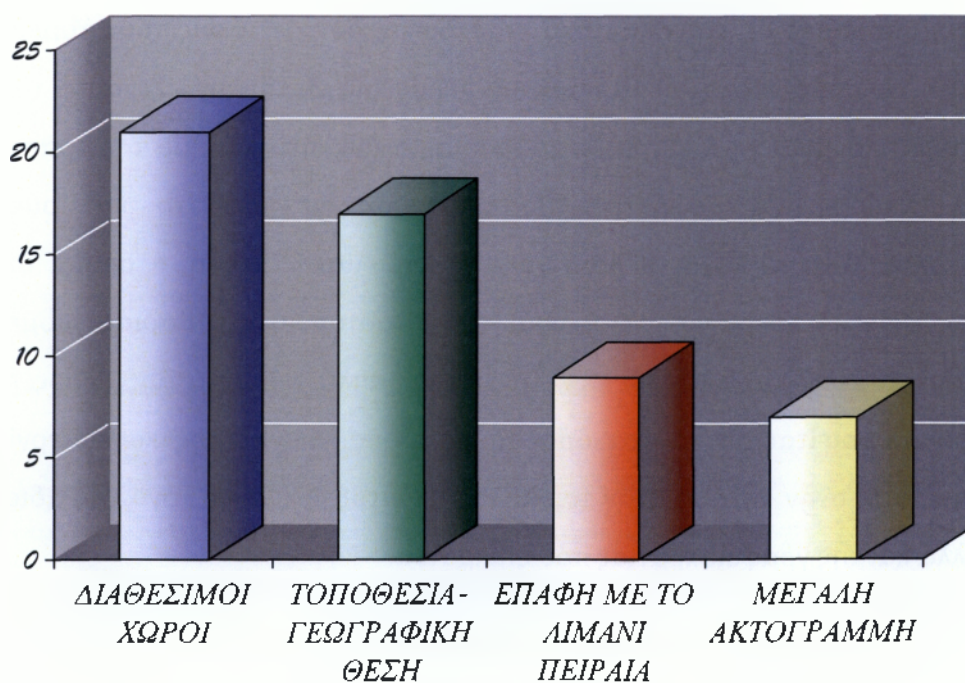
ΠΗΓΗ: προσωπική έρευνα (ερώτηση 2)

ΓΡΑΦΗΜΑ 13: ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ;

ΠΗΓΗ: προσωπική έρευνα (ερώτηση 3)

ΓΡΑΦΗΜΑ 14: ΠΟΙΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΣ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ;

ΠΗΓΗ: προσωπική έρευνα (ερώτηση 7)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μια πρώτη εκτίμηση μετά και την ενασχόληση και με το ερωτηματολόγιο αλλά και από τα συμπεράσματα που προκύπτουν από όλη την εργασία, θα μπορούσε να είναι ότι η περιοχή της Δραπετσώνας είναι μια κατεχοχήν μη αξιοποιημένη περιοχή και ουσιαστικά προβληματική στο ζήτημα της ανάπτυξης. Αυτά τα συμπεράσματα προκύπτουν αν αναλογιστεί κανείς τη γεωγραφική θέση της Δραπετσώνας και την ανάπτυξή της συγκριτικά με αντίστοιχες περιοχές, όσων αφορά τη τοποθεσία, όπως το Χατζηκυριάκιο, το οποίο είναι επίσης μια παραλιακή περιοχή, γειτνιάζουσα στο λιμάνι. Βέβαια σαν δήμος, η Δραπετσώνα έχει υποδομές σε ικανοποιητικό επίπεδο σχεδόν σε όλους τους τομείς, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Σε αυτό το σημείο σημαντικό είναι να τονιστεί ότι το πιο παραγκωνισμένο τμήμα της Δραπετσώνας είναι αυτό που θεωρητικά θα μπορούσε να είναι το πιο ουσιαστικά αξιοποιημένο. Ο λόγος βέβαια για την παραλιακή έκταση, η οποία, όπως και νωρίτερα αναφέρθηκε φιλοξενούσε εγκαταστάσεις της βαριάς βιομηχανίας, αλλά σήμερα και εδώ και αρκετά χρόνια, απλά υπάρχει σαν χώρος που δεν χρησιμοποιείται με κανένα απολύτως τρόπο. Δείγμα της κωλυσιεργίας που επικρατεί στην Ελλάδα στον τομέα της ανάπτυξης κυρίως λόγω της αδιαφορίας αλλά και της γραφειοκρατίας που επικρατεί.

Αν λάβουμε υπ' όψιν τα σημερινά δεδομένα της χώρας μας και τις οικονομικές συγκυρίες, φρονώ πως είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία ώστε να γίνουν επενδύσεις και κεφάλαια να δαπανηθούν σε μια περιοχή η οποία στη παρούσα φάση έχει πενιχρή αξία, ενώ οι προοπτικές αποδοτικότητάς της είναι

εξαιρετικές. Παρόλο που ο δήμος της Δραπετσώνας έχει συνενωθεί με αυτόν του Κερατσινίου, το γεγονός αυτό από μόνο του δεν θα πρέπει να αποτελέσει τροχοπέδη στην αναδιαμόρφωση της παραλιακής ζώνης. Να θυμίσουμε σε αυτό το σημείο ότι η ζώνη επεκτείνεται και στους δύο δήμους, αλλά και να τονίσουμε ότι μια αξιοποίηση όλης αυτής της έκτασης δεν αγγίζει απλά και τους δύο δήμους, αλλά είναι και πανελλαδικής σημασίας καθώς έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: είναι μια επένδυση ουσιαστικά στο λιμάνι του Πειραιά, δηλαδή το μεγαλύτερο λιμάνι της Ελλάδος, είναι μια επένδυση που μπορεί και πρέπει να συνδυαστεί με τον τουρισμό, ο οποίος επιφέρει τεράστια κέρδη ετησίως στη χώρα και τέλος είναι μια επένδυση που θα μπορούσε να προσελκύσει επενδύσεις από το εξωτερικό. Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να προσθέσουμε ότι η πρόταση για την ανάπτυξη της παραλιακής ζώνης της Δραπετσώνας και ολόκληρης της περιοχής, πληρεί όλες τις προϋποθέσεις και ανταποκρίνεται ολοκληρωτικά στην έννοια της ανάπτυξης. Άρα η εκκίνηση των διαδικασιών κρίνεται ως επιτακτική, από όποια οπτική γωνία και αν προσεγγιστεί η περίπτωση της Δραπετσώνας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Έχοντας αναλύσει διεξοδικά την υφιστάμενη κατάσταση στο δήμο της Δραπετσώνας και συλλέγοντας απόψεις από όλους τους χώρους, αλλά και όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με την περιοχή μπορούμε εύλογα να προχωρήσουμε στη διαδικασία των προτάσεων, οι οποίες συνοψίζονται στις παρακάτω:

- Άμεση εκκίνηση διαπραγματεύσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για την ανάπλαση της περιοχής και συνέχεια των διαλόγων που έχουν ήδη λάβει χώρα.

- Υπερπήδηση των γραφειοκρατικών δυσκολιών με άμεση εμπλοκή στην ανάπτυξη της περιοχής κυβερνητικών στελεχών.
- Δημιουργία ομάδας συντονισμού, η οποία θα απαρτίζεται από δημοτικούς συμβούλους με σκοπό τον συντονισμό των διαδικασιών και την ενημέρωση του δημοτικού συμβουλίου και κατ' επέκταση του κόσμου, για τις εξελίξεις που αφορούν την ανάπλαση της περιοχής.
- Προγραμματισμός για τη δημιουργία ξενοδοχειακών μονάδων καθώς και χώρων αναψυχής στον πρώην εργοστάσιο λιπασμάτων.
- Παράλληλα, αξιοποίηση των διατηρητέων κτιρίων και δημιουργία μουσείων σε ορισμένα από αυτά. Η περιοχή έχει ιστορία συνδεδεμένη με το λιμάνι, τη θάλασσα, αλλά και την μετανάστευση και την αρχαία Ελλάδα. Με βάση τα παραπάνω μπορούν να δημιουργηθούν ποικίλα μουσεία διαφορετικού ενδιαφέροντος, όχι μόνο στα διατηρητέα κτίρια αλλά και στα 10στρ. της περιοχής του Καστρακίου, όπως έχει ήδη αναφερθεί.
- Στο χώρο του πρώην γυψάδικου βλ. σελ. 79, «ΧΑΡΤΗ 2», θα διατηρηθεί το κτίριο για κοινωφελή χρήση, ενώ ο περιβάλλον χώρος θα μεταποιηθεί σε χώρο πρασίνου.
- Το κτίριο του ιδρύματος Κανελλόπουλου «ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 7», θα γίνει κοινωφελές, πιθανότατα συνδεδεμένο με το πανεπιστήμιο Πειραιά.
- Δημιουργία μαρίνας, με βάση και την πρόταση του ΟΛΠ, η περιοχή ενδείκνυται για την συγκεκριμένη λειτουργία, με τη δημιουργία τουλάχιστον μίας μαρίνας η οποία θα έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει πολύ μεγάλο αριθμό σκαφών αναψυχής.
- Γενικότερη προβολή του δήμου και προσέγγιση επισκεπτών από άλλους δήμους με τη δημιουργία υπερτοπικών πόλων και χώρων αναψυχής όπως σινεμά και πολυχώρων, όπως εμπορικών κέντρων κτλ.

- Δημιουργία χώρων πρασίνου και επέκταση του οικιστικού ιστού στη περιοχή ανάπλασης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (2010)
2. ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (2002)
3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ
4. ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ
5. ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (ΦΕΚ 207 30/04/1991)
6. ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ – ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ 2006)
7. ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, www.el.wikipedia.org (2011)
8. ΟΛΠ, www.olp.gr, στρατηγική όραμα (2011)
9. ΝΟΜΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ (Ν.3858/2010), www.kallikratis.ypes.gr
10. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΗΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, Ε.Σ.Υ.Ε. 2004 www.statistics.gr
11. ΥΠΟΥΡΓΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ Κ' ΗΛΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, www.ypes.gr (2011)
12. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, www.ggea.gr (2011)
13. ΟΑΣΑ, www.oasa.gr (2011)
14. SYLVIE BRUNEL, ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΟ ΒΗΜΑ», ΕΝΘΕΤΟ: «ΤΙ ΓΝΩΡΙΖΩ;», ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΕΩΡΓΑΤΟΣ. - 1Η ΕΚΔ. - ΑΘΗΝΑ : ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ, 3 - 12 - 2007.

15. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΜΑΪΣΤΡΟΣ «ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ», ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ 2000
16. ΙΚΑ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
17. ΚΕΔΑΠΕΔΔ (ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΙΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ, 2010)
18. ΦΕΚ 758/τ.Β'/19-10-1988
19. ΦΕΚ 1154/Β/12-8-2003
20. ΕΥΔΑΠ (ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ)
21. Η ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΕΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ ΚΑΙ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (ΒΑΣΙΛΗΣ ΙΓΓΛΙΖ, 16/01/2000)
22. ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ «ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ», ΦΥΛΛΟ ΑΡ.1 (1999)
23. ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΨΥΤΑΛΛΕΙΑΣ, (ΚΕΛΨ, 2010)
24. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ: ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, 2000
25. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΗΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ, (ΕΣΥΕ, 2001, 2002, 2003)
26. ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΟΥ (2004)
27. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ (2004, 2009, 2011)
28. ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ (2009)
29. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ ΥΠΟΥΡΓΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (ΥΠΕΘΟ)